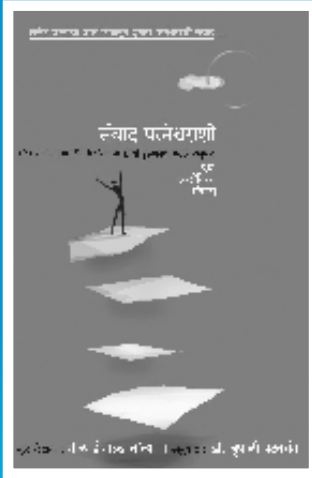

अल्पावधीत लोकप्रिय ठरलेले ग्रंथप्रसाराला वाहिलेले दर्जेदार मासिक

आमच्या सर्व वाचकांना व
हितचिंतकांना होळी व
रंगपंचमीच्या हार्दिक शुभेच्छा!

मेहता मराठी ग्रंथजगत

मार्च २०१२ | किंमत १५ रुपये

कलकत्ता बुक फेअर २०१२ मध्ये ५० नवीन इंग्रजी टायटलसह 'मेहता पब्लिशिंग हाऊस'ने प्रथमच सहभाग घेतला होता. त्याला वाचकांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला.

मेहता मराठी ग्रंथजगत

◆ मार्च २०१२

◆ वर्ष बारावे

◆ अंक तिसरा

— अनुक्रमणिका —

संपादकीय	४
दखल	७
साहित्यवार्ता	१६
पुरस्कार	२८
पुस्तक परिचय	३२
२०११/१२ सूची	४८
ओळख लेखकांची	९६
श्रद्धांजली	१०६
वाचकांचा प्रतिसाद	११०
बालनगरी	१११

संपादक :

सुनील मेहता

कार्यकारी संपादक :

शंकर सारडा

संपादन साहाय्य :

अश्विनी कुलकर्णी

अंकाची किंमत १५ रु.

वार्षिक वर्गणी

मनीऑर्डरने पाठवावी.

प्रसिद्धी

दरमहा ११ तारखेस

मांडणी-अक्षरजुळणी

मेहता

पब्लिशिंग

हाऊस

संपादक-मुद्रक-प्रकाशक : सुनील मेहता,
१९४१ सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी,
बाजीराव रोड, टेलिफोनभवनसमोर, पुणे-४११ ०३०
फोन : ०२०-२४४७६९२४/२४४७५४६२

Extension (ग्रंथजगत विभाग) - २२७/२४३

E-mail : info@mehtapublishinghouse.com

वार्षिक वर्गणी १५० रु. तीन वर्षांची ३५० रु. पाच वर्षांची ५०० रु.

३ किंवा ५ वर्षांसाठी वर्गणीदार झाल्यास पुस्तक भेट !

या अंकातील लेखांतील मते ही त्या त्या लेखकांची असून त्यांच्याशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

पायरसीचा प्रश्न

सर्वाधिक पुस्तके विकणारी जगातील सर्वात मोठी संस्था असा लौकिक गेल्या १५ वर्षात 'अॅमेझॉन'ने मिळवला आहे. त्याचबरोबर छापील पुस्तकांच्या जोडीने इलेक्ट्रॉनिक, डिजिटल स्वरूपातील ई-बुकची संकल्पनाही गेल्या पाचसात वर्षात रसिक ग्राहकांच्या मानसिकतेत रुजवली आहे. संगणकाच्या मॉनिटरवर पुस्तकाची पाने एका पाठोपाठ एक वाचताना डोळे दुखू लागतात. त्यामुळे वाचक तक्रार करतात हे लक्षात आल्यावर अॅमेझॉनने त्यासाठी किंडल हे पुस्तकाच्या आकाराचे वाचनयंत्र तयार केले. संगणकाशिवाय या सुटसुटीत साधनाद्वारे कुठलेही ई-बुक डाऊनलोड करून वाचता यावे, त्यासाठी छापील पुस्तकापेक्षा कमी किंमत आकारावी, ई-बुकची हार्ड कॉपी करता येऊ नये, यासाठी डीआरएम या संगणकीय लॉकचा वापर करावा अशा अनेक संकेतांचा वापर केला. गुगलने लक्षावधी पुस्तकांचे स्कॅनिंग करून ती वाचकांना उपलब्ध करून देण्याचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प राबवला. प्रकाशन संस्था आणि लेखक-स्वामीत्वधारक यांच्याशी करार केले. प्रारंभी ५०० डॉलर्सना मिळणारे किंडल हे वाचनयंत्र स्वस्त करून ७९, १४९, १९९ डॉलर्स इथपर्यंत कमी किंमतीत उपलब्ध केले. बार्नेस अँड नोबलने 'नूक' हे वाचनयंत्र बाजारात आणले. तोपर्यंत अॅपलने आयपॅडद्वारे वाचन सुलभ केले. स्वतंत्र वाचनयंत्र घेण्याऐवजी स्मार्टफोनवरही पुस्तके वाचण्याची सोय झाली. परिणामी ई-बुक्सची विक्री वाढू लागली. अॅमेझॉनच्या स्पर्धेत इतर ग्रंथविक्रीसंस्था आणि प्रकाशकही ई-बुक क्षेत्रात उतरल्या. ग्रंथव्यवसायाचे स्वरूपच बदलले. सेल्फपब्लिशिंगही मोठ्या प्रमाणावर होऊ लागले. ई-बुक्समुळे पुस्तकांचे एकूण स्वरूपही व्यापक-मल्टिमिडियातंत्राने आमूलाग्र पालटण्याची शक्यता आटोक्यात आली. ई-बुक्सच्या कल्पनेने आता चांगलेच मूळ धरलेले आहे. अॅमेझॉन दर महिन्याला दहा लाखावर किंडल विकत आहे. अॅपलने आतापर्यंत सत्तर लाख आयपॅड्स विकले आहेत.

हार्डकव्हर पुस्तकांपेक्षा ई-बुक्सची विक्री वाढत आहे. यूरोपमध्ये काही देशातच अजून हे तंत्रज्ञान वाचकांच्या पचनी पडले आहे. परंतु फार काळ हे क्रांतीचे लोण रोखता येणार नाही हे स्पष्ट आहे.

भारतीय भाषांमध्येही ई-बुक्सचा प्रभाव येत्या काही वर्षात जाणवू लागेल.

ई-बुक्समुळे आणखी काही नवे प्रश्न उभे राहत आहेत.

त्यातला सर्वात मोठा प्रश्न आहे तो लेखक प्रकाशक यांच्यातील हक्कांचा. पुस्तके जोवर कागदावर छापली जात होती तोपर्यंत करार करणे आणि पाळणे सोपे सुटसुटीत होते. आता ई-बुक, डिजिटल, ऑडिओ, चॅप्टर बुक, अँथॉलॉजी, चित्रपट, सिरियल वगैरे बाबतीतल्या हक्कांचाही विचार करार करताना आवश्यक ठरतो. या व्यवहारांचा मागोवा ठेवणे हे देखील गुंतागुंतीचे ठरत आहे. हक्क आणि मानधनाचा हिशोब ठेवण्याची स्वतंत्र यंत्रणा आणि पद्धत (सॉफ्टवेअर) यांची गरज निर्माण झाली आहे. छोट्या प्रकाशनसंस्थांकडे हे सर्व करण्यासाठी लागणारी यंत्रणा नसते आणि ती त्यांना परवडेल असेही नाही. रॉयल्टी विषयक कटकटीतून आपली सुटका व्हावी असे त्यांना वाटते.

पुस्तकांच्या संदर्भात रॉयल्टीचा प्रश्न उद्भवतो तसाच तो संगीत उद्योगाच्या क्षेत्रातही गेली काही वर्षे चर्चेत आहे. टेपरेकॉर्डर, कॅसेट वगैरेमुळे गाण्यांची कॉपी करणे, सर्रास चालते. त्यामुळे रॉयल्टी बुडते. खपाऊ पुस्तकांचीही पायरसी मोठ्या प्रमाणावर होते. खूप खपणारी बेस्ट सेलर पुस्तके त्यामुळे ई-बुक्सच्या स्वरूपात उपलब्ध करण्यास प्रकाशक लेखक नाराज असतात. हायस्पीड स्कॅनर टेक्नोलॉजीमुळे कुठल्याही छोपील पुस्तकाचे ई-बुक काढून लगेच बाजारात आणता येते. त्यासाठी संगीतकार आणि ई-बुक उत्पादक डीआरएम या कॉपी प्रतिबंधक युक्तीचा वापर करतात. डीआरएम सर्वच ग्राहकांना चोर समजून गाण्याची कॉपी करता येऊ नये म्हणून डीआरएमचे कुलूप लावतो. ग्राहकावरील अविश्वासाचे ते निदर्शक असते. डीआरएम लॉकसाठी जी यंत्रणा काम करते ती प्रत्येक ई-बुकसाठी, प्रत्येक कॅसेटसाठी काही शुल्क आकारते. प्रत्येक पुस्तकासाठी हे शुल्क पन्नासेक रुपयांच्या घरात जाते. त्यामुळे ई-बुकची किंमत वाढते. कॅसेटची किंमत वाढते. ग्राहकांना भूईड पडतो.

आयट्युन्सद्वारे हजारो गीते उपलब्ध करून देणाऱ्या अॅपलचा संस्थापक स्टीव्ह जॉब्स याचा डीआरएमला विरोध होता. डीआरएम संगीतक्षेत्रातील पायरसीला कधीच पायबंद घालू शकणार नाही. डीआरएमचे जोखड झुगारून दिले तर पायरसीचे प्रमाण कमी होईल असे तो म्हणे. स्वामीत्व हक्काच्या बागुलबुव्यामुळे पुस्तकांचे ई-बुक डिजिटलायझेशन स्वरूपातील वितरण होणे अवघड ठरते असे

अॅमेझॉनचेही मत आहे. त्यामुळे लेखक-प्रकाशक या दोघांचेही नुकसान होते. डीआरएममुळे उत्पन्नाच्या मोठ्या संधी दुरावतात असे अॅमेझॉनला वाटते.

संगीत उद्योगाने नुकतीच डीआरएम यंत्रणेला रजा दिली आहे.

ई-बुक्सच्या संदर्भातही डीआरएमचा वापर थांबला तर वाचकांप्रमाणेच लेखक-प्रकाशकांचा फायदा वाढेल असा जाणकारांचा विश्वास आहे. लेखकांच्या रॉयल्टीवर आणि प्रकाशकांच्या फायद्यावर डीआरएम रद्द केल्याने काहीही प्रतिकूल परिणाम होणार नाही, उलट किंमती कमी होऊन खपात आणि फायद्यात वाढ होईल असा युक्तिवाद ते करतात. कॉपीराइट कायदा आणि रॉयल्टी या संदर्भात कालानुरूप बदल करण्याची निकड सर्वांनाच जाणवत आहे. अमेरिकेतील सुप्रीम कोर्टात त्याबद्दल एक प्रकरण चालू आहे. कॉपीराइट कल्पनेचा आणि पायरसीचा मूलभूत विचार तेथे केला जात आहे.

□

मेहता मराठी ग्रंथजगत

दि रजिस्ट्रेशन अॅक्ट ऑफ न्यूजपेपर्स (सेंट्रल रूल्स : १९५६)

नियम क्र. ८ अन्वये निवेदन फॉर्म ४

- १) प्रकाशन स्थळ : मेहता पब्लिशिंग हाऊस,
१९४१ सदाशिव पेठ, पुणे ३०.
- २) प्रकाशन काल : मासिक
- ३) मुद्रक, प्रकाशक व संपादक : सुनील अनिल मेहता,
१९४१ सदाशिव पेठ, पुणे - ३०
- ४) प्रकाशनाची मालकी : सुनील अनिल मेहता,
१९४१ सदाशिव पेठ, पुणे - ३०.
- ५) राष्ट्रीयत्व : भारतीय
मी, सुनील अनिल मेहता, असे घोषित करतो की, वर दिलेला तपशील माझ्या समजुतीप्रमाणे व माहितीप्रमाणे बरोबर आहे.

दि. १.३.२०१२

सुनील अनिल मेहता
प्रकाशक

अमेरिकन प्रकाशक जॉन सार्जट

‘डबलडे’ या जगद्विख्यात प्रकाशन संस्थेचा संवर्धक जॉन सार्जट याचे ७ फेब्रुवारी रोजी निधन झाले. एक महान पर्व संपले.

डबलडे या प्रकाशन संस्थेचा एके काळी मोठा दबदबा होता. प्रकाशन क्षेत्रातील जनरल मोटर्स असे तिचे वर्णन केले जाई. वर्षाला सातशेवर पुस्तकांचे प्रकाशन, डझनवारी विक्रीकेंद्रे, डबलडे बुक क्लब आणि लिटररी गिल्ड यांच्यातर्फे दरमहा लाखो ग्रंथवाचकांकडे पोस्टाने होणारे पुस्तकांचे वितरण आणि इंग्लंड-अमेरिकेतील अग्रगण्य प्रतिभावंतांच्या पुस्तकांची प्रसिद्धी यामुळे ही प्रकाशन संस्था अमेरिकेच्या सांस्कृतिक क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण मानली जात असे. फ्रँक डबलडे याने १८९७ साली या संस्थेची स्थापना भागीदारीत सुरू केली. १९५३ मध्ये त्याचा नातजावई जॉन सार्जट याला त्याने डबलडेच्या कामात लक्ष घालायला सांगितले. फ्रँक हा न्यूयॉर्कमध्ये जन्मलेला एक स्टॉकब्रोकरचा मुलगा. हॉर्वर्ड कॉलेजमध्ये त्याला प्रवेश मिळाला पण दुसरे महायुद्ध सुरू झाल्यावर त्याला शिक्षण सोडून सैन्यात प्रवेश घ्यावा लागला. युद्ध संपल्यावर टाइम साप्ताहिकात त्याने पत्रकारिता सुरू केली. त्यावेळी नेल्गी डबलडे हिच्याशी लग्न झाले आणि प्रकाशन व्यावसायाशीही नाते जडले. या व्यवसायात त्याने इतकी उपक्रमशीलता दाखवली की १९६१ मध्ये डबलडेचा प्रेसिडेंट म्हणून त्याची नेमणूक झाली. नवनव्या लेखकांना त्याने आपल्या बॅनरखाली आणले. त्याला दोन मुले झाली. १९६५ मध्ये त्याच्या पत्नीने घटस्फोट घेतला. परंतु डबलडेमधले जॉन सार्जटचे स्थान कायमच राहिले. त्याला डबलडे मधून डच्चू द्यावा म्हणून काही शेअर होल्डर्सना हाताशी धरून डबलडेला पब्लिक लिमिटेड कंपनीचे स्वरूप देण्याचा घाट त्याच्या घटस्फोटित पत्नीने घातला. पण तिचा भाऊ नेल्सन याने जॉन सार्जटलाच पाठिंबा देऊन डबलडेची सूत्रे आपल्याकडे राखण्यात यश मिळवले. नेल्सन आणि जॉन यांची जोडी अभेद्य राहिली. त्यांनी प्रकाशनसंस्थेचा

व्याप वाढवला. रूटस (अॅलेक्स हेली), जॉज् (पीटर बेंचले) ही त्यांची प्रकाशने खूपच गाजली. स्टीफन किंग, आयर्विन शॉ, आयर्विग स्टोन, कुर्ट वोनगुट, थोर हेमेडाल, ज्यां शेफर्ड, गे टेलेझ वगैरे वाचकप्रिय लेखकांचेही डबलडेने खूप लाड केले. आपल्या लेखकांना जंगी पाटर्चा देण्याची नेल्सन-जॉन यांना हाँस होती. ते दोघेही रोज दुपारी हॉटेलमध्ये मार्टिनीचे पेग रिचवत व्यवसायाचे तपशील ठरवत. मॅनेजमेंट बाय पार्टी (एमबीपी) असे त्यांच्या व्यवस्थापन शैलीचे वर्णन सार्जट याचा मुलगा जॉन सार्जट (ज्युनिअर) हा करीत असे. (तो पुढे मॅकमिलनचा प्रमुख कार्यकारी अधिकारी झाला.)

नेल्सन-जॉन यांनी न्यूयॉर्क मेट्स या बेसबॉल संघाची धुरा वाहिली. रेडिओकेंद्रे काढली. चित्रपट काढले. अनेक मुद्रणालये काढली. १९७६ मध्ये डेल ही पेपरबॅक क्षेत्रातील प्रकाशन संस्था विकत घेतली. टी.व्ही. स्टेशन्स चालवली. शैक्षणिक चित्रपट काढले. 'दि पॅरलल्स व्ह्यू' या कादंबरीचे प्रकाशन तर केलेच. तिचा लेखक लोरेन सिंगर यांच्या संमतीने फीचर फिल्मही काढून प्रदर्शित केली. वॉरेन बिटीने त्यात काम केले होते.

१९८५ मध्ये जॉन सार्जट निवृत्त झाला. १९८६ मध्ये न्यूयॉर्क मेट्सने बेसबॉलमध्ये जागतिक अजिंक्यपद मिळवले. त्यानंतर डबलडेचे जर्मन प्रकाशनसंस्था बर्टॅल्समानकडे हस्तांतरण झाले.

जॉन सार्जटचे ७ फेब्रुवारी २०१२ रोजी वयाच्या ८७ व्या वर्षी निधन झाले. प्रकाशनक्षेत्रातील एक वैभवशाली व्यक्तिमत्त्व अस्तंगत झाले.

जॉनच्या व्यक्तिमत्त्वाचा दरारा विलक्षण होता.

त्याचा अधिकार बेदरकार होता. भल्याभल्यांना त्याची भुरळ पडे. त्याने जॅकेलिन केनेडीला डबलडेमध्ये एडिटर म्हणून नेमले. एके काळच्या अमेरिकन राष्ट्राध्यक्षाची ही पत्नी आणि नंतर जगातील सर्वाधिक श्रीमंत व्यक्तीपैकी एक ओर्नेसिस याची पत्नी. पण ती जॉनबरोबर अनेकदा सार्वजनिक कार्यक्रमात दिसत असे.

डबलडेच्या एका संपादकाने त्याचे वर्णन करताना म्हटले होते,

"Mr. Sargent was born with the kind of confidence that made him certain no airplane would think of leaving without him or club refuse him membership or attractive woman deny him her company"

प्रकाशन क्षेत्रातील या दादा माणसाला दाद द्यावी तेवढी थोडीच!

-शंकर सारडा

अमेझॉनची घोडदौड

- * इ.स. २०११ मधील एकूण विक्री ४८ अब्ज डॉलर्स
इ.स. २०१० मधील विक्रीमध्ये ४१ टक्के वाढ
- * इ.स. २०११ मधील निव्वळ उत्पन्न ६३ कोटी १० लाख डॉलर्स
इ.स. २०१० मधील निव्वळ उत्पन्नाच्या तुलनेत ४५ टक्के घट
- * जगभरातील एकूण ग्राहक संख्या १६ कोटी ४० लाख
अमेरिकेतील वाढ १६ टक्के
- * इलेक्ट्रॉनिक आणि इतर माल - वर्षभरात विक्रीत ५६ टक्के वाढ

अमेरिकेतील सर्वाधिक खपाची पुस्तके

६ फेब्रुवारी रोजी संपलेल्या आठवड्यातील हार्डकव्हर बेस्टसेलर्स
(पब्लिशर्स वीकली, न्यूयॉर्क)

फिक्शन्स

१. टेकन- रॉबर्ट क्राइस
२. प्रायव्हेट नं-१ सस्पेक्ट - जेम्स पॅटरसन
३. द गर्ल हू किक्ड द हॉर्नेट्स नेस्ट - स्टीग लारसन
४. बिलिव्हिंग द लाय - एलिझाबेथ जॉर्ज
५. डेथ कम्स टू पेंबलें - पी डी जेम्स
६. ११/२२/६३ - स्टीफन किंग
७. दि लिटिगेटर्स - जॉन ग्रिशॉम
८. रायलान - एल्मोर लिओनार्ड
९. डेथ ऑफ किंगज - बर्नार्ड कॉर्नवेल
१०. डार्कर आफ्टर मिडनाइट - लारा ऑड्रियन
११. ए डान्स वुइथ ड्रॅगन्स - जॉर्ज आर आर मार्टिन
१२. पाइन अपल ग्रेनेड - टिम डोसें
१३. लॉकड ऑन - टॉम क्लॅन्सी
१४. दि बेस्ट ऑफ मी - निकोलस स्पार्क्स
१५. दि रोप - नेवाडा बार

नॉनफिक्शन

१. अमेरिटोपिया - मार्क आर लेविन

-
२. दि एन्ड ऑफ इलनेस - डेव्हिड आगस (Agus)
  ३. अमेरिकन स्नायपर - क्रिस काइल (Kyle)
  ४. स्टीव्ह जॉब्ज - वॉल्टर इसाकसन
  ५. टेकिंग पीपल वुइथ यू - डेव्हिड नोवाक
  ६. क्वाएट - सुसान केन
  ७. किलिंग लिकन - बिल ओ. रीली / मार्टिन ड्युगार्ड
  ८. डेलिशअसली जी-फ्री - एलिझाबेथ हॅसलबेक
  ९. दि सायकॉलॉजी ऑफ वेल्थ - चार्लस रिचर्ड्स
  १०. श्रू माय आइज - टिम टेबो
  ११. फेअरी टेल इंटरप्टेड - रोझ मेरी टेरेन्झिओ
  १२. अनब्रोकन - लॉरा हिले ब्रॅड
  १३. थिंकिंग, फास्ट अँड स्लो - डॅनिएल कानेमन (Kahneman)
  १४. स्ट्रॅटेजिक व्हिजन - Zbigniew Brzezinski
  १५. स्ट्रॅटेजी फॉर यू - रिच होरवाथ

पेपरबॅक्स

१. बॉनी- इरिस जोहानसेन
२. दि गर्ल हू प्लेड वुइथ फायर- स्टीग लारसन
३. दि गर्ल वुइथ द ड्रॅगन टॅट्यू - स्टीग लारसन
४. ए लेडी नेव्हर सरेंडर्स - सॅब्रिना जेफ्रीज
५. द जेफरसन की - स्टीव्ह बेरी
६. टॉम क्लॅन्सी प्रेझेंटस अँक्ट ऑफ वेल्स - डिक कोच
७. वन फॉर दि मनी - जेनेट इवानोविच
८. ए गेम ऑफ थ्रोन्स - जॉर्ज आर आर मार्टिन
९. स्केलेटन कोस्ट - क्लाइव्ह कसलर
१०. यू...अगेन - डेब्वी मॅकोम्बर
११. स्मोकिंग सेव्हन्टीन - नेनेट इवानोविच
१२. दि सेंट्री - रॉबर्ट क्राइस
१३. टॉइज् - जेम्स पॅटर्सन
१४. ए स्टॉर्म ऑफ स्नोर्ड्स - जॉर्ज आर आर मार्टिन
१५. मि. अँड मिस अँनॉनीमस - फर्न मायकेल्स

ट्रेड पेपरबॅक्स

१. दि हेल्प - कॅथरीन स्टॉकेट

२. एक्स्ट्रीम्ली लाउड - जोनाथन फोएर
३. दि गर्ल वुइथ ए ड्रॅगन टॅट्यू - स्टींग लारसन
४. हेवन इज फॉर रियल - टॉड बर्पो
५. बॉसीपॅट्स - टिना फे
६. दि टायगर्स वाइफ - टी ऑब्रेट
७. दि गर्ल हू प्लेड वुइथ फायर - स्टींग लारसन
८. दि इममॉर्टल लाइफ ऑफ हेनरिटा लॅक्स - रिबेका स्कलूट
९. टेन्थ अँनीव्हर्सरी - जेम्स पॅटरसन
१०. आउटलायर्स - माल्कम ग्लॅडवेल

नवे कोरे

साल्लेशन क्रीक

एक अनपेक्षित जीवन

सुसान डंकन/अनुवाद वसु भगत

३९५०. पोस्टेज ३००.

‘मी जेव्हा एका पत्र्याच्या, पाणी झिरपणाच्या होडग्यातून ‘लव्हेट बे’ला घर पाहायला निघाले, तेव्हा मला माहीत नव्हतं की, माझा प्रवास सुरू झाला होता. फिकट पिवळा रंग, भक्कम खांब आणि प्रशस्त व्हरांडा असलेल्या उंच खडबडीत टेकडीवरच्या त्या बंगल्यात माझ्या नव्या आयुष्याची पहाट होणार होती.’

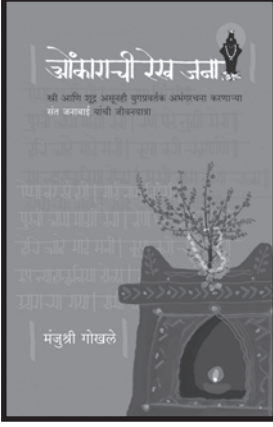
हृदयद्रावक, गमतीदार आणि दाहक प्रामाणिक! ‘साल्लेशन क्रीक’ ही अशा एका स्त्रीची गोष्ट आहे, जिच्यात यशस्वी कारकीर्दीचा त्याग करून नव्याने आयुष्य सुरू करण्याची हिंमत आहे.

ही अशा एका स्त्रीची कथा आहे जिच्यात जगण्यासाठी लढताना अडचणींवर मात करण्याचं धैर्य आहे.

परिचित जगापासून दूर अशा छोट्याशा निसर्गरम्य किनाऱ्यावर तिला सापडलेल्या नव्या आयुष्याची – नव्या प्रेमाची रोमहर्षक कहाणी.

नवे कोरे

ओंकाराची रेख जना

मंजुश्री गोखले

२९५०. पोस्टेज ३००.

जनीनं हरिश्रंद्र आख्यानाचा आणि कीर्तनाचा समारोप केला. सगळी इतकी भारावून गेली होती की, कीर्तन संपल्यावर विठूनामाचा गजर करण्याचं भानही कुणाला राहिलं नव्हतं. जनीच्या चेहऱ्यावरचे बधिर भाव बघून नामदेवाला भडभडून आलं, तर ज्ञानेश्वर गहिवरले. त्या दोघांना समोर बघून

जनी लहानाहूनही लहान झाली. लटपटत्या पावलानं थरथरत उभी असलेली जनी खाली कोसळणार तोच ज्ञानेश्वर-नामदेवांनी तिला सावरलं. पोटाशी धरलं. प्रेमभरानं तिच्या पाठीवर थोपटून तिला सामोरी केली. आणि ते म्हणाले,

“धन्यऽऽ! धन्य हो जनाबाई तुम्ही! जनाबाई, तुम्ही एक स्त्री, त्यातही शूद्र; पण इतकी अर्थपूर्ण आणि भावगर्भ रचना तुम्ही करू शकता हा या युगातला चमत्कार मानावा लागेल. तुमचा प्रत्येक हुंकार म्हणजे ओंकार आहे.

ओंकार ही त्या ईश्वराची मोहोर आहे. देवाची स्वाक्षरी आहे. आणि जनाबाई, तुम्ही त्या ‘ओंकाराची रेख’ आहात, ओंकाराची रेख!” चंद्रभागेचे पाणी रोमांचले. त्यावर मोठाले तरंग उठले. त्या तरंगांवर चंद्रकिरणे नाचत होती. त्यांनी ते ओंकार तरंग अवकाशात आणले. त्यांना लक्ष धुमारे फुटले. त्यांनी अवघे गगन मंडळ व्यापले आणि मंदिराच्या कळसाला वेढा दिला. तिथून ते तरंग गर्भागारात उतरले. गर्भागाराच्या काळ्या फतराच्या भिंती आनंदाने उजळल्या. सगळे गर्भागार उजळून निघाले.

त्याचा प्रकाश विठूच्या सावळ्या मुखावर पडला. त्याच्या आनंदाला तर पारावार राहिला नाही. डोळ्यांतून पाण्याच्या धारा लागल्या. रात्रीनं या सगळ्या दृश्याला मानवंदना देत आपला अंधार आवरता घेतला.

काकड आरती करायला आलेल्या सदा गुरवाला मात्र दोन गोष्टींचा अर्थ लागला नाही. एक म्हणजे विठ्ठलाच्या दगडी मूर्तीच्या डोळ्यांतून पाणी का वाहत होतं आणि दुसरी म्हणजे गर्भागारात नेहमीच्या ‘विठ्ठल विठ्ठल’ या ध्वनिगुंजनाऐवजी ‘ओंकाराची रेख’, ‘ओंकाराची रेख’

असा ध्वनी कसा घुमत होता याचा!

आगामी

लेफ्ट टू टेल

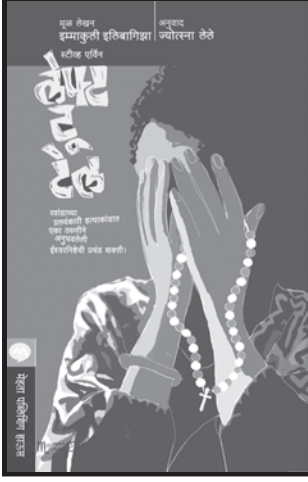
इम्माकुली इलिबागिझा

स्टीव्ह एर्विन

अनुवाद

ज्योत्सना लेले

२८००. पोस्टेज ३०००.

अफ्रिकेतील रवांडा या देशात
१९९४ साली 'हूतू' आणि 'तुत्सी'
या जमातींमध्ये भीषण हत्याकांड घडून आले.
जवळपास दहा लाखाहून अधिक माणसांचा बळी गेला.
या दंगलीने देशात अजराजकाचे सत्र निर्माण झाले.
या भयावह कत्तलीच्या
काळ्या सावलीत
एक लहानशी मुलगी
जीव मुठीत धरून
तो हिंसाचार अगतिकपणे बघत होती.
या नरसंहारात तिचं कुटुंब नामशेष झाले.
त्याबद्दल संयतपणे बोलणाऱ्या
इम्माकुली इलिबागिझाची ही कहाणी.
माणसांमधील असीम कुरूपता आणि क्रौर्य पाहूनही
त्यांच्यामधील ईश्वराचे अस्तित्व शोधणारी
आणि माणसांच्या जगातील प्रेम, दया, शांती
या जाणीवांना आवाहन करणारी ही इम्माकुली
पुस्तकाच्या प्रत्येक पानागणिक वाचकाला
अधिकाधिक अंतर्मुख बनवत जाणारी आहे.

१४ । मार्च २०१२ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

आगामी

मराठीतील बारामास काव्ये

डॉ. वसंत स. जोशी

१२०००. पोस्टेज ३०००.

म रा ठी ती ल

बा रा मा स

का व्ये

डॉ. वसंत स. जोशी

कविवर्य ग.दि. माडगूळकर यांच्यासारखी

रसिक हृदयात विरहवेदनेची कळ उमटविणारी दीर्घ विरहगीते मराठीत फारशी लिहिली गेली नाहीत.

स्वतंत्र निसर्ग कविताही प्राचीन कवींनी लिहिलेली दिसत नाहीत.

तथापि उत्तर भारतातील पंजाबी, राजस्थानी, गुजराती, बंगाली, भोजपुरी, इत्यादी भाषांतून पती जवळ नसल्याने विरहाने ग्रासलेल्या नायिकेच्या भावना व्यक्त करणारी पदे

विपुल प्रमाणात लिहिली गेली आहेत.

त्यांना 'बारामास काव्ये' असे म्हणतात.

हा लोकभाषेतील एक प्रकार आहे. आणि काही ठिकाणी तो समूहरूपातही गायिला जातो.

त्या-त्या भाषेत या काव्यांवर अभ्यासपूर्ण समीक्षा ग्रंथ लिहिले गेले आहेत.

त्या दृष्टीने मराठीतील अशा विरहगीतांचा शोध धुळ्यापासून तंजावरपर्यंतच्या ग्रंथसंग्रहांतून घेतला

तेव्हा फार थोडी काव्ये उपलब्ध झाली.

तीच प्रस्तुत संग्रहात समाविष्ट केली आहेत.

रसिकांपुढे हा अल्पज्ञात अभिनव काव्यप्रकार ठेवण्याचा एक अभ्यासपूर्ण प्रयत्न.

* ई-साहित्य संमेलन

‘युनिक फीचर्स’ आणि ‘अनुभव मासिक’ यांच्या वतीने २८ जानेवारी रोजी पुण्यात दुसऱ्या मराठी ई-साहित्य संमेलनाचे आयोजन करण्यात आले होते. अध्यक्षपदी ज्येष्ठ कवी ग्रेस यांची निवड करण्यात आली होती. संमेलनाचे उद्घाटन पत्रकार भवन येथे महाराष्ट्र ज्ञान महामंडळाचे व्यवस्थापकीय संचालक विवेक सावंत यांच्या हस्ते झाले.

मराठीतील आघाडीच्या कवींचा सहभाग असलेले कविसंमेलन, वैविध्यपूर्ण परिसंवाद, निवडक साहित्यिकांच्या मुलाखती तसेच नवोदित कवींचा कविकट्टा असे या संमेलनाचे स्वरूप होते. साहित्यरसिकांना या संमेलनाचा घरबसल्या आस्वाद घेता आला, साहित्येतर वादविवादांना फाटा देऊन समकालीन निखळ चर्चा व्हावी, तरुण पिढीची साहित्याशी नाळ जोडलेली रहावी आणि नव्या वाटा चोखाळल्या जाव्यात, या उद्देशाने या संमेलनाचे आयोजन करण्यात आले होते. साहित्यिक रत्नाकर मतकरी पहिल्या ई साहित्य संमेलनाध्यक्ष होते. गेल्या वर्षभरात रसिकांनी ई-संमेलनाच्या संकेतस्थळाला भरभरून प्रतिसाद दिला. भारताशिवाय अमेरिका, इंग्लंड, नायजेरिया, जर्मनी, हाँगकाँग, जपान आदी २६ देशांतून संमेलनाला रसिकांच्या हिट्स मिळाल्या.

यासंदर्भात कवी ग्रेस म्हणाले, संमेलनाध्यक्षपदी माझी निवड केल्याबद्दल संयोजकांचे आभार. संमेलनाला प्रत्यक्ष उपस्थित राहण्याची कृती जोवर करीत नाही तोवर प्रतिक्रिया कशी बरे संभवेले? मी स्वतः टीकाटिपणीतला मनुष्य नाही. आय अॅम नॉट मॅन ऑफ रिहर्सल, आय अॅम मॅन ऑफ रिस्क. मला एक छोटीशी ‘ग्रेस’सारखी भूमिका पार पाडता येईल, अशा शुभेच्छा द्या.

* कलकत्ता बुक फेअर २०१२

कलकत्ता येथे भरलेल्या ग्रंथयात्रेला १४ लाख रसिक वाचकांनी भेट दिली आणि

१५ कोटी रुपयांची पुस्तके विकत घेतली. यंदाच्या ग्रंथजत्रेत ७८८ स्टॉल होते. त्यामुळे जगातील सर्वात मोठ्या ग्रंथजत्रांमध्ये फ्रँकफर्ट आणि लंडन नंतर कलकत्ता ग्रंथजत्रेचा क्रमांक लागतो. मेहता पब्लिशिंग हाऊसने यावर्षी या जत्रेत भाग घेतला होता. आणि आपल्या स्टॉलला चांगला प्रतिसाद मिळाला. ५० नवीन इंग्रजी पुस्तके मेहता पब्लिशिंग हाऊसने प्रकाशित केली आहेत. त्या पुस्तकांचाही चांगला उठाव झाला. येथील बऱ्याच विक्रेत्यांनी या पुस्तकांच्या वितरणामध्ये रस दाखवला असे सुनील मेहता म्हणाले.

कलकत्त्यामध्ये मराठी भाषकांची मोठी संख्या आहे. या प्रदर्शनातील मेहता पब्लिशिंग हाऊसच्या स्टॉलला भेट देऊन अनेक रसिकांनी पुस्तके खरेदी केली. आपण दरवर्षी या प्रदर्शनात भाग घ्यावा असे त्यांनी आग्रहपूर्वक सुचविले.

* चंद्रपूर साहित्य संमेलन

बत्तीस वर्षांनंतर साहित्य संमेलनाची पर्वणी चालून आल्याने २५ हजार साहित्य रसिकांनी ८५ व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाच्या पहिल्या दिवशी संमेलनस्थळाला भेट दिली. साहित्यिक, लेखक, कवी, वाचक व रसिक श्रोत्यांची कधी नव्हे ती एवढी गर्दी साहित्य मेळाव्याला झाली होती. सकाळी निघालेल्या ग्रंथदिंडीत झालेल्या संतकवींच्या जयजयकाराने अवघी चंद्रपूर नगरी दुमदुमली. चंद्रपूरच्या लोककलांचे दर्शन घडवणाऱ्या या ग्रंथदिंडीमध्ये नामवंत साहित्यिकांसह शहरातील साहित्य रसिकही मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

* काव्यदर्शिकेचे प्रकाशन

‘गझल हा माझा पिंड नसूनही त्याची मोहिनी कायम होती’, असे सांगत ‘जिकडे पाहावे तिकडे तुझाच चेहरा नजरेसमोर येत राहता’ या गझलने ८५ व्या साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष वसंत आबाजी डहाके यांनी काव्यवाचनाला प्रारंभ केला. त्यानंतर, ‘प्रश्न’ या काव्यातून त्यांनी कोणत्याही व्यक्तीच्या मनात उमटणारा प्रश्नांचा गुंता मांडला. ‘अजिबात प्रश्न न विचारणारी नवी पिढी निर्माण करणे हाच यापुढचा आमचा राष्ट्रीय प्रकल्प आहे’, असे भाष्य करणाऱ्या त्यांच्या या कवितेने उपस्थित सर्वांनाच अंतर्मुख केले. ‘सिंह : एक लोकगीत’, ‘मुलं हसतायेत’, ‘बैलाचा मृत्यू’ अशा आपल्या काही इतर कविताही त्यांनी सादर केल्या.

‘अक्षरधारा बुक गॅलरी’ येथे वसंत आबाजी डहाके यांच्या ‘सहित’तर्फे काढण्यात आलेल्या निवडक कवयित्रींवरील काव्यदर्शिकेचे प्रकाशन झाले. ज्येष्ठ समीक्षक आणि माजी संमेलनाध्यक्ष डॉ. द. भि. कुलकर्णी या वेळी उपस्थित होते.

‘समकालीन कविता गेयतेच्या मागे लागते किंवा घोषवाक्यात रमते. मात्र डहाके यांची कविता अगेय आहे, अगीतात्म आहे. समीक्षेसमोरही प्रश्नचिन्ह उभी करणारी त्यांची कविता आहे’, असे मत द. भि. कुलकर्णी यांनी व्यक्त केले.

‘भाषेच्या मृत्यूचे सावट सध्या पसरले आहे. ते दूर सारून मराठी भाषा टिकून राहावी, यासाठी सर्वच क्षेत्रात मोठी कामे करणे गरजेचे आहे,’ असे मत डहाके यांनी व्यक्त केले. साहित्य संमेलनाच्या व्यासपीठावरून मराठी टिकविण्यासाठी काहीतरी घडावे, मोठ्या कामाला चालना मिळावी, या दृष्टीने प्रयत्न करणार असल्याचेही त्यांनी स्पष्ट केले.

* ‘यशदा’च्या शासकीय ग्रंथ प्रदर्शनात दुर्मिळ दस्तावेज

पेशव्यांचे दुर्मिळ दप्तर अभिलेख..., छत्रपती राजाराम महाराज यांचे निवडक आदेश..., राज्याचा सांस्कृतिक इतिहास सांगणाऱ्या पुस्तकापासून पुराभिलेख विभागातील जुने संदर्भ अशी अनेक पुस्तके पुणेकरांना पहायला मिळाली.

‘यशदा’ येथे आयोजित करण्यात आलेल्या शासकीय ग्रंथांच्या प्रदर्शनात कृषी, भाषा संचालनालय, जनगणना कार्यालय, अखिल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्था, शिक्षण विभाग, गांधी स्मारक निधी अशा राज्य सरकारच्या ३३ प्रमुख विभागांनी भाग घेऊन आपली प्रकाशने या प्रदर्शनात विक्रीसाठी ठेवली होती.

* ‘लव्ह, मेडिसिन आणि मिरॅकल्स’ मराठी अनुवादाचा प्रकाशन सोहळा

‘लव्ह, मेडिसिन अॅण्ड मिरॅकल्स’ या बर्नि सिगेल यांच्या इंग्रजी पुस्तकाचा डॉ. शुभदा राठी लोहिया यांनी केलेला मराठी अनुवाद मेहता पब्लिशिंग हाऊसने प्रकाशित केला आहे. प्रकाशन समारंभास औरंगाबाद येथील डॉ. सुहास जेवळीकर प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. अध्यक्षस्थान प्रा.रंगनाथ तिवारी यांनी भूषविले. डॉ. द्वारकादास लोहिया, डॉ.शैला लोहिया, प्रा. रामेश्वर राठी व प्रा अभिजित लोहिया यांनी कार्यक्रमाचे आयोजन केले.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या या युगात डॉक्टर एका तंत्रज्ञाची भूमिका निभावत आहे असे डॉ.सुहास जेवळीकर यांनी प्रतिपादन केले. ते म्हणाले, ‘जो अवयव दुखतो अगर ज्या अवयवाला आजार झाला आहे, फक्त त्याचा इलाज केला, औषधे दिली की डॉक्टरचे काम संपत नाही. डॉक्टरांनी रोग्यांच्या मानसिकतेला सांभाळून काम करायचे आहे ही संकल्पना मोठ्या प्रमाणावर रुजली पाहिजे. औषधासोबतच डॉक्टरचा हात प्रेमाने पाठीवर फिरला तर रुग्ण बरा होण्यास फार मोठा हातभार लागेल’.

ते म्हणाले की हे पुस्तक म्हणजे केवळ एक ट्रान्सलेशन नाही हे एका संस्कृतीतील विचारांचे दुसऱ्या संस्कृतीत रोपण केल्यासारखे म्हणजेच ‘ट्रान्सप्लान्टेशन’ देखील नव्हे, तर हे एक ‘ट्रान्सक्रिएशन’ आहे.

प्रा.रंगनाथ तिवारी यांनी विविध प्रसंगांमधून आजार बरा होण्यात किंवा आजाराची तीव्रता वाढविण्यावर मनाचा असलेला प्रभाव समजावून सांगितला.

डॉ. शुभदा राठी लोहिया यांनी अनुवादाची प्रक्रिया कशी घडली हे स्पष्ट केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा.डॉ.संपदा कुलकर्णी गिरगावकर यांनी केले. आभार

प्रदर्शन श्री.श्रीपाद खारकर यांनी केले. कार्यक्रमाला डॉ.पी.एस.पवार, डॉ. नरेन्द्र काळे, डॉ. राजेश इंगोले, अमर हबीब, लातूरचे दासराव सूर्यवंशी, न्यायाधीश कमला बोरा प्रतिभा देशमुख, दगडू लोमटे, बबन लोमटे, दिनेश भराडिया, प्रसाद चिक्षे, डॉ. बिराजदार, संजय जड इ. मान्यवरांची उपस्थिती होती. प्रा. डॉ. अरुंधती पाटील, प्रा. के.आर.देशपांडे, विलास कानसुरकर, डॉ. महेश ढेले, सीताराम गायकवाड, नरेश उबाळे व मानवलोक परिवार यांचे सहकार्य लाभले.

* बंधुता साहित्य संमेलन

राष्ट्रीय बंधुता साहित्य परिषद आणि बंधुता प्रतिष्ठान यांच्या वतीने तेरावे साहित्य संमेलन यंदा पुण्यात पार पडले. संमेलनाच्या अध्यक्षपदी निवृत्त न्यायमूर्ती नरेंद्र चपळगावकर होते. ज्येष्ठ विचारवंत डॉ. रावसाहेब कसबे यांच्या हस्ते उद्घाटन झाले. उत्तम कांबळे यांच्या उपस्थितीत समारोप पार पडला.

टिळक रस्त्यावरील अशोक विद्यालयापासून सभागृहापर्यंत 'समता संदेश यात्रा' काढून संमेलनाचा प्रारंभ झाला. 'मूल्यवर्धिनी' या स्मरणिकेचे प्रकाशनही झाले.

दुसऱ्या सत्रात 'लोकशाहीसमोरील आव्हाने' यावर न्या. चपळगावकर, डॉ. कसबे, भाई वैद्य यांची मुलाखत, तिसऱ्या सत्रात 'संत गाडगेमहाराज आणि सामाजिक प्रबोधन' यावर प्रा. तेज निवळीकर यांचे कथाकथन झाले. प्रदीप निफाडकर यांच्या 'गज्जलदीप'ने चौथ्या सत्राचा समारोप झाला. दुसऱ्या दिवशी प्रा. मनोहर जाधव यांच्या अध्यक्षतेखाली कविसंमेलन झाले. या वेळी रेणू पाचपोर (परभणी) यांना लोककवी वामनदादा कर्डक पुरस्कार, तर प्रा. संतोष काळे (सांगली) यांना लोकगायक प्रल्हाद शिंदे पुरस्काराने गौरविण्यात आले. त्यानंतर 'भ्रष्टाचाराचा व्याप, कारणे व उपाय' या विषयावर परिसंवाद झाला.यात अॅड. भास्कर आव्हाड, डॉ. आबनावे, डॉ. अरुण आंधळे, प्रा. सुभाष वारे सहभागी झाले होते. समारोपात रयत शिक्षण संस्थेचे संचालक अॅड. रावसाहेब शिंदे यांना उत्तम कांबळे यांच्या हस्ते 'राष्ट्रीय बंधुता पुरस्कार' प्रदान करण्यात आला, तर राज्यस्तरीय पुरस्कार हरिश्चंद्र गर्डसिंग (सोलापूर), डॉ. जगन्नाथ पाटील (जळगाव), डॉ. भालचंद्र भागवत (पुणे), अॅड. प्रमोद गुजर (पुणे), लता आबनावे (पुणे) यांना प्रदान करण्यात आला.

* 'विचार बदला, आयुष्य बदलेल'

ब्रायन ट्रेसी यांनी लिहिलेल्या 'चेंज युवर थिंकिंग चेंज युवर लाईफ' या बेस्ट सेलर पुस्तकाचा सायली गोडसे यांनी केलेला मराठी अनुवाद मंजुळ पब्लिकेशनतर्फे प्रसिद्ध झाला आहे.

'एखादी गोष्ट मिळविण्यासाठी मनाची पक्की तयारी केली, की तुम्ही ती मिळवू शकत नाही, असं काहीच या जगात उरत नाही', या स्फूर्तिदायी वाक्याने सुरू होणाऱ्या या पुस्तकात आपल्या अंतरंगात दडलेल्या क्षमतांचा शोध कसा घ्यायचा

आणि सहवासातील लोकांचे जीवन समृद्ध कसे बनवायचे, याचे चिंतन मांडले आहे. आयुष्यातील जीवनध्येये कशी निश्चित करावी आणि समाधानी आयुष्य कसं मिळवावे, याबाबत मार्गदर्शन केले आहे. वाचन अधिक रंजक होण्यासाठी व्यावहारिक जीवनातील उदाहरणे देण्यात आली आहे. प्रत्येक प्रकरणाच्या शेवटी कार्यानुभव देण्यात आला आहे.

* पुणे कॅम्पातील 'मॅनीज' बंद

मॅनीज बुकसेलर! गेल्या ६३ वर्षांपासून अविरतपणे वाचकांची तहान भागविणाऱ्या 'मॅनीज'चे पान आता कायमस्वरूपी मिटणार आहे.

लष्कर भागातील या पुस्तकरूपी वटवृक्षाचा वाचकांच्या अनेक पिढ्यांनी बौद्धिक आधार घेतला.

व्ही.जी. मनी यांनी ३१ ऑक्टोबर १९४८ मध्ये लष्कर भागात 'मॅनीज बुकसेलर' या दुकानाची स्थापना केली. मनी हे मूळचे रावळपिंडी (पाकिस्तान) येथील. देशाची फाळणी झाल्यानंतर मनी पुण्यात आले. रावळपिंडी येथे त्यांची पुस्तकाची दहा दुकाने होती. तोच व्यवसाय त्यांनी येथे सुरू केला. सुरवातीला साहित्य, सामाजिक आणि लष्कराचा इतिहास या विषयांची पुस्तकेच 'मॅनीज'मध्ये प्रामुख्याने उपलब्ध होती. कालांतराने त्यामध्ये व्यवस्थापन आणि तंत्रज्ञान या विभागांचा समावेश करण्यात आला. सध्या सर्व विषयांच्या पुस्तकांनी ते परिपूर्ण आहे. लालकृष्ण अडवाणी आणि नोबेल पारितोषिक विजेते लेखक विल्यम गोल्डिंग यांनी 'मॅनीज'ला भेट दिली आहे. येत्या काही महिन्यांत 'मॅनीज' कायमस्वरूपी बंद करण्यात येणार आहे, असे मनी यांनी सांगितले.

* रंगमंचावर 'शांताराम' नावाचा चित्रपट!

'चित्रपती' व्ही. शांताराम! एक चित्रकर्मी... एक माणूस. शांतारामांच्या कर्तृत्वाचा आलेख मांडत त्यांच्या जीवनाचा वेध घेऊ पाहणं ही सिनेमॅटिक कल्पना महेश मांजरेकरांना सुचली आणि त्यांनी 'सिनेमा नावाचा माणूस-व्ही. शांताराम' हा आगळावेगळा कार्यक्रम रंगभूमीवर उभा केला. मुंबईला शुभारंभाचा प्रयोग झाला. पुण्यातील प्रयोग बालगंधर्व रंगमंदिरात पार पडला.

शांतारामांच्या कर्तृत्वामागे दडलेल्या माणसाचाही शोध घ्यायचा होता. शांतारामांच्याच चित्रपटांप्रमाणे त्यात नृत्य, संगीत, सौंदर्य व भावनांचा आविष्कार अपरिहार्य होता. व्ही. शांताराम स्वतः आपल्या जगण्याविषयी, आपल्या निर्मितीविषयी बोलत आहेत. नाटक, नृत्यसंगीताची मैफल, चित्रझलक अशा तिहेरी प्रकारातून हा कार्यक्रम साकार झाला आहे.

अभिनेता सुबोध भावे याने रंगमंचावर हा तिहेरी पेड उलगाडला, तर ऊर्मिला कानेटकरने यातील नृत्ये सादर केली. या कार्यक्रमाची संहिता प्रवीण जोशींनी

लिहिली आहे. संगीतकार राहुल रानडे याचं दिग्दर्शन, कमलेश भडकमकरांचं संगीत व सोनिया परचुरेनं नृत्यदिग्दर्शन केलं आहे. एखाद्या भव्य 'इव्हेंट'चा ऐवज या मंडळीनी आपल्या कौशल्यानं रंगमंचीय परिमाणात बसवला आहे.

* डॉ. पंडित यांच्या पुस्तकांचे प्रकाशन

'फेडरेशन ऑफ इंडियन चेंबर्स ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्री'च्या (फिकी) वरिष्ठ संचालिका डॉ. वैजयंती पंडित लिखित 'पेन ड्राइव्ह', 'मदर टॅग' आणि 'ब्रशेस अँड स्ट्रॉक्स' या पुस्तकांचे प्रकाशन करण्यात आले. या निमित्ताने 'अदृश्य शक्ती' या विषयावर चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. 'कास्प' आणि 'इंटरनॅशनल फेडरेशन ऑफ एजिंग'चे अध्यक्ष डॉ. शरच्चंद्र गोखले, 'कायनेटिक इंजिनिअरिंग'चे अध्यक्ष अरुण फिरोदिया, 'सकाळ'चे कार्यकारी संपादक नवनीत देशपांडे, 'स्ट्रॅटेजिक ओनिओ डिझाईन'चे संचालक आणि प्राचार्य मनोज कोठारी आणि 'इनोव्हेशन्स सोसायटी'च्या अध्यक्ष प्रतिमा किल्लोस्कर यांच्या हस्ते या पुस्तकाचे प्रकाशन झाले.

* पेनड्राइव्ह विरुद्ध 'आयटिवन की'

पेन ड्राइव्हमध्ये आपण डेटा स्टोअर करून ठेवू शकतो. यामध्ये आपण सेव्ह केलेल्या फाइल्सचा अॅक्सेसच मिळू शकतो. याउलट 'आयटिवन की'मध्ये आपल्याला कोणताही डेटा स्टोअर करण्याची गरज नसते. यात 'की'चे दोन भाग मिळतात. यातील एक भाग आपल्या घरच्या किंवा ऑफिसच्या कम्प्युटरमध्ये प्लगिंग करून ठेवायचा. दुसरा भाग आपण वापरत असलेल्या इंटरनेट कनेक्शन असलेल्या कम्प्युटरमध्ये प्लगिंग करायचा. हे प्लगिंग झाले की, आपल्याला आपल्या कम्प्युटरमधील डेटा अॅक्सेस करता येऊ शकतो. कंपनीने यात बहुउपयोगी 'कीज' बनवल्या असून आपण एकावेळी २० 'कीज' वापरू शकतो.

आपली एखादी 'प्लगिंग की' हरवली तर मोठे नुकसान होण्याची भीती असते. मात्र कंपनीने यावर जालीम उपाय शोधला असून यातील डेटा हा एन्क्रिप्टेड असतो. याचबरोबर या 'कीज' पासवर्ड प्रोटेक्टेड असतात. आपली 'की' हरवली किंवा चोरीला गेली, तर ती आपण डिसेबलड करू शकतो.

आपण वापरत असलेल्या कम्प्युटरच्या 'यूएसबी ड्राइव्ह'मध्ये ही 'की' अॅटॅचड केली की आपण सेट केलेल्या होम कम्प्युटरमधून आपण सध्या वापरत असलेल्या कम्प्युटरमध्ये लॅन कनेक्शन मिळते. यामुळे आपण थेट आपल्या कम्प्युटरमधील फाइल्स अॅक्सेस करू शकतो. या कनेक्शनसाठी अंतराचे कोणतेही बंधन नाही. बड्या कंपन्यांमधील उच्चपदस्थ अनेकदा टूर्ससाठी बाहेरगावी जातात. अशावेळी त्यांना हवी असलेली नेमकी फाइल सोबत नसेल तर, आयत्या वेळी धावपळ होते. अशा ग्राहकांना डोळ्यासमोर ठेवून या प्रॉडक्टची निर्मिती करण्यात आल्याचे कारा रोसेन्थाल यांनी स्पष्ट केले.

---

* ई-बुक्सनी उडवली ग्रंथालयांची तारांबळ

किंडल्स, नूक्स आणि आयपॅडच्या माध्यमातून एकापेक्षा एक हटके आणि भन्नाट गोष्टी करता येऊ शकतात. पण या ई-बुक्समुळेच परदेशात ग्रंथालयांची तारांबळ उडाली आहे. एकेका पुस्तकाच्या २५-३० प्रती असूनही त्या पुस्तकासाठी वाचकांची असणारी यादी दोनशे-अडीचशेच्या पुढे आहे. त्यामुळेच ई-बुक्सची कपाटे सांभाळता-सांभाळता ग्रंथालयांची त्रेधातिरपीट उडत आहे.

एकीकडे ई-बुक्सना सपोर्ट करणारी हार्डवेअर्स बाजारात असताना दुसरीकडे लेखक-प्रकाशक मात्र ई-बुक्सच्या प्रती प्रसिद्ध करताना विचार करत आहेत. त्यामुळेच ग्रंथालयांमध्येही ई-बुक्सचा तुटवडा भासू लागला आहे. पायर्सनी तसेच इतर अनेक कारणांमुळे लेखक ई-बुक्स प्रसिद्ध करण्यास फारसे उत्सुक नसल्याचे चित्र आहे.

ई-बुक्सच्या येण्याने ग्रंथालयांच्या कार्यपद्धतीत मोठा फरक पडतो.

एकेकाळी ग्रंथालयात जाऊन पुस्तक घेणे मागे पडत गेले आणि त्याऐवजी घरबसल्या ई-बुक मागवण्याची पद्धत रूढ झाली. ही नवी पद्धत अमेरिका, युरोपातील पुस्तकप्रेमींनी उचलून धरली. परिणामी ई-बुक्सची मागणी वाढत गेली. पण ही मागणी पूर्ण करण्यात ग्रंथालये मात्र अपयशी ठरू लागली आहेत. बाजारातच ई-बुक्सच्या कमी प्रती असल्यामुळे ग्रंथालयांमध्येही मोजक्याच प्रती उपलब्ध होतात.

ई-बुक्सच्या प्रकारामुळे प्रसिद्धीवर परिणाम होऊन भवितव्याचा प्रश्न उपस्थित होऊ शकतो असा समज असल्यामुळे लेखक ई-बुक्स प्रसिद्ध करत नाहीत. याबरोबरच ग्रंथालयांचा अर्थसंकल्पही या सगळ्याच्या आड येत आहे. पारंपरिक पुस्तकांऐवजी ई-बुक्ससाठी येणारा खर्चही खूप आहे. यामुळेच ग्रंथालयांमध्ये पुस्तकांच्या पीडीएफ फाइल्सच्या जास्त प्रती ठेवणे कठीण जात आहे. भारतामध्ये अजूनतरी ई-बुक्सना फारशी मागणी नाही. एका ठराविक वर्गापुरतीच ई-बुक्स वाचली जातात. पण बाकी मात्र पारंपरिक पद्धतीनेच पुस्तके प्रसिद्ध करण्यावर भर आहे. पण नजीकच्या काळात भारतातील ग्रंथालयांनाही परिस्थितीनुरूप बदलणे भाग होणार आहे.

* फेसबुक टाइमलाइनवर 'अॅप्स'चा पाऊस

सोशल मीडिया वेबसाइटमधील सर्वाधिक लोकप्रिय अशा फेसबुकने 'टाइमलाइन' हा नवा प्रकार काढला त्याला आता महिने लोटले. या नव्या प्रकाराला अधिक चांगले रूप देण्यासाठी फेसबुकने तब्बल ६० अॅप्लिकेशन्स आणली आहेत.

फूड, लाइफस्टाइल, सिनेमा, फॅशन, ट्रॅव्हलिंग, फोटो अशा अॅप्लिकेशन्सची नवी जंत्रीच फेसबुकने टाइमलाइनवर सुरू करण्याचे ठरवले आहे. सोशल नेटवर्किंग साइटला अधिक लाइव्ह करण्यासाठी फेसबुकने ही पावले उचलली आहेत. अॅप्लिकेशन्सबरोबरच 'लाइक' बटन्ससारखी 'बॉट', 'रेड', 'वॉट' अशी नवी बटन्स लवकरच फेसबुकवर दिसणार आहेत.

फेसबुकची लोकप्रियता इतकी वाढली आहे की जगभरातील छोट्या-मोठ्या सॉफ्टवेअर कंपन्या ऑप्लिकेशन्स बनवण्याच्या मागे लागल्या आहेत. फूडस्पॉटिंग, रॉटन टोमॅटोज, पिंटरेस्ट, ट्रीप अँडव्हायजर, ई-रीडर कोबो, तिकीटमास्टरसारखी ऑप्लिकेशन्स टाइमलाइनवर दिसणार आहेत. सॅन फ्रान्सिस्को इथे झालेल्या एका वार्षिक इन्व्हेन्ट मध्ये विविध कंपन्यांनी त्यांची ऑप्लिकेशन्स सादर केली होती. त्यापैकी काही अॅप्स फेसबुकने निवडली.

६० ऑप्लिकेशन्सच्या पहिल्या भागाशिवाय लवकरच आणखीही अनेक अॅप्स टाइमलाइनवर दिसणार आहेत. लवकरच हजारो नवीन ऑप्लिकेशन्स तयार होणार आहेत. फेसबुकचे व्यासपीठ अशा प्रकारे डेव्हलपर्ससाठी खेळते राहिल, अशी आशा फेसबुकच्या प्लॅटफॉर्म प्रॉडक्टचे डायरेक्टर कार्ल्स जोग्रीन यांनी व्यक्त केली. एखाद्याने स्वतःची डायरी लिहावी आणि सांभाळावी अशा प्रकारे ही टाइमलाइन तयार करण्यात आली आहे.

* 'गमभन प्रकाशनची दिनदर्शिका साहित्य वैभव'

गमभन प्रकाशनाची 'साहित्य वैभव' ही साहित्यिकांची दिनदर्शिका नुकतीच प्रकाशित करण्यात आली. मराठी भाषेला वैभव प्राप्त करून देणाऱ्या दिवंगत साहित्यिकांची छायाचित्रे असलेली ही दिनदर्शिका सातत्याने ११ वर्षे प्रकाशित करण्यात येत आहे. ज्येष्ठ चित्रकार, साहित्यिक व छायाचित्रकार ल.म.कडू यांच्या कल्पनेतून साकार झालेल्या या वर्षांच्या साहित्य वैभवमध्ये साने गुरुजी, ना.सी.फडके, नारायण सुर्वे, शंकर पाटील, कमल देसाई, सुहास शिरवळकर ह्या साहित्यिकांची छायाचित्रे आहेत. जयदीप कडू यांच्या परिश्रमातून साकार झालेल्या या दिनदर्शिकेचे संपादन डॉ. मेधा सिधये यांनी केले असून त्यांच्याबरोबरच रोहिणी तुकदेव, प्रदीप निफाडकर, डॉ. एकनाथ पगार आदींचे लेख या दिनदर्शिकेमध्ये आहेत.

* 'शिवाजी : हिज लाईफ अँड टाइम्स'

भारतीय लष्कराच्या अभ्यासाकरिता शिवचरित्र लिहावे असे वाटले, त्यातूनच 'शिवाजी : हिज लाईफ अँड टाइम्स' हे पुस्तक लिहिले. मात्र, या पुस्तकात सर्व बाबींचा अंतर्भाव असल्याने आता हे पुस्तक लष्करापुरते मर्यादित राहिलेले नाही, तर सर्वांसाठी उपयुक्त आहे. तसेच हे पुस्तक म्हणजे मराठी पुस्तकाचा अनुवाद नसून स्वतंत्र साहित्यकृती आहे, असे पुस्तकाचे लेखक गजानन मेहेंदळे यांनी म्हटले आहे.

ठाण्यातील कांती विसरीया सभागृहात मेहेंदळे लिखित 'शिवाजी : हिज लाईफ अँड टाइम्स' या पुस्तकाचे प्रकाशन करण्यात आले. या वेळी सामाजिक कार्यकर्ते गोविंदाचार्य, जयपूर येथील राजस्थान अभिलेखागारचे माजी संचालक घनःश्याम माथुर, ज्येष्ठ पत्रकार सौरभ शहा, 'लोकसत्ता'चे कार्यकारी संपादक गिरीश कुबेर,

---

ब्रिगेडिअर हेमंत महाजन आदी मान्यवर उपस्थित होते.

मी इतिहासाचा विद्यार्थी नव्हतो. अभ्यासक्रमात लष्कराचा विषय निवडला होता. लष्करी इतिहास वाचायची आवड पहिल्यापासूनच होती. यातूनच हे पुस्तक लिहिण्याची कल्पना सुचली, असेही मेहेंदळे यांनी या वेळी सांगितले.

लष्कराच्या अभ्यासासाठी आवश्यक असलेली माहिती शिवाजी महाराजांच्या कोणत्याही चरित्रात नव्हती. त्यामुळे हा विषय चरित्र लिहिण्यासाठी निवडला. यासाठी पुणे येथील भारतीय इतिहास संशोधन केंद्रात माहिती घेतली. तसेच उर्दू, फारसी भाषा शिकलो, असे कथन मेहेंदळे यांनी केले. सध्याच्या घडीस मोठ्या प्रमाणावर बौद्धिक प्रदूषण झाले असून मेहेंदळे यांनी पुस्तक रूपाने समाजात ऑक्सिजन आणला आहे, असे यावेळी ज्येष्ठ विचारवंत गोविंदाचार्य (किशोरजी व्यास) यांनी म्हटले. हे पुस्तक पुढे मार्गदर्शन करण्याची भूमिका बजावणार असल्याचे गोविंदाचार्य यांनी सांगितले. भारतीय लष्करासाठी शिवाजी महाराज प्रेरक आहेत. त्यांचे चरित्र लष्कराच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त आहे, असे ब्रिगेडिअर हेमंत महाजन यांनी सांगितले. घनःश्याम माथुर, सौरभ शहा, गिरीश कुबेर यांनीही या पुस्तकाबाबत गौरवोद्गार काढले.

* सलमान रश्दी प्रकरणी मराठी साहित्यिकांचे मत

लेखक सलमान रश्दी यांना भारतात येण्यास मुस्लिम संघटनांनी पुन्हा एकदा कडाडून विरोध केल्याने जयपूर बुक फेस्टिव्हल रश्दींच्या अनुपस्थितीतच पार पडला. आयोजकांनीही मुस्लिम संघटनांपुढे शरणागती पत्करली असून रश्दी यांचा भारत दौरा सुरक्षेच्या कारणास्तव रद्द करण्यात आला. या पार्श्वभूमीवर मराठी साहित्य वर्तुळातून अनेक प्रतिक्रिया उमटल्या. अनेक साहित्यिकांनी या घटनेचा निषेध केला आहे.

मराठी साहित्यिक आनंद यादव म्हणाले, 'एखाद्या लेखकाला विरोध करणं योग्य नाही. आजकाल सरकार, राजकारण, पक्ष यात एवढा गोंधळ वाढलाय की कुणाचा कुणाला ताळमेळ नाही. समाजात शिस्त नाही. जाळपोळ, तोडफोड करण्याची मानसिकता रूजू लागल्याने आयोजकही हतबल असणार.

मधु मंगेश कर्णिक म्हणाले, 'एखाद्या लेखकाचे विचार पटत नसतील तर त्याचा विरोध विचारांनी करा. पत्रकारांनी, साहित्यिकांनी, विचारवंतांनी, लेखकांनी त्यांच्या विरोधात लिहून आपले म्हणणे मांडावे. मात्र सध्या विरोध करण्याचा जो मार्ग स्वीकारला जातोय तो बरोबर नाही. आपण लोकशाही देशात राहतो. साहित्यिकांची कदर करण्याची आपली परंपरा आहे. अशा पद्धतीने अडवणूक किंवा दडपशाही करणाऱ्यांचा विरोध करायला हवा. साहित्य, अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याच्या आड येणारी धर्मांधता घातक आहे.

ज्येष्ठ साहित्यिक विजया राजाध्यक्ष म्हणाल्या, 'अविष्कार स्वातंत्र्याबद्दल तर आपण नेहमीच बोलतो. पण त्याबरोबरच संचार स्वातंत्र्यही प्रत्येक लेखकाला मिळालं पाहिजे.'

पानिपतकार विश्वास पाटील म्हणाले, 'लेखकाने कुठल्याही धार्मिक, राजकीय दबावाला बळी पडू नये. उलट अशा दबावाला उत्तर म्हणून समाजातील समस्यांवर लेखकाने अधिक लिहिले पाहिजे. सलमान रश्दी यांनी काही वर्षांपूर्वी जी कादंबरी लिहिली तिच्यावरच अजून त्यांची गुजराण चालू आहे. शरच्चंद्र, प्रेमचंद, आचार्य अत्रे सातत्याने २५-३० वर्षे लिखाण करायचे. त्यामुळे समाजात त्यांचा दबदबा निर्माण व्हायचा आणि मग त्यांना कुणी विरोध केला तर समाज त्यांच्या बाजूने उभा ठाकायचा. आता असं होत नाही,' अशी खंतही त्यांनी व्यक्त केली.

* हार्ड डिस्कचा तुटवडा

कम्प्युटर्स, लॅपटॉपमध्ये हार्ड डिस्क नसणे म्हणजे चारचाकी गाडीला ॲक्सिलेटर नसणे. कुठल्याही प्रकारचा डेटा स्टोअर करण्यासाठी हार्ड ड्राइव्ह असणे गरजेचे असते. पण हार्ड डिस्कचाच तुटवडा जाणवू लागला तर यंदाच्या वर्षी जुलै महिन्यात थायलंडमध्ये आलेल्या पूराचा मोठा फटका कम्प्युटर वर्ल्डला बसला असून हार्ड ड्राइव्हच्या तुटवड्यामुळे येत्या काळात कम्प्युटर्सच्या प्रॉडक्शनवर विपरित परिणाम होणार आहे. हार्ड ड्राइव्ह बनविणाऱ्या जगातील पहिल्या क्रमांकाच्या इंटेल कॉर्पोरेशनने आगामी काळात हार्ड ड्राइव्हचा पुरवठा कमी होईल असे जाहीरच केले आहे. जुलै महिन्यात थायलंडमध्ये आलेल्या पूरात शेकडो माणसांचा मृत्यू आणि करोडोंचे नुकसान झाले त्याचा सर्वाधिक फटका कम्प्युटर वर्ल्डला बसला. या प्रचंड पुरामुळे केवळ इंटेलच नव्हे तर सीगेटसारख्या अनेक हार्ड डिस्क तयार करणाऱ्या कंपन्यांचे मोठे नुकसाने झाले. दरम्यान, इंटेल कॉर्पोरेशनच्या अधिकाऱ्यांनीच हार्ड ड्राइव्हच्या पुरवठ्यावर येत्या तिमाहीत घट होणार असल्याचे स्पष्ट केले आहे. इंटेलच्या या इशान्यामुळे एचपी, डेल, लेनोवो, एसर अशा कम्प्युटर्स आणि लॅपटॉप बनविणाऱ्या कंपन्यांनीही तत्काळ पावले उचलत हार्ड ड्राइव्हचा उपलब्ध स्टॉक जपून वापरत कम्प्युटर्सच्या निर्मितीच्या वेगावर नियंत्रण आणले आहे. □

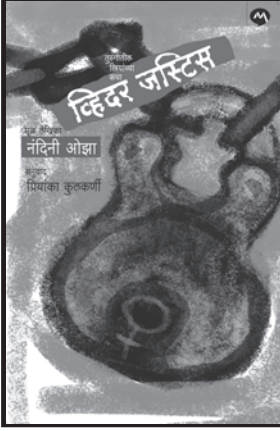
द पार्लमेंटरी सिस्टिम

अरुण शौरी
अनु. अशोक पाथरकर
२२०४. पोस्टेज २५४.

२री आवृत्ती

आपली संसदीय प्रणाली किती प्रातिनिधीक आहे? आपण तिचे काय केले आहे व काय करू शकतो? सद्यस्थितीसाठी, राष्ट्र बलवान करण्यासाठी आवश्यक असे पुस्तक

आगामी

विहदर जस्टिस

नंदिनी ओझा

अनुवाद

प्रियंका कुलकर्णी

११०रु. पोस्टेज ३०रु.

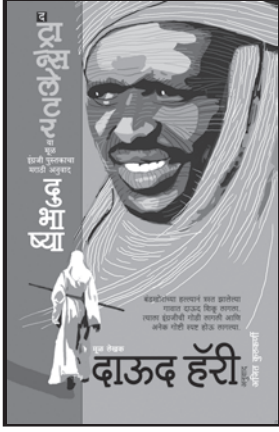
अनेक शतके परीघाबाहेर राहिल्यानंतर आज भारतीय स्त्रियांनी सार्वजनिक क्षेत्रात आघाडीचे स्थान मिळवले आहे. स्वतंत्र अन् निर्भय झाल्यामुळे आज स्त्रिया आपल्या मार्गातील अडथळे ओलांडताहेत, अधिकाधिक सबल बनताहेत.

ह्या पुस्तकात अशा स्त्रिया नाहीत.

हे पुस्तक मूक स्त्रियांचे बोल मांडते, विस्मृतीत गेलेल्या नावांना उजाळा देते आणि शोषित स्त्रिया ज्यासाठी झुरतात तो न्याय त्यांना देते. 'विहदर जस्टिस' हा भारतातील तुरुंगातील स्त्रियांवर टाकलेला एक दृष्टिक्षेप आहे. ह्यात हकीकती आहेत त्यांनी दिलेल्या विविध लढ्यांच्या - सरकारविरुद्ध, कुटुंबियांविरुद्ध, गरीबीविरुद्ध. समाज स्वतःच खलप्रवृत्तींना जन्मास घालतो. अन् त्यांना विनाविलंब सजाही देतो. ह्या बिनचेहऱ्याच्या, बिनआवाजाच्या आणि विस्मृतीत गेलेल्या स्त्रिया अशा समाजात राहून लढा देत राहतात. उद्ध्वस्त झालेली स्वप्ने आणि तरीही मागे रेंगाळणाऱ्या आशा यांच्या हकीकती येथे कथारूपात मांडलेल्या आहेत.

नवे कोरे

दुभाष्या

दाऊद हॅरी

अनुवाद

अजित व्यं. कुलकर्णी

१७५०. पोस्टेज ३००.

पुस्तकाचा लेखक सुदान देशातील डारफर प्रांताचा रहिवासी आहे.

वंशाने तो 'झॅघावा' आहे. 'झॅघावा' ही डारफर मधील भटकी जमात.

अरब आणि आफ्रिकन या दोन्ही वंशाचे लोक डारफरमध्ये गेली हजारो वर्षे गुण्यागोविंदाने राहत आहेत.

पण गेली काही वर्षे डारफर प्रांतात भयंकर वंशविच्छेद सुरू आहे.

स्वतःला 'उच्च' समजणाऱ्या अरब वंशीयांना त्यांचे मूळ आफ्रिकन बांधव नकोसे झाले आहेत.

सत्ताधारी अरब आणि त्यांना पाठिंबा देणारे माथेफिरू;

हे मूळ आफ्रिकन वंशीयांना त्यांच्याच भूमीतून

हाकलून देत आहेत.

मूळ रहिवाश्यांच्या गावांवर आणि वस्त्यांवर हल्ले करून त्यांना जीवे मारण्यात येत आहे.

स्त्रियांवर आणि कोवळ्या मुलींवर अत्याचार होत आहेत.

लाखो विस्थापितांचे लोंढेच्या लोंढे शेजारील चॅड या राष्ट्रात आश्रय घेत आहेत.

आधुनिक जगाला या घडामोडींचा मागमूसही नाही.

* ठाण्यातील लेखिकेचा राष्ट्रीय सन्मान

हिंदी भाषेत लक्षणीय साहित्य निर्मिती करणाऱ्या अन्य भाषिक लेखकास दिल्या जाणाऱ्या राष्ट्रीय पुरस्कारासाठी यंदा ठाण्यातील डॉ. वसुधा सहस्रबुद्धे यांची निवड झाली आहे. केंद्रीय हिंदी निर्देशालयातर्फे दिल्या जाणाऱ्या या पुरस्काराचे स्वरूप एक लाख रुपये आणि स्मृतिचिन्ह असे आहे. देश-विदेश पातळीवरील वाङ्मयीन परिघात मराठीचा ठसा उमटण्यासाठी येथील कसदार साहित्य कृती जास्तीत जास्त संख्येने अन्य भाषांत अनुवादित होण्याची आवश्यकता आहे. एका मराठी लेखिकेला हिंदी साहित्य विश्वात मानाचा समजला जाणारा हा पुरस्कार मिळणे ही महत्त्वपूर्ण घटना आहे.

सुभाषचंद्र बोस यांच्या 'रानी झांसी रेजिमेंट' मधील कॅप्टन लक्ष्मी सहगल आणि इतर कर्तबगार महिला लष्करी अधिकाऱ्यांची यथोगाथा मांडणाऱ्या डॉ. रोहिणी गवाणकर लिखित मूळ मराठी पुस्तकाचा २००३ मध्ये डॉ. सहस्रबुद्धे यांनी 'कॅप्टन लक्ष्मी तथा रानी झांसी रेजिमेंट-अकथिक कथा' असा हिंदीत अनुवाद केला. या पुस्तकासाठी त्यांना हा पुरस्कार मिळाला आहे. सिद्धार्थ, रुइया आणि ठाणे महाविद्यालयात १७ वर्षे हिंदी विषय शिकविणाऱ्या डॉ. वसुधा सहस्रबुद्धेना शंकर शेष यांच्या नाट्यसंपदेवरील शोधनिबंधासाठी डॉक्टरेट मिळाली. 'बम्बईका स्वातंत्र्योत्तरकालीन हिंदी रंगमंच' आणि 'आविष्कार संस्था का सहयोगशील रंगमंच में योगदान' हे त्यांचे दोन संशोधनपर प्रकल्प हिंदी नाट्यवर्तुळात वाखाणले गेले. 'हिंदी रंगकर्म में महिलाओं का योगदान' या विषयावरील संशोधनासाठी त्यांना महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमीची शिष्यवृत्ती मिळाली असून लवकरच ते पुस्तकरूपात प्रसिद्ध होणार आहे. सुप्रसिद्ध लेखिका चित्रा मुद्गल यांच्या 'इक जमीन अपना' आणि 'आवा' या दोन कादंबऱ्यांनंतर डॉ. सहस्रबुद्धे आता त्यांची 'गिली गडू' ही कादंबरी

मराठीत अनुवादित करीत आहेत. त्यांनी हिंदीत अनुवादित केलेल्या विजय तेंडुलकर यांच्या 'मसाज' या संहितेचे राकेश बेदी यांनी शंभरहून अधिक एकपात्री प्रयोग केले आहेत.

* डॉ. लाभसेवार साहित्य सन्मान

डॉ. अनंत व लता लाभसेटवार प्रन्यास, नागपूर आणि डॉ.लाभसेटवार प्रतिष्ठान अमेरिका यांच्या वतीने देण्यात येणारा 'डॉ. लाभसेटवार साहित्य सन्मान पुरस्कार २०१२' प्रसिद्ध कथालेखक भारत सासणे यांना पुण्यात प्रदान करण्यात आला.

एक लाख रुपये, शाल, श्रीफळ, स्मृतिचिन्ह असे या पुरस्काराचे स्वरूप होते. ८५ व्या अखिल भारतीय साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष वसंत आबाजी डहाके, ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. आनंद यादव, डॉ. सुनीलकुमार लवटे हे उपस्थित होते.

* 'गोदागौरव' पुरस्कार

कुसुमाग्रज प्रतिष्ठानच्या वतीने दिल्या जाणाऱ्या मानाच्या 'गोदावरी गौरव' पुरस्कारांची घोषणा करण्यात आली आहे. हॉकी पटू धनराज पिल्ले, वालुकाशिल्पकार सुदर्शन पटनाईक, ज्येष्ठ विज्ञान लेखक डॉ. बाळ फोंडके, प्रख्यात नृत्यांगना डॉ. पद्मा सुब्रमण्यम, ज्येष्ठ सिनेपत्रकार इसाक मुजावर व ज्येष्ठ सामाजिक कार्यकर्ते मेहबूब सय्यद (सय्यदभाई) यांचा मानकऱ्यांमध्ये समावेश आहे.

कुसुमाग्रजांच्या संकल्पनेतून सन १९९२ पासून या पुरस्कारांना प्रारंभ झाला. कविश्रेष्ठ कुसुमाग्रजांच्या स्मृतिदिनी १० मार्च रोजी प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष डॉ. जब्बार पटेल यांच्या हस्ते या पुरस्कारांचे वितरण झाले. ११ हजार रुपये, सन्मानचिन्ह, सन्मानपत्र असे पुरस्काराचे स्वरूप होते.

* अभिजित थिटे यांना विवेकानंद पुरस्कार

वेगवेगळ्या क्षेत्रांमधील उत्तम कामगिरीविषयी अशोका फाउंडेशनच्या वतीने देण्यात येणारा स्वामी विवेकानंद पुरस्कार यंदा अभिनेता भूषण प्रधान, महाराष्ट्र टाइम्सचे विशेष प्रतिनिधी अभिजित थिटे, मल्लखांबपटू ऋता देशमुख, गायिका बेला शेंडे आणि सनी निम्हण यांना प्रदान करण्यात आला. भैयूजी महाराज यांच्या हस्ते पुरस्कार वितरण झाले.

'देशातील तरुणांचा आत्मा हा स्वामी विवेकानंद यांच्यासारखा तर शरीर हे सुभाषचंद्र बोस यांच्यासारखे असले पाहिजे. या दोहोंचा समन्वय साधला तरच भारत हा स्वयंपूर्ण होईल,' असे भैयूजी महाराज म्हणाले.

वेगवेगळ्या क्षेत्रात चांगली कामगिरी बजावणाऱ्या तरुणांची दखल घेण्यासाठी व प्रोत्साहन देण्यासाठी गेल्या चार वर्षांपासून स्वामी विवेकानंद पुरस्कार सुरू करण्यात आला आहे, असे अशोका फाउंडेशनचे प्रमुख विकास पाटील म्हणाले.

---

* डॉ. अभय बंग यांना 'प्रोफेशनल एक्सलन्स' अवॉर्ड

अॅकॅडमी ऑफ मेडिकल सायन्सेसतर्फे दरवर्षी वैद्यकीय क्षेत्रासोबतच सामाजिक क्षेत्रात उल्लेखनीय कार्यासाठी 'सर्वोत्कृष्ट व्यावसायिक सन्मान' (प्रोफेशनल एक्सलन्स अवॉर्ड) देण्यात येतो. यावर्षी या पुरस्कारासाठी गडचिरोली येथे समाजकार्य व सार्वजनिक आरोग्यावर संशोधन करणारे ज्येष्ठ सामाजिक कार्यकर्ते डॉ. अभय बंग यांची निवड करण्यात आली.

* डॉ. थत्ते, प्रधान, महाजन यंदाच्या 'वसंतोत्सव पुरस्कारा'चे मानकरी

प्रसिद्ध तबलावादक व संगीतकार अनीश प्रधान, हार्मोनियम वादक डॉ. अरविंद थत्ते आणि उदयोन्मुख गायक मयूर महाजन यांना यंदाचे 'वसंतोत्सव पुरस्कार' पुण्यात प्रदान करण्यात आले. प्रधान व डॉ. थत्ते यांना प्रत्येकी ५१ हजार रुपये, तर महाजन यांना २५ हजार रुपयांचा पुरस्कार दिला गेला. 'पीएनजी' पेढीचे दाजीकाका गाडगीळ यांनी हे पुरस्कार पुरस्कृत केले होते.

* समृद्ध भारताचे स्वप्न अजूनही अपुरेच

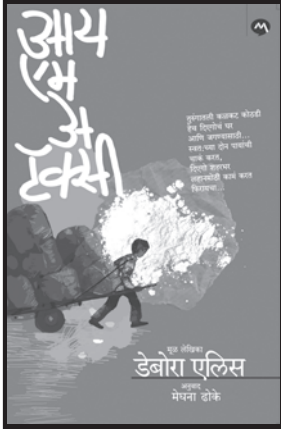
स्वातंत्र्यापूर्वी नेत्यांनी पाहिलेले समृद्ध भारताचे स्वप्न प्रत्यक्षात उतरलेलेच नसून, देशाची सध्याची वाटचाल संविधानाच्या अगदी उलट दिशेने होत असल्याची खंत ज्येष्ठ समाजसेवक डॉ. जी. जी. पारिख यांनी व्यक्त केली. राज्याच्या मुख्य निवडणूक आयुक्त नीला सत्यनारायण आणि डॉ. माधव गाडगीळ यांच्या हस्ते पारिख यांना 'समाजकार्य जीवनगौरव' पुरस्कार देण्यात आला, ज्येष्ठ कवी मंगेश पाडगावकर यांना 'साहित्य जीवनगौरव' पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले. दोन लाख रुपये आणि स्मृतिचिन्ह असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

व्यासपीठावर डॉ. मोहन धारिया, महाराष्ट्र फाउंडेशनच्या शैला विद्वांस, सुनील देशमुख, डॉ. नरेंद्र दाभोलकर आदी उपस्थित होते.

पारिख म्हणाले, स्वातंत्र्य चळवळीत उडी घेतल्यानंतर आपल्या मनाप्रमाणे सार्वजनिक जीवन जगलो. त्या काळाच्या नेत्यांनी त्यांच्या शिकवणुकीतून स्वतंत्र भारताविषयी एक स्वप्न दाखवले. स्वातंत्र्यानंतरही ते प्रत्यक्षात उतरलेलेच नाही.

पुरस्काराला उत्तर देताना मंगेश पाडगावकर यांनी स्वतःचे व वाचकाचे विचार आणि अनुभूती स्वातंत्र्य गृहीत धरून चालतो.मी जीवनावर प्रेम करणारा कवी आहे असे मनोगत व्यक्त केले.

१२०रु. पोस्टेज ३०रु.

आय
मि
आ
ऐक्सी

डेबोरा एलिस
अनुवाद
मेघना ढोके

काळीकुट्ट रात्र...

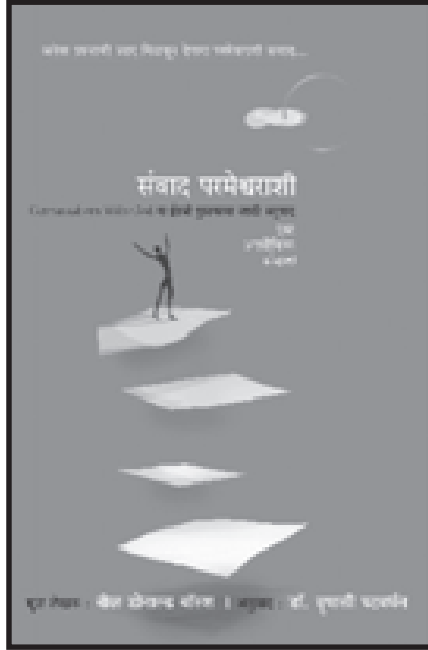
मिट्ट काळोख आणि घनदाट जंगल;
पायाखालची अनोळखी वाट तुडवत दिण्णो चालत होता.
तो कुठं जातोय, काय करणार याची त्याला काही कल्पना
नव्हती. जंगलातून माकडांच्या भयाण किंकाळ्या कानावर पडत
होत्या, बेडकांचे कर्कश्य डराँवऽ डराँवऽ ऐकून पोटात कालवत
होतं. हे असं भयाण जंगल त्यानं आजवर कधी पाहिलंही नव्हतं.
पहाडी भागातला हा मुलगा, दऱ्याखोऱ्यात त्याचं लहानसं कुटुंब.
पण काळानं असा काही घात केला की,
सारं कुटुंबच तुरुंगाच्या चार भिंतीआड बंदिस्त झालं.
दिण्णोही तुरुंगातच राहायचा, शहरातल्या तुरुंगात.
शहरभर पायाला चाकं लावून फिरायचा. त्या तुरुंगात रात्र झाली
तरी दिवस सरायचा नाही, रात्रभर तुरुंगातले दिवे उजळायचे,
पहारेकरणी काठ्या आपटत इकडून तिकडे फिरायच्या,
कोठड्यांच्या दारांना घातलेली कुलुपं उघडायची - बंद व्हायची.
चाव्यांचा किलकिलाट कानावर पडायचा. त्यात तुरुंगातली
कच्ची-बच्ची रात्री भोकाड पसरायची, कैदी म्हणून जगणाऱ्या
त्यांच्या आयाही ओरडायच्या, रडायच्या.

संवाद परमेश्वराशी

या जगात स्त्री -पुरुष, आधी-नंतर, जलद-मंद, वर-खाली, डावं-उजवं, योग्य-अयोग्य अशा दोन भागात विभागणी करीत राहिलं तर सत्य कधी गवसणार नाही.

मूळ लेखिका **नील डोनाल्ड वॉल्श** / अनुवाद **डॉ. वृषाली पटवर्धन**
२४०००. - सभासदांना सवलतीत

३२ । मार्च २०१२ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

आपण भारतीय सर्वसामान्यपणे आस्तिक असतो. देव मानतो. श्रद्धा असो नसो. देवदेवतांचे उत्सव साजरे करतो. नामस्मरण, पूजाअर्चा करतो. संकट प्रसंगी देवाचा धावा करतो. नवस वगैरे करतो. अध्यात्माला महत्त्व देतो. आपल्या भारतीय संस्कृतीबद्दल अभिमान बाळगतो. यूरोप-अमेरिका यांच्या संस्कृतींना भोगवादी म्हणून तुच्छ मानतो. आपल्या धर्माबद्दल, तत्त्वज्ञानाबद्दल, परंपरेबद्दल आत्मीयतेने बोलतो. त्यामुळे आपण नित्य ईश्वराच्या निकट असतो. निदान तसे गृहीत धरून चालतो. त्यामुळे मनःशांती मिळते. भारतीय मानसिकतेला देव-धर्म-कर्मकांड-तत्त्वज्ञान यांचा मोठा आधार वाटतो. प्रत्येक व्यक्तीत, प्राणीमात्रात ईश्वराचा अंश असतो आणि अंतिमतः परमेश्वरामध्ये विलीन होणे म्हणजे मोक्ष मिळणे, जन्ममरणाच्या फेऱ्यातून मुक्ती मिळणे ही आपली आकांक्षा असते. आपल्या ऋषिमुनींनी, संतविभूतींनी आपल्या अंतर्मनात या सर्वांचे उत्तम प्रोत्सर्गिंग कलेले असते असे म्हणायला हरकत नाही.

‘संवाद परमेश्वराशी’ हे पुस्तक वाचताना आपल्या भारतीय मनाला आल्हाद वाटत राहिल. वीसेक वर्षांपूर्वी अमेरिकेत प्रसिद्ध झालेल्या ‘कॉन्व्हर्सेशनस वुडथ गॉड’ या गाजलेल्या पुस्तकाचे हे मराठी भाषांतर आहे.

नील डोनाल्ड वॉल्श य अमेरिकन तरुणाने ते लिहिलेले आहे. किंवा त्याच्याच शब्दात सांगायचे तर ते कोणा अदृश्य शक्तीने त्याचा हात धरून त्याच्याकडून लिहून घेतलेले आहे. डिक्टेशन घेतल्यासारखे या पुस्तकाचे लेखन झाले.

अज्ञातातून येणाऱ्या शब्दांच्या वेगाबरोबर धावताना त्याची दमछाक होत असे. आपल्या हातून काय लिहून होत आहे याची तीळमात्रही कल्पना नसे. नील त्या वेळी अत्यंत दुःखी होता. त्याचे वैयक्तिक आयुष्य विस्कटले गेले होते. व्यवसायात मोठा फटका बसलेला होता. भावनिकदृष्ट्या नैराश्याने ग्रासले होते. त्या अगतिक अवस्थेबद्दल प्रत्यक्ष देवालाच जाब विचारावा असा विचार त्याच्या मनात आला आणि मनात खदखदणारे प्रश्न त्याने कागदावर लिहायला आरंभ केला.

* माझ्या आयुष्यात धडपणे कधीही काहीच का होत नाही?

* नातेसंबंधात मला आनंद का मिळत नाही?

* जगण्यासाठी पुरेसा पैसा मला कधीच मिळणार नाही का?

* हे इतके संघर्षांनी भरलेलं आयुष्य माझ्याच वाट्याला का यावं?

-असे प्रश्न लिहून झाल्यावर कागदावर शब्द उमटले, ‘तुला खरंच या प्रश्नांची उत्तरं हवी आहेत? का तुला केवळ आपल्या कोंडलेल्या भावनांना वाट करून द्यायची आहे?’

‘दोन्ही. भावना प्रकट करणे आणि असलीच तर या प्रश्नांची उत्तरं ऐकणे या दोन्ही गोष्टी करायच्या आहेत? पण खरंच देव कसा बोलतो? कोणाशी बोलतो?’

यावर देव उत्तर देतो, ‘देव प्रत्येकाशी बोलतो. सतत बोलतो. प्रश्न मी कोणाशी

बोलतो हा नाही तर ऐकतो कोण हा आहे'... मात्र बोलणं या शब्दाऐवजी संवाद हा शब्द वापरू. तो जास्त अर्थपूर्ण आहे. पण हा संवाद शब्दांद्वारे मी साधणार नाही. भावभावनांमधून साधेन. भावभावना ही आत्म्याची भाषा आहे... तुमच्या मनाच्या तळाशी दडलेल्या भावना याच खरे तर तुमच्या संदर्भात सर्वात सत्य असतात. या भावनांचा नेमका वेध घेण्याची युक्ती मी सांगेन. तुमची तशी इच्छा असेल तर.'

देव पुढे स्पष्ट करतो, 'मी विचारांनी सुद्धा संवाद साधू शकतो. विचार आणि भावना या खरे तर एकाच वेळी निर्माण होतात पण विचार म्हणजे भावना नव्हे. विचारांच्या माध्यमातून संवाद साधताना शब्दांपेक्षा प्रतिमांचा व चित्रांचा उपयोग करणे जास्त श्रेयस्कर ठरते. भावना आणि विचार यांच्या जोडीला मी अनुभवांचाही वापर करतो. **भावना, विचार आणि अनुभव थिटे पडले तर मी शब्दांचा वापर करतो. शब्द हे सर्वात कमी प्रभावी असतात.** शब्द म्हणजे केवळ उच्चार. ते सत्य नाहीत. शब्द म्हणजे प्रत्यक्ष खऱ्या गोष्टी नसतात. **शब्द तुमच्या विचारांमध्ये गोंधळ निर्माण करू शकतात.'**

अशा रीतीने प्रश्नोत्तराच्या माध्यमातून संवादाच्या स्वरूपात प्रबोधन सुरू होते. ते तीन वर्षे चालते. त्याचे फलित म्हणजे हे पुस्तक.

या पुस्तकातील प्रश्नांमध्ये आपल्या अस्तित्वाशी संबंधित अनेकविध विषय येतात. जीवन आणि प्रेम, हेतू आणि कृती, माणसं आणि परस्पर नातेसंबंध, अपराध आणि पुण्य, क्षमाशीलता, आत्मबलिदान, देवाकडे जाण्याचा मार्ग, नरक आणि त्यातील यातना, युद्ध आणि शांती, आकलन आणि आकलनाचा अभाव-अज्ञान, देवाण आणि घेवाण, आनंद आणि दुःख, व्यक्त आणि अव्यक्त, दृश्य आणि अदृश्य, सत्य आणि असत्य, अशा कितीतरी बाबींवर भाष्य केले गेले आहे. वैयक्तिक पातळीवरचे प्रश्न- आपले स्वरूप, जन्म, कुटुंब, शक्ती, पैसा, कर्म, लग्न, सहजीवन, संतती, आरोग्य, जीवनकार्य देखील विचारात घेतले गेले आहेत.

तिसऱ्या प्रकरणात एकत्र तेरा प्रश्न दिले आहेत. आणि पुढे पुस्तकात त्यांच्या अनुषंगाने देवाने आपली भूमिका स्पष्ट केली आहे.

१. माझ्या आयुष्यातला भरभराटीचा काळ- यशप्राप्तीसाठी करायचे प्रयत्न - संघर्ष यांचे स्वरूप काय?

२. नाते संबंध सुरळीत व आनंददायी राहण्याची गरज, त्यासाठी पाळायची पथ्ये कोणती?

३. आर्थिक संपन्नता आणि स्वतःच्या क्षमतांचा पूर्ण उपयोग कसा करावा?

४. आयुष्यात ध्येयप्राप्तीसाठी योग्य ते प्रयत्न करण्यात मी कुठे कमी पडतो?

५. शारीरिक व्यथा व्याधी, दुखणी, भोग अपेष्टा माझ्या जीवनात का आहेत?

६. आयुष्याचे सार्थक कशात आहे? त्सासाठी मी काय करायला हवे?

७. पुनर्जन्म आहे का? गतजन्मात मी कोण होतो?

८. काही वेळा आपण मनोरुग्ण आहोत असे मला वाटते. हे वाटणे बरोबर आहे का? सैतानाशी संबंध असल्याचे तर लक्षण नाही ना?

९. लोकहिताच्या चांगल्या कामासाठी पैसा घेणे योग्य आहे का? लोकांचे दुःख निवारण करताना आपण आर्थिक दृष्टीने संपन्न ही असू शकतो का? सेवा व संपत्तीसंचय यात विरोध आहे का?

१०. लैंगिक संबंध हे संततीसाठीच असावे की आनंदासाठी? सुखासाठी? लैंगिक सुख नाकारून आपले पावित्र्य वाढते का? शारीरिक वासना व इच्छा यासाठी असे संबंध इष्ट ठरतात का?

११. समागमाचा अनुभव - वासनापूर्ती यांना जर पाप वा अनिष्ट गोष्ट मानले जात असले तर तू समागमाचा अनुभव इतका सौख्यकारक आणि आनंददायक का केला आहे? आनंद देणाऱ्या गोष्टीचा समाज निषेध का करित असतो?

१२. इतर ग्रहांवर सजीव जीवसृष्टी आहे का?

१३. पृथ्वी ही पूर्णतया सुखस्थान बनू शकेल का? परमेश्वर पृथ्वीवरच्या लोकांसमोर प्रकट होईल का?

जगाचा विनाश होणार आहे का? खरा म्हणावा असा धर्म आहे का?

या विषयांच्या अवतीभोवती फिरत देव आपली भूमिका मांडत राहतो.

नील डोनाल्ड वॉल्श यांच्या या पुस्तकामुळे पाश्चात्यांमधील देवविषयक संकल्पनाही काही अंशी लक्षात येतात. 'प्रभू' येशूमध्ये पारदर्शकता होती. कुठलाही चमत्कार करण्यापूर्वी येशू देवाचे आभार मानत असे. तो चमत्कार करण्याची शक्ती त्याला दिल्याबद्दल. आपण करित असलेला चमत्कार ही त्याला विशेष अशी कृती वाटतच नसे. परंतु आपण जे बोलू ते खोटे ठरेल असे त्याला चुकूनही वाटत नसे. 'देवा, तुला माझे अनंत धन्यवाद. तू माझ्या आयुष्यात यश आणलेस त्याबद्दल मनःपूर्वक आभार' असे तो बोलून दाखवत असे.

देव नीलला सांगतो, 'तुम्हाला जर एखाद्या गोष्टीचा अनुभव घ्यायचा नसेल तर 'नको आहे' हा पर्याय निवडा. द्विधा वृत्तीचा त्याग करा. प्रत्येक आत्मा उन्नत होण्याची वेळ असते. तेव्हा शरीराच्या अस्तित्वाचे महत्त्व उरत नाही. ऐहिकप्रगती पेक्षा स्वतःची ओळख महत्त्वाची होते तेव्हा आत्मोन्नती होते. शरीरात अडकून बसलेल्या दिव्य आत्म्याला कळून चुकते की आपण शरीरात आहोत पण आपण शरीर नाही. मग मन शरीराला नाकारते. देहभान हरपते. नातेसंबंधाचे, कामधंद्याचे ऐहिक यशाचे मोल उरत नाही. आपले मन शाश्वत सुखात हेलकावत राहते. शरीर, मन आणि आत्मा या तिन्हीपासून बनलेले त्रिमितीय अस्तित्व तुम्हाला पृथ्वीचाच नव्हे तर एका दिव्य सृष्टीचा आपण भाग असल्याचा साक्षात्कार घडवते. मृत्यूनंतर शरीर आपले स्वरूप बदलते; पण मन आणि आत्मा मात्र नव्या ऊर्जा घटकांनी नवे भौतिक जड पदार्थरूप घेतात. आत्मा तुमच्याबद्दलचे सत्य कायम ठेवतो. तो काहीच

विसरत नाही. या आयुष्यानंतरच्या काळात निर्णायक काहीच नसते.'

देव शेवटी त्याला दिलासा देतो, 'मी तुला कधीही सोडून देणार नाही कारण तू माझी निर्मिती आहेस. तू माझं उद्दिष्ट आणि मी स्वतःच आहे. मी सतत तुझ्याबरोबर असेन. कधीही हाक मार. सत्य, ज्ञान आणि प्रेम यांच्यासह मी लगेच येईन.'

नील वॉल्शशी संवाद करताना देवाने केलेली काही विधाने बघा.

* अद्वैतातले खरे प्रेम व्यक्त करण्यासाठी द्वैताची गरज आहे हे देवाला ठाऊक होते. देवाने शुद्ध प्रेम स्वतःच निर्माण केले. मात्र तसंच प्रेम द्वैतात निर्माण करताना त्याचं रूप 'भीती'असे झाले. ज्या क्षणी भयाची, भीतीची अनुभूती येते त्याच वेळी प्रेमाचाही अनुभव येतो. प्रेम आणि भीती या दोन्ही टोकाच्या गोष्टी देवाने एकाच वेळी निर्माण केल्या.(२८)

* शुद्ध दैवी प्रेम म्हणजे देव. आणि भय, वाईटपणा म्हणजे दानव. असं वर्गीकरण माणसांनी निर्माण केलेल्या पुराणकथांमध्ये दिसून येते. सैतानाचा जन्म, आदमचे पतन, सैतानाचा संघर्ष, देव गण आणि राक्षस गण यांच्यातील युद्ध, ज्ञानाचा प्रकाश आणि अज्ञानाचा अंधःकार, चांगलं आणि वाईट यातला संघर्ष या संकल्पनेभोवती पुराणकथा गुंफल्या गेल्या आहेत.(२८)

* माणसाच्या आत्म्याला पूर्णतः ठाऊक असलेल्या पण त्याच्या मनाला पटत नसलेल्या वैश्विक घटना समजून घेण्याचा आणि त्या इतरांना समजतील अशा पद्धतीने सांगण्याचा मानवी प्रयत्न म्हणजे पुराणकथा.(२८)

* पुराणकथा आदिम सत्यापासून फारशा दूर नाहीत. आदिशक्तीपासूनच सगुण विश्व आणि त्यामागची प्रेरक शक्ती या दोहोंची उत्पत्ती झाली. पार्थिव आणि अपार्थिव जगाची निर्मिती त्यानेच केली. हे जग अगणित चित्कणांनी सूक्ष्मापासून व्यापकापर्यंत भरलेले असून महास्फोटातून आले आहे. पुराणकथांमध्ये परमेश्वर हा परमपिता आणि तुम्ही त्याचीच चैतन्यमय बालके असे सांगितलेले आहे. माणसापासून माणसाची निर्मिती होणे ही एकच गोष्ट मूळ चैतन्यापासून अगणित चित्कण सूक्ष्मात आणि व्यापकातही कसे निर्माण झाले हे कळण्यासाठी पुरेशी आहे.(२८)

* विचार ही निर्मितीची पहिली पायरी आहे. शब्द ही दुसरी आणि कृती ही त्यापुढची पायरी. परमेश्वर हा प्रारंभ आहे. कृती हा शेवट आहे. कृती ही परमेश्वराची निर्मिती आणि अनुभूती आहे.(७९)

* आयुष्य म्हणजे शाळा नाही. आपण इथे काही धडे घेण्यासाठी आलेलो नाही. आपल्याला जे माहित नाही ते जाणून घेण्यासाठी शाळा असते. आपल्या आत्म्याला सर्व चिरस्थायी गोष्टी ज्ञात असतात. त्याला माहित नसलेले असे काही नाही. तरीही फक्त माहित असणं पुरेसं नसतं. आत्म्याला अनुभव हवा असतो. आयुष्य म्हणजे शोधाची प्रक्रिया नाही. तर स्वतःची नवनिर्मिती असते. आपण कोण आहोत याचे स्मरण देऊन त्याची पुनर्निर्मिती करण्यासाठी आयुष्य ही संधी असते.(२४-२५)

* कल्पनेचं रूपांतर अनुभवात होत नाही तोवर ती फक्त सिद्धान्त स्वरूपात असते. आपण स्वतः दयाळू आहोत असे तुम्ही समजत असता. परंतु जोपर्यंत तुम्ही दयाळूपणाचं एखादं काम करीत नाही तोपर्यंत ती स्वतःबद्दलची एक कल्पनाच असते. आत्म्याला फक्त स्वतःबद्दलच्या सुंदर कल्पनांचा अनुभवात्मक आविष्कार बघायचा असतो.(२५)

* सुरुवातीला इथे काहीच नव्हते. दृश्य-अदृश्य, निर्गुण-सगुण, शून्य, अव्यक्त अशी जी स्थिती होती, तिच्यातच प्रत्येक गोष्ट सामावलेली होती. या स्थितीलाच काही लोक 'देव' असं म्हणतात. पण तसं पाहिलं तर हे पूर्णपणे बरोबर नाही कारण त्यामुळे देव नावाचं काहीतरी आहे असा संकेत दिला जातो. मी खरं तर दृश्य-अदृश्य, सगुण-निर्गुण सगळंच आहे. म्हणून सर्वश्रेष्ठ अदृश्य, सर्वव्यापी शून्य किंवा अवकाश अशी माझी व्याख्या पौर्वात्य गूढवादात केली जाते. पण ती बरोबर नाही. त्यापेक्षा पाश्चिमात्यांची देव दृश्य आहे ही व्यवहारवादी व्याख्या जास्त बरोबर वाटते.(२७)

* न असण्यातून, अभावातून सर्व गोष्टी निर्माण होतात. आध्यात्मिक घटनेतलं सातत्य प्रसंगा-प्रसंगानं उघड होतं यालाच शास्त्रज्ञ बिग बॅंग थिअरी असं म्हणतात. हळूहळू यातले घटक पुढे पुढे सरकत राहिले आणि मग 'काळ' निर्माण झाला. प्रथम इकडे आणि मग तिकडे. या दोहोंच्या दरम्यान काळाची व्याप्ती मोजता येते. 'इकडून तिकडे' पोहोचण्याचा काळ काहीसा क्लेशकारक होतो. व्यक्त आणि अव्यक्त अशा स्वरूपाने घटक प्रकट होतात. अशा वेळी जणू काही त्यांच्यातला परस्परसंबंधच दिसून येत असतो.(२८)

अशी शेंकडो अवतरणे या पुस्तकात सापडतील. ती तुमच्या चिंतनाला दिशा देतील.

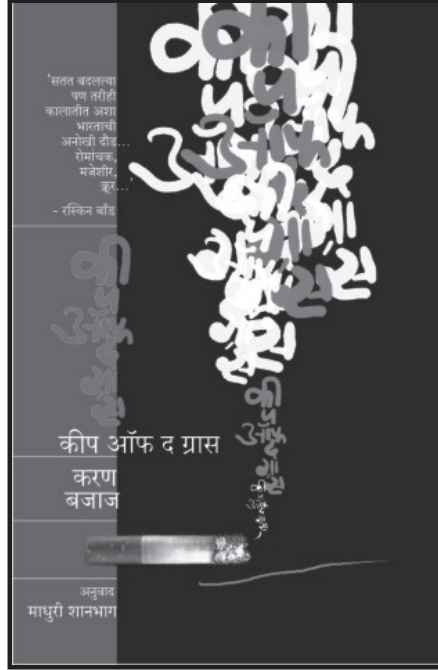
'या पुस्तकाने माझे आयुष्य बदलले. आपण सगळे एक आहोत आणि एका उन्नत पातळीवरून परस्परांशी जोडले गेले आहोत हे सर्वात मोठे आणि महत्वाचे सत्य या पुस्तकाने माझ्यावर बिंबवले'. (आर.एन.लॉक, इंग्लंड), 'स्वतःच्या मनाशी प्रामाणिक राहून विचार करा. इतरांच्या विचारांमागे धावू नका-मग ते धर्मगुरू असोत की सरकार असो. असा संदेश देणारे हे पुस्तक आपल्या आयुष्याचा फेरविचार करण्याची स्फूर्ती देते (अँड्र्यू हॉर्नर, स्कॉटलंड), 'या पुस्तकाने आपल्या मनाची कवाडे उघडतात' (मागरिट, इंग्लंड) वगैरे वाचकांच्या अभिप्रायातून या पुस्तकाचे पाश्चात्य जगात कसे स्वागत झाले हे लक्षात येते.

भारतीय दृष्टिकोनातूनही त्याच्यातील अनेक विचार सुसंवादी आणि समतोल आढळू शकतील. देव एखाद्या माणसाशी बोलतो की नाही यावर काथ्याकूट न करता आपल्या अस्तित्वाबद्दल काही विशिष्ट भूमिका मांडण्याचा हा नील वॉल्शचा प्रयत्न आहे. तो समजून घेण्यासारखा आहे हे मात्र नक्की! □

कीप ऑफ द ग्रास

अमेरिकेतील भौतिक समृद्धीचे आकर्षण आपल्या बुद्धिमान तरुणांना
आंतरिक समाधान का देऊ शकत नाही?

मूळ लेखक **करण बजाज** / अनुवाद **माधुरी शानभाग**

₹ 160. - सभासदांना सवलतीत

३८ । मार्च २०१२ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

करण बजाज यांची कीप ऑफ द ग्रास ही कादंबरी अमेरिकेसारख्या देशाची भूल पाडणाऱ्या तरुण वर्गाची मानसिकता दाखवणारी आहे.

सम्राट रतन - वय २५.

येल विद्यापीठाचा पदवीधर. भारतीय आईबापांच्या पोटी अमेरिकेत जन्मलेला, न्यूयॉर्कला वॉल स्ट्रीटवरील बँकेत उत्तम नोकरी. वर्षाला ५ लाख डॉलर्स पगार. ब्रॉडवेवरील सुंदर तरुणी, फ्युजन उपाहारगृहे, नवे चित्रपट, कलादालनांना भेटी, अनिर्बंध सेक्स, आलिशान फ्लॅट, बॅंग अॅन्ड ऑल्फसेनची म्युझिक सिस्टीम... पण हे सर्व असूनही आपल्या जीवनाचा एकूण राडा झाला आहे, अशी भावना कुठेतरी मनाला कुरतडत असते. या सर्वांचा आपल्याला कंटाळा आला आहे. आपल्याला एक सुंदर बायको हवी. दोन मुले, उपनगरात एक छान घर, थोडेस टक्कल, जरा सुटलेले पोट. हे ठरवल्यासारखे. मध्यमवर्गीय आयुष्य नको म्हणून अमेरिकेतील या स्वच्छंद स्वैर जीवनशैलीचा आपण अंगीकार केला. तिच्या मोहात पडलो. पण ती जीवनशैली आता याक्षणी फसवी वाटत आहे. ही काही आपली जागा नव्हे.

त्याचे वडील कॅटुकीमध्ये नामवंत हार्ट सर्जन म्हणून ओळखले जात. मुलाच्या सुखाची, आनंदाची इच्छा बाळगणारे साधे सरळ गृहस्थ होते. सम्राट रतन तीन आठवड्यांनी वडिलांना फोन करतो. 'डॅडी, इथे सगळे काही ठीक आहे. पण मी भारतात जायचे म्हणतो आहे.'

'फारच छान! तू बरीच वर्षे तेथे गेलाच नाहीस. कामासाठी भारतात जाण्याचा आनंद काही औरच! जरूर जा.'

'पण मी कामासाठी जात नाही आहे. बँक सोडून जायचे म्हणतो. दोन वर्षे तरी भारतात रहायचा माझा विचार आहे. तिथल्या बिझनेस स्कूलमध्ये प्रवेश घेतो आहे. आधीच अर्ज केला होता. प्रवेश मिळत आहे. भारत ही आता आर्थिक महासत्ता बनत आहे. आंतरराष्ट्रीय पदवीमुळे मला परत आल्यावर वरची जागा मिळू शकेल.'

'पण तू नक्की परत येशील ना?'

'तुम्हाला समक्ष भेटून बोलतो.'

'सत्तावीस वर्षांपूर्वी मी पदवी घेऊन येथे आलो. बेटा, मी जिथून सुरुवात केली, तिथे तुला परत जायचे आहे, अर्थात हा तुझा निर्णय आहे. तू जे काही ठरवशील त्याचे आम्ही स्वागतच करू.'

वडिलांनी जायला विरोध केला नाही त्यामुळे सम्राट रतनला थोडे डिवचल्यासारखे वाटते.

कॅटुकीची मैत्रीण राधा त्याला म्हणते, 'तू तुझ्या इथल्या चांगल्या मैत्रीणींपासून पळून चालला आहे की काय?'

'नाही, आपली मुळे शोधायला भारतात जात आहे.'

‘फालतूगिरी नको, तू काही तिथे तुझी मुळे शोधायला चालला नाहीस,’

त्याचा बालमित्र आणि सहकारी पीटर त्याला म्हणतो, ‘दोस्ता. तू योग्य तेच करतो आहेस. तुझी मुळे भारतात आहेत. तुझ्या मुळांनी तुला जखडले आहे. त्यातून तुलाच मार्ग शोधून बाहेर यावे लागेल. तुझा मला अभिमान वाटतो.’

न्यूयॉर्क-बंगलोर फ्लाइटमध्ये बसल्यावर मात्र त्याला उमगते, आता परत फिरता येणार नाही.

‘वॉलस्ट्रीटवरील चांगली नोकरी सोडून बंगलोरला एमबीए करायचा विचार म्हणजे मूर्खपणा आहे. तू तिथे बरबाद होशील... तुझ्यासारख्या माणसाला आम्ही नारळ म्हणतो. वरून चामडी गव्हाळ पण आतून गोरी. तू अमेरिकेत वाढलास. भारतातील शिक्षणव्यवस्था पार किडलेली आहे. आय आय एम मधले विद्यार्थी सगळे विकृत असतात. त्यांना फक्त मोठा पगार हवा असतो. त्यासाठी कुत्र्यासारखे काम करीत असतात. शहाणा असशील तर असाच परत फिर.’

बंगलोरला आयआयएममध्ये प्रवेश घेतानाच येथील नोकरशाहीच्या वेळ काढूपणाचा अनुभव येतो. वसतीगृहात तो जागा मिळवतो. अमेरिकन तरुणाने प्रवेश घेतलाय ही बातमी सर्वत्र पसरते. वॉलस्ट्रीटवरील नोकरी सोडून भारतात आलेला सम्राट हा सर्व विद्यार्थ्यांच्या स्वप्नातला नायकच जणू!

तेथे त्याला नवे मित्र मिळतात.

शाइन सरकार – शाइन सरकार लहानशा अंगकाठीचा ठेंगू, आडव्या देहाचा, गबाळे कपडे घातलेला, मोठ्याने हसणारा, बडबड करणारा.

‘मी एक टाकाऊ इंजिनर आहे, माझी कथा भारतीय मध्यमवर्गीयाची आहे. या भंकस शिक्षणसंस्थेचे उपकार म्हण. नुसता वाहवत चाललोय.’

चेतन शर्मा – चष्मिष्ट, विरळ तेलकट केस, हसरा आवाज.

‘मी मुंबईचा चार्टर्ड अकाउंटंट.. तू न्यूयॉर्कचा बँकर ना? तुझी ओळख हवीच’, सीए प्रथम क्रमांकाने उत्तीर्ण होऊनही त्याला अहमदाबादच्या आयआयएममध्ये प्रवेश मिळाला नव्हता.

विनोद सिंग – उंच तगडा लष्करी बाण्याचा, माजी सैन्याधिकारी, स्थलांतरितांबद्दल राग बाळगणारा. कडव्या मतांचा.

कॅपसबाहेर पहिल्याच दिवशी मित्रांबरोबर जाऊन मद्य, अमली पदार्थ सेवन, मरिजुआना.सिगरेट.

पहिलाच तास होतो, तो अकॉटन्सीचा. प्राध्यापिका तरुण, हुशार, सेक्सीही!

ती विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारते. सम्राट पहिल्याच प्रश्नाचे उत्तर देतो. बरोबर.

पण पुढच्या प्रश्नांची इतरांनी दिलेली उत्तरे ऐकताना आणि त्याबद्दलची मॅडमची मते ऐकताना, त्याला जाणवते की मॅडम विचारत असलेले मूलभूत प्रश्न समजायला

आपल्याला जड जातेय.

सम्राटचा अकॉउन्सी या विषयासंदर्भातला आत्मविश्वास पार खच्ची झाला. बी स्कूलवरचा विश्वास डळमळीत झाला. त्या एका तासाने आपल्या आयुष्यात उलथापालथ झालीय असे त्याला जाणवले. अमेरिकन आणि भारतीय शिक्षणपद्धतीतला फरक जाणवला. पुढच्या मार्केटिंगच्या तासाने त्याला जरा दिलासा दिला, पण आपण येथे काय करतो आहोत असा प्रश्न त्याला पडला. सरकारची प्रतिक्रिया ही त्याच्याशी मिळती जुळती असते. पण तो म्हणतो, 'मी अकाउंट विषय कठीण आहे असे ऐकले होते, पण आज जे ऐकले ते साले खूपच शास्त्रीय आणि लॉजिकल होते. तिने अगदी बेसिक कल्पना सांगितल्या. तुला राग येणे स्वाभाविक आहे, पण आम्हा इंजिनियर पोरांना या विषयातील बेसिक कल्पना सोप्या करून सांगितल्या म्हणूनच कळल्या. मस्त मजा आली.'

या सर्व भारतीय मुलांमध्ये आपण एकटेच अमेरिकन, एबीसीडी (अमेरिकन बॉर्न कनफ्युज्ड देसी) आहोत या विचाराने त्याचा आत्मविश्वास खचला. बहुतेक विषयात त्याला सी-डी ग्रेड मिळाल्या. दोनशे विद्यार्थ्यांत त्याचा नंबर शंभराच्या जवळपास असे. मधोमध.

शिक्षणाच्या पद्धतीतील फरकाबरोबर परीक्षेतील यशाबद्दलची येथील स्पर्धा आणि हुशारी दाखवण्याची व्यूहरचना वर्गै इतरही बाबतीत त्याला वेगवेगळे अनुभव येत जातात. त्यामुळे त्याची निराशा वाढत जाते. 'बाहेरच्या जगातील स्पर्धा अशीच तीव्र असेल तर आपण ती जिंकू शकू का? आपण आपल्या हुशारीची कमाल मर्यादा ओलांडली आहे का?' असा प्रश्न त्याला पडतो.

सरकार त्यावर म्हणतो, 'तुझा मोठा प्रॉब्लेम म्हणजे तू फार विचार करतोस. काही प्रश्नांना उत्तरे नाहीत हे निमूटपणे स्वीकारावे. मानवी अस्तित्व म्हणजे एक अमर्याद, गुळगुळीत पृष्ठभाग आहे. तू आणि मी आपण या पृष्ठभागावरचे नगण्य कण आहोत. आपण क्षुद्र, शुल्लक आहोत. आपले जीवनही क्षुद्र आहे. उगाच विचार करत बसू नकोस. उन्हाळ्यातील इंटरनॅशनल कॅम्पस इंटरव्यू असतात. मोठमोठ्या कंपन्या येतात. टॉप कंपनीत इंटरनॅशनल मिळणे प्रेस्टिजियस मानले जाते. पुढच्या नोकरीची खात्री. लड्डू पगार ही येथील तरुणांची सर्वात मोठी आकांक्षा असते. सम्राटला खरे तर कुठेही इंटरनॅशनल मिळाली असती. पण तो भारतीय व्यवहार असलेल्या सल्लासेवा आणि विक्रीसेवा या क्षेत्रात जायचे ठरवतो. त्यामुळे मोठ्या कंपन्यांच्या मुलाखतीसाठी तो नाव देतच नाही. सरकार त्याला म्हणतो, 'तुला ग्रेड्सच्या मागे धावून नेमके काय साध्य करायचे आहे? इथला पहिला येणारा विद्यार्थी ज्याचे स्वप्न पाहतो तशी नोकरी तर आताच तुझ्या हातात आहे.'

इंजिनियर नसलेला, प्राणिशास्त्र विषयातला एक पदवीधर कुणाल याला कुठलीही

कंपनी मुलाखतीसाठी बोलवत नाही. तो निराश होतो. त्याला कुठलीही नोकरी मिळवून त्या जागेतून बाहेर पडायचे असते. नेहमीपेक्षा वेगळी पदवी असल्याने नोकरीही तसलीच मिळणार हे एक दुष्टचक्र आहे, हे त्याच्या लक्षात आलेले असते. सम्राटची व त्याची चर्चा होते. सुवर्णपदक मिळवणारा कुणाल या एमबीएच्या क्षेत्रात नगण्य, मिसफिट, सामान्य ठरल्याने दुःखी, निराश आहे. त्याला समर प्लेसमेंट मिळत नाही.

तो आत्महत्या करतो.

सम्राट त्यामुळे हादरून जातो.

सम्राट सृष्टी केमिकल्समध्ये प्लेसमेंट मिळवतो.

क्विझेस, टर्म परीक्षा, ग्रुपप्रोजेक्ट, केसस्टडी वगैरेंनी पहिली टर्म संपते. नंतर काही दिवसांची सुटी लागते. राजस्थानचा धावता दौरा करून येतो. एक बंजारण त्याला भविष्य सांगते, 'तुझा डावा हात नियती दाखवतो. त्यावर यश आणि सुख भरपूर आहे. उजवा हात तुझे कर्म दाखवतो, तू नशिवाशी उगाच लढाई करतो आहेस. तसे करायची गरज नाही. जे होतेय ते होऊ दे. विरोधासाठी विरोध नको. एकूण तुझा हात कोड्यात टाकणारा आहे.'

सुटीत विनोद व सरकार यांच्याबरोबर तो धरमशाला येथे जाऊन विपश्यना शिबिर करतो. त्याला शांत, आनंदी वाटू लागते. मनात संपूर्ण नीरव शांतता उतरते आहे, असे जाणवते. शरीरात नवीन उर्जा सळसळते आहे, शरीर अर्धवट तरंगते आहे, सगळ्या जाणिवा प्रखर होत आहेत असे जाणवते एकूण हा अनुभव विलक्षण वाटतो.

विपश्यनेच्या शिबिरात भेटलेली एक डेन्मार्कची मुलगी रोझान आणि तिचे मित्र या सर्वांची एक छान पार्टी होते.

'मला एखाद्या भारतीय मुलाबरोबर सेक्स करायचे मनात होते. आपण हॉटेलमध्ये रूम घेऊ या' असे रोझान सुचवते.

'माझ्या आयुष्यातले ते सर्वोत्तम सेक्स होते' असे सम्राट म्हणतो.

बंगलोरमध्ये एकदा दारू पिऊन गोंधळ घातल्याबद्दल या कंपूला पोलिसी झटक्याही अनुभवायला मिळतो.

आयआयएमची पुढची सत्रे चांगली जातात. दुसऱ्या श्रेणीचेच गुण मिळतात, पण त्याचे दडपण मनावर नसते. लक्ष्मी केमिकल्समधील इंटरनॅशनलमध्ये बनारसला जावे लागते. विक्री विभागाची टीम चालवायची उमेदवारी करायची असते. तेथे गेल्यावर विक्रेत्यांच्या मुलाखती वगैरे घेऊन मुख्य विक्रेता राजाभय्या यांचा श्रीमंती थाटही बघता येतो. साबण आणि शांपूच्या स्पर्धक कंपनीच्या विक्रीतंत्राचा अभ्यास करून सम्राट नवीन मार्केटिंग तंत्राचा अवलंब करतो. त्याचा फायदा लगेच दिसून येतो.

बनारसच्या घाटावर नर मांसभक्षक साधूंचीही गाठ पडते. परदेशी नागरिक साधू बनून हा शौक पुरा करतात असे लक्षात येते. लंडनच्या बँकेत इंटरनॅशनल करायला मिळालेला शायनी सरकार त्याला भेटायला बनारसला येतो.

‘लंडनमध्ये मी चांगला पैसा मिळवला. कामही उत्तम केले. अनेक पब्जना भेटी दिल्या. संगीताच्या मैफली ऐकल्या. ध्यानधारणा केली. पण या सगळ्याने मला आणखी जास्त अस्वस्थ केले. माझे आयुष्य मला असे नकोय. हे आयुष्य फुकट गेल्यासारखे वाटतेय. पण आपल्याला कसले आयुष्य हवेय हे मात्र मला समजत नाही.’

ओरिएंटेशन संपल्यावर हे सर्वजण आपले अनुभव सांगतात. ग्रेडस, नोकरी, स्पर्धा. निवड करा, सुरक्षित व्हा, उच्चपद.

रीतसर हे सर्वजण एमबीए होतात.

सम्राटला वेगळाच साक्षात्कार होतो. तो म्हणतो,

‘भारतात घालवलेल्या त्या एका वर्षाने मला भोवतालच्या विशाल जगाचे दर्शन घडले. माझ्या समस्या, कन्फ्युजन, उद्ध्वस्तपण फालतू वाटले. दोन संस्कृतीत वावरताना होणारी ओढाताण, त्रिशंकू अवस्था ही वरवरची आहे. सुख म्हणजे कधीही न मिळणारा आभास ही कल्पना विरून गेली.’

खूप श्रीमंत व्हावे ही आपली महत्वाकांक्षा कधीच नव्हती. दररोज आहे ती आपली अवस्था स्वीकारण्याची, त्यात आनंद मानण्याची आपली वृत्ती आहे हे त्याच्या लक्षात आले.

आणि तो पुढे काय करायचे याचा निर्णय घेतो.

त्या आधी फक्त एक गोष्ट करतो. मसुरीला जाऊन लेखक रस्किन बॉड यांना भेटतो. मूळ ब्रिटिश असून तुम्ही भारतात का राहिला असा प्रश्न विचारतो. त्यांचे उत्तर ऐकून त्याचा निश्चय दृढ होतो.

रस्किन बॉड यांनी दिलेला सल्ला हा या कादंबरीच्या वैचारिक सूत्राचा गाभा आहे. वाचकांनी तो मूळातूनच वाचायला हवा.

परदेशी जाऊन तेथील श्रीमंतीपुढे शरणागती पत्करणाऱ्या आपल्या तरुण वर्गाला एक नवी दृष्टी देणारी ही कादंबरी आहे.

□

स्नेहल जोशी

स्नेहल जोशी

१९५०. पोस्टेज ३०००.

माणसाचे मन हे एखाद्या अथांग जलाशयासारखे, तळ्यासारखे आहे.

वरून शांत दिसणाऱ्या, निळेशार पाणी आणि कमळे यांनी भरलेल्या तळ्याच्या तळाशी काय काय असते ते फक्त तळेच जाणते. संवेदनशील मनाचे हे भावविश्व, त्याची डूब ही त्याच्या खोलीवर अवलंबून असते.

त्या भावविश्वाला वयाचे बंधन नाही, नाही गरिबी-श्रीमंतीचे. येणारा अनुभव, प्रसंग ह्यामुळे त्यावर उठणारे तरंग, कधी खूप मोठे तर कधी हळूच उमटणाऱ्या लहरींसारखेही. पण वरून शांत दिसणाऱ्या, सुंदर कमळांनी भरलेल्या त्या सुंदर जलाशयात कमळांच्या बिसतंतूंसारखी पार गुंतागुंत असते

आणि मग उठणारे तरंग...

ह्या अशाच तरंगांचे चित्रण

ह्या कथांतून करण्याचा केलेला हा प्रयत्न...

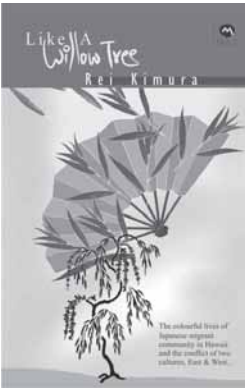
Rei Kimura is a lawyer with a passion for writing about unique events and personalities. She has adopted an interesting style of creating stories around true events and the lives of real people in a number of her books, believing that is the best way of making hidden historical events and people come alive for 21st century readers. Kimura considers her writing as part of the perennial quest for truth, challenge and fulfillment. Her books have been translated into various Asian and European languages and widely read all over the world.

Book review

Like A Willow Tree - by Rei Kimura

They say, 'Tough times do not last; tough people do'... However, for the spirited and courageous Hanako Ishigaki the tough times kept lashing out at her like a vengeful foe; even as she kept rebuilding her life from scratch after every torment. Rei Kimura captures Hanako's life-story in her book 'Like a Willow Tree'.

Indeed a finely inspirational read; the fact that it is a real story, subdues the reader with mute awe for Hanako's indomitable spirit. Had it been a piece of fiction, a reader would have left it at appreciating the cross-cultural teething problems or the startlingly surreal games of fate that the protagonists are subjected to. However, the fact that somewhere in recent history, a girl called Hanako Ishigaki actually underwent such an 'eventful' life, makes one uneasy at the cruel games that destiny sometimes has a laugh playing!

The Ishigaki family - comprising of Kazuo, his wife Seiko and kids Hanako & Yoshio - would have continued its idyllic existence in Kyoto (Japan), had Kazuo not decided to take up a job offer in faraway Hawaii! Thoroughly opposed to the ludicrous idea of uprooting the family from one's own country and culture to venture into the stark unknown, Seiko tries hard to resist. But her pleas fall on deaf ears and after an arduous journey by sea, the Ishigakis arrive in Hawaii only to find that the company where Kazuo was to be employed had shut shop a month back!

Shocked at this treachery, lost in an unfamiliar land and with no money to return, the family tries to recover from this blow of fate with Kazuo gaining small-time employment in the sugarcane fields at Kauai. From then on, every day is a lesson in adjustment and compromise. Having to make do with meagre money, trying to adjust to the strange cuisine of Hawaii and trying to understand the local language take their toll on the elder Ishigakis who try to keep their roots alive by settling in a Japanese colony called 'Furusato'. In contrast, the younger Ishigakis – albeit upset earlier- adapt faster to the new country's ways. Nevertheless, back home, it's a balancing act for the kids who try to meld into the American culture outside and retain their Japanese ways at home. However, for Hanako, these trials soon pale in comparison to what she faces after a particularly enchanting encounter at 16. Hanako gets a scholarship to attend an exclusive school at Honolulu. Reluctant to let her daughter go off to an unknown city where she could be ensnared by American boys, Seiko resists a lot. However, yet again, her resistance falls short and Hanako goes off to Honolulu High, where she meets James Robertson, a strapping American lad who falls madly in love with her! Initially just worried about her mother's reaction, Hanako is soon faced with an even more crushing predicament when James's father Michael Robertson – a prominent political personality – objects to their relationship. He divulges information that the Japanese might attack the Pearl Harbour and if that happens, a high-flying American lad's love affair with a Japanese girl is a scandal that the family would definitely not want at its doorstep! The hopeful lovers try to hang on; but soon, James is sent off as a military cadet to defend Pearl Harbour in case the attacks happen. A forlorn Hanako makes the most of their time apart by indulging in her lifelong passion – fashion designing – with her new best friend Melanie Takanaka. A chance meeting with the famous fashion designer Miyako Mori earns her a job offer, but with the Japanese indeed attacking the Pearl Harbour, Hanako needs to rush back to Furusato, leaving behind a string of incomplete dreams, Melanie and her dear James! James does come back to Melanie asking for Hanako's address, but is forced to go back desolately empty-handed, not knowing when he'll see the love of his life again!

Back in Furusato, Hanako is engulfed in an emotional vacuum as she pines for James and misses the excitement of Honolulu. To compound matters, the Ishigaki family is soon shifted to a war-relocation centre in Manzanar. Thankfully, Hanako's creative skills get an unexpected outlet at Manzanar when she is asked to stitch uniforms for the officers there.

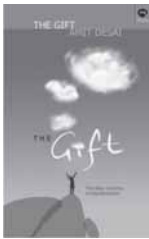
Soon, more orders follow and Hanako sees a sliver of happiness which gets a surprise joust when Melanie too is sent to the same camp. However, yet again, Hanako's joy is prematurely aborted as orders come to deport the Ishigaki family to Japan. This time, even Yoshio suffers the brunt of this order. Having fallen in love with Melanie in a few days, Yoshio is heartbroken with the imminent separation but is helpless against it. The family comes to Japan where the older Ishigakis settle to the life they know best; Hanako goes to work for Miyako Mori and Yoshio, unable to ever recover from the heart-break ends his life by enlisting as a Kamikaze pilot as a mark of defiance to the country that he accepted as his homeland but which always treated him as an outsider. In fact, the turmoil of whether they are Japanese or American; and why were they never completely accepted in either country (they continue to be treated as Americanised Japanese after returning to Japan) , forms a heart-wrenching backdrop to Yoshio and Hanako's life-story.

Post their return to Japan, Hanako throws herself into work and becomes a world-renowned fashion designer. She revels in her professional success but the ache for James never dulls. On the other side of the world, James is trapped in a loveless marriage and never stops loving Hanako. A chance encounter leads him to discovering Hanako's whereabouts, and soon, James reaches out to her! All her troubles of the last few decades find momentary despite as the lovers rejoice in their secret rendezvous. However, yet again Hanako's joy is shortlived! Even as James decides to divorce his wife to spend his twilight years with his real love, Hanako is detected with stomach-cancer. Hanako is unable to fight her cancer and departs from this world, yet again leaving her dear James grief-stricken!

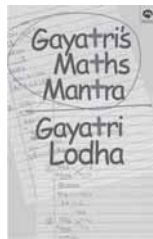
All in all, '*Like A Willow Tree*' is definitely worth more than one read!

- RESHMA S. KULKARNI

New Books

The Gift

Gayatri's Maths
Mantra

Mexican Cooking

मेहता पब्लिशिंग हाऊस
२०११ मध्ये
प्रकाशित झालेली पुस्तके

कादंबरी

डिजिटल फॉट्रेस

डॅन ब्राऊन / अनु. अशोक पाध्ये/ ४४० रु.

एन.एस.ए. संस्थेला ओलीस धरले जाते.

बॉम्बने नव्हे, शस्त्रांनी नव्हे, तर फक्त एका अगम्य अशा सॉफ्टवेअरच्या कार्यक्रमाने ओलीस धरले जाते. सुसान संस्था वाचवण्यासाठी शर्हीने प्रयत्न करत होती. सारे अमेरिका राष्ट्र पांगळे होण्याची वेळ जवळ येत चालली होती. शेवटी

तिलाच आपला जीव वाचवण्यासाठी धडपड करत पळापळ करावी लागली. तिची सर्व बाजूंनी फसवणूक झाली होती. तिला आपल्या प्रियकराची काळजी वाटू लागल्याने ती बेभान झाली होती. शेवटची लढाई कमालीची रोमहर्षक ठरली.

नथिंग टू लूज

ली चाईल्ड / अनु. उदय कुलकर्णी/ ३५० रु.

कोणतेही वाहन न मिळाल्यामुळे जॅक रीचरला चालत जावे लागते, फक्त एक कप कॉफीसाठी. पण त्याला रेस्टॉरंटमध्ये आलेल्या चौकडीमार्फत जाळ्यात अडकवले जाते. भटकेपणाचा आरोप ठेवून त्याला गावातून हद्दपार केले जाते. अशी कोणती गुपितं आहेत, की जी स्थानिक प्रशासनाने दडवून ठेवली आहेत? मिलिटरीतून निवृत्त झालेला, अतिशय कणखर वृत्तीचा

जॅक रीचर, अमेरिकेच्या सर्वात मोठ्या, प्रतिष्ठा धुळीला मिळविणाऱ्या धक्कादायक आणि गूढ प्रकरणाचे कारस्थान उकलण्यासाठी सज्ज होतो.

आय लॉस्ट माय लव्ह इन बगदाद

मायकेल हेस्टिंग्ज / अनु. अंजनी नरवणे/ २५० रु.

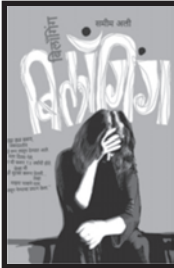
२००६ साल संपतं तेव्हा छत्तीस हजार इराकी बळी गेलेले असतात, आठशेहून जास्त अमेरिकन्स मेलेले असतात, पन्नास कोटी डॉलर्स खर्च झालेले असतात. शिया आणि सुन्नी एकमेकांना तर मारत असतातच; परंतु अमेरिकन लष्कर आणि अमेरिकन माणसं तर तेथे कोणालाच नको असतात म्हणून तेही मारले जात असतात. अशा भयानक वातावरणात उत्साह आणि चिकाटी टिकवून धरून काम करू पाहणाऱ्या मायकेल आणि अॅण्डीच्या प्रेमकथेचा जो अत्यंत दुर्दैवी आणि भयानक अंत होतो, त्याबद्दल प्रत्यक्षच वाचा.

द मिसिंग रोज़

सरदार ओझकान / अनु. श्रीकांत परांजपे/ १५० रु.

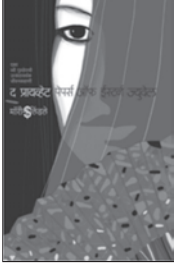
डायनाच्या आईनं जाण्याआधी तिच्याजवळ शेवटची इच्छा व्यक्त केली. तिला दिलेलं पत्र डायनानं ती गेल्यानंतरच वाचावं असं वचन मागितलं. आईच्या निळ्या डोळ्यांतली आर्तता न सोसून डायनानं आईला शब्द दिला. आई गेली. आईच्या पत्रांनं डायना पुरती हादरली. महिनाभर सैरभैर होती. आईनं त्या पत्रात डायनाला दोन ओळी लिहायला - संवाद साधायला सांगितलं होतं. आणि एका रहस्याचा उल्लेख केला होता. काय होतं त्या पत्रात? आपल्या मरणानंतरच ते पत्र वाचायला का सांगितलं? डायनाला हादरायला का झालं? असे अनेक गुंते सोडविणारी कादंबरी.

बिलाँगिंग

समीम अली / अनु. सिंधु जोशी / २४० रु.

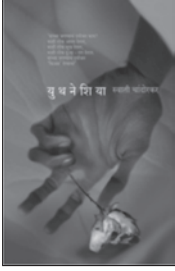
नऊ वर्षांची होईपर्यंत तिची खात्री झाली की त्या, कुटुंबात तिला एखाद्या गुलामाइतकीसुद्धा किंमत नव्हती. समीम तेरा वर्षांची झाली तेव्हा तिच्या आईने तिला घेऊन अचानक पाकिस्तानात जाण्याचे ठरविले आणि समीम सुट्टीची स्वप्ने रंगवू लागली. सुट्टी तर नाहीच परंतु तिच्यापेक्षा दुपटीने मोठ्या वयाच्या पुरुषाबरोबर तिचे बळजबरीने लग्न लावून देण्यात आले. तेरा वर्षांच्या कोवळ्या मुलीवर केला गेलेला तो एक भीषण बलात्कारच होता!

द प्रायव्हेट पेपर्स ऑफ ईस्टर्न ज्युवेल

मॉरीन लिंडले/ अनु. ऋजुता कुलकर्णी/ २८० रु.

ईस्टर्न ज्युवेलचा शरीरसंबंधांमधला चौकसपणा लक्षात आल्यामुळे तिला टोक्वोला त्यांच्याच एका दूरच्या नातेवाइकाकडे पाठवून देण्यात आलं. त्यानंतर वैराण आणि बर्फाळ अशा मंगोलियातल्या राजकुमाराशी तिचा तिच्या इच्छेविरुद्ध विवाह करून देण्यात आला. वारंवार एकटेपणामुळे तिला अस्वस्थ करणारे चमत्कारिक आभास आणि तशीच दुःस्वप्नं पडू लागली; पण ती स्वभावतःच धीट, बंडखोर आणि कोणाच्याही, कमीत कमी पुरुषांच्या तरी वर्चस्वाखाली राहण्याची तयारी नसलेली अशी झुंजार स्त्री क्षहोती.

युथनेशिया

स्वाती चांदोरकर / २२० रु.

‘नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः।

न चैनं क्लेद्यन्त्यापो न शोषयति मारुतः॥

असं जरी असलं तरीही ‘मृत्यू’ म्हटलं की भय, दुःख, वेदना काही टळत नाहीत. जगण्यावरचं अपरंपार प्रेम, मोह सुटत नाही. ‘आयुष्य नको आता’ असं म्हणणारी माणसं जास्तीत जास्त काळ जगतात. हे असं चित्रं सर्वत्र दिसतं. विकलांग

झालेली शरीरंही खितपत पडतात, ती अंतर्मनातल्या जगण्याच्या हव्यासापोटीच. नकोशी झालेली ही शरीरं त्रास, अपमान सहन करतात आणि मग अशांना शांत-चित्त मरण द्यावं अशा विचारांना प्राधान्य दिलं जातं... आपणहूनच. निर्णय घेतला जातो... मुक्ती दिली जाते...

अस्मिता

सूर्यकांत जाधव / २८० रु.

अस्मिता फुरसुंगीकर, भारतीय लष्करातील कर्नलच्या मुलीचे अपहरण झाले. शोध घेण्याची जबाबदारी संजय पाटील या पोलीस अधिकाऱ्यांवर सोपविण्यात आली.मालाड नदी, जहागीरदार अहवाल, मुशी कट्यार, मृत्युंजय यज्ञ, धारापुरी बेट, इराडी देवी, अलिबाग किल्ल्यातील तळघर यातील गूढ रहस्य, मुंबईपासून

अलिबागपर्यंतच्या शोध मोहिमेत संजयची गाठ पडली आहे अघोर पंथातील सिद्धीपुरुष सर्पराजमहाराजांशी, त्याला तोंड देण्यासाठी मदत घ्यावी लागली ती अध्यात्म जगातील श्री गुरुमणी यांची आणि सुरू झाला जीवघेणा संघर्ष.

अंकरहित शून्याची बेरीज

दिनकर जोषी / अनु. अंजनी नरवणे / १६० रु.

प्रामाणिक स्वभाव आणि उपजत अशी असलेली धूर्त व्यापारी दृष्टी. एवढ्या भांडवलावर मिळेल ते काम करून थोड्याच वर्षात ब्रजमोहनचे शेट ब्रजमोहनदास होतात. सालस, जीव लावणारी पत्नी, वीणा आणि अविनाश ही दोन अपत्यं आणि भरभराटीला आलेले दोन-तीन मोठाले उद्योग या सर्व जमेच्या बाजू असल्या तरी एक बोच त्यांच्या मनात कायम असते. अप्रतिम रूपापायी दुर्भाग्याने नरकात लोटल्या गेलेल्या एका भावनाशील हळव्या मनाच्या स्त्रीला आधार देऊन सुख देण्याचं पाप करून भोळ्याभावड्या पत्नीशी केलेली प्रतारणा!

लोकल माझी सखी

मधुवंती सप्रे / १८० रु.

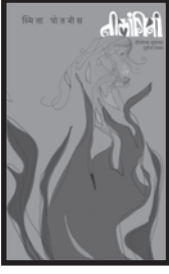
लोकल प्रवासावर संशोधन करून वाचलेला पेपर. त्यात म्हटलं होतं की, मुंबईचा लोकल प्रवास हे संथ मरणाचं सावट आहे. या एका वाक्याने लेखिका दचकली. कारण तीही रोज लोकलने प्रवास करत होती. लोकलमध्ये रोज घडणाऱ्या घाबरवणा-या घटनांची ती साक्षीदार होती. त्यामुळे संथ मरणाचं सावट या संकल्पनेनं ती मुळापासून हादरली. मुंबईसारख्या प्रचंड गर्दीच्या महानगरात, सामाजिक, राजकीय अशा बेमुर्वत घटनांनी लोकल प्रवाशांना बसणारा फटका, उदा. रेलरोको, बॉम्बस्फोट, आगी लागणे, झोपडपट्टीवाल्यांची दादागिरी, सिग्नल यंत्रणा ठप्प होणे. परिणामी चाकरमान्यांना कार्यालयात पोहोचायला होणारा उशीर, लेटमार्क होणे वगैरे...

कॅरी मी डाऊन

एम. जे हायलंड / अनु. पुलिंद सामंत / २५० रु.

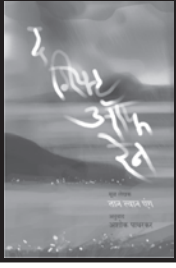
नऊ वर्षांची होईपर्यंत तिची खात्री झाली की त्या, कुटुंबात तिला एखाद्या गुलामाइतकीसुद्धा किंमत नव्हती. समीम तेरा वर्षांची झाली तेव्हा तिच्या आईने तिला घेऊन अचानक पाकिस्तानात जाण्याचे ठरविले आणि समीम सुट्टीची स्वप्रे रंगवू लागली. सुट्टी तर नाहीच परंतु तिच्यापेक्षा दुपटीने मोठ्या असलेल्या पुरुषाबरोबर तिचे बळजबरीने लग्न लावून देण्यात आले. तेरा वर्षांच्या कोवळ्या मुलीवर केला गेलेला तो एक भीषण बलात्कारच होता!

नीलांगिनी

स्मिता पोतनीस / ४०० रु.

“मी अग्निशिखा आहे. मला बळी हवाय; अश्वत्थामाचा! तो ब्राह्मण असला तरी! आपल्या ब्राह्मण्यत्वाला काळिमा फासलाय त्याने! अती शूद्र, अती हीन झालाय तो! तो जगायच्या लायकीचा नाही. त्याला पुरुषार्थाचं मरण घायचं नाही तर छळूनछळून मारायला हवं. त्याला जाणवायला हवं की माझ्या पुत्रांना मारून त्याने घोर अपराध केलेला आहे. त्या नीचाच्या डोक्यावरचा मांसल मणी कापून मला आणून द्या.” एवढा क्रोध तिचाच असू शकतो! अग्नीसारख्या तेजस्वी नील वर्णाच्या नीलांगिनीचा! ...द्रौपदीला महाभारत कसं जाणवलं त्याबाबतचं तिचं हे कथन!

द गिफ्ट ऑफ रेन

तान त्वान एंग/ अनु. अशोक पाथरकर / ४४० रु.

पेनांग, १९३९. सोळा वर्षांचा फिलिप हटन हा एकलकोंडा तरुण. अर्धा इंग्रज, अर्धा चिनी; पण स्वतःला दोन्ही न समजणारा. ह्यातो एंडो या जपानी अधिकाऱ्याशी झालेल्या अनपेक्षित मैत्रीमध्ये स्वत्व सापडलेला. फिलिप आपल्या नव्या मित्राला त्याचे आवडते पेनांग बेट दाखवतो आणि त्या बदल्यात एंडो त्याला आयकिडोचे शास्त्र व कला शिकवतो. पण या शिक्षणासाठी त्याला भयंकर मोल मोजावे लागते.

द असोसिएट

जॉन ग्रिशॅम/ अनु. अशोक पाथरकर/ ३०० रु.

कॉलेजच्या चार वर्षांमधले त्याचे आणि त्याच्या मित्रांचे एक काळे गुपित अशा लोकांच्या हाती लागते आणि ते काईलला जाळ्यात अडकवतात. काईलला परतीचा मार्गच ठेवलेला नसतो. वरवर चांगला वाटणारा, लॉच्या अनेक विद्यार्थ्यांना हवाहवासा वाटणारा पण काईलला नको असणारा जॉब त्याला घ्यावाच लागतो. एका मोठ्या फर्मचा असोसिएट बनण्याचे आमिष त्याला दाखविले जाते. आपल्या अस्तित्वासाठी काईलला परिस्थितीशी जबरदस्त झगडावे लागते.

सॉल्ट अँड हनी

कॅन्डी मिलर / अनु. वैजयंती पेंडसे/ २००८रु.

कोबा! वर्णद्विधाच्या वणव्यात होरपळणाऱ्या दक्षिणी आफ्रिकेतील कलहारी वाळवंटातल्या भटक्या आदिवासी जमातीतली एक लहान मुलगी गोऱ्या लोकांच्या शिकारी चमूकडून आपल्या आईवडिलांची झालेली निर्घृण हत्या स्वतःच्या डोळ्यांनी पाहिल्यावर तिला तिच्या जगापासून दूर, त्या गोऱ्यांच्या जगात नेलं जातं.

त्या सुंदर पण तिच्यासाठी धोक्याच्या असलेल्या जगाशी जुळवून घ्यायला. त्यात टिकाव धरायला ती हळूहळू शिकते. तरीही एक जीवघेणी जाणीव तिला सतत टोचणी लावून असते ती म्हणजे त्यांच्यापासून पूर्णपणे तोडले जायचे नसेल तर तिला त्या माणसांचा, ज्यांच्यावर तिचा जीव जडला आहे, त्यांचा त्याग करावाच लागेल.

द गॉड ऑफ अॅनिमल्स

आर्यन कायले / अनु. गीतांजली वैशंपायन/ २८०८रु.

१२ वर्षांच्या अॅलिस विंस्टनची ही गोष्ट. मोठी बहीण एका मुलाबरोबर लग्न करण्यासाठी पळून गेलेली, मानसिक रुग्ण म्हणून अंधरुणावर असलेली आई अन तापट, घुम्या स्वभावाचे वडील – हे तिचं कुटुंब. जोडीला मोडकळीस आलेला घोड्यांचा तबेला. गुजराण करण्यासाठी विंस्टन कुटुंबीय इतरांच्या घोड्यांची देखभाल करण्याचा निर्णय घेतात अन त्या घोड्यांच्या मालकांशी (बहुतेक स्त्रिया!) आयुष्याशी त्यांची विलक्षण भावनिक गुंतागुंत

होते. लहानगी अॅलिस शाळेत असताना वयाने मोठ्या असलेल्या माणसाच्या प्रेमात पडते. त्यातला आनंद मिळवत असतानाच कठोर वास्तवाची तिला जाणीव होते.

स्क्रीम फॉर मी

करेन रोझ/ अनु. दीपक कुलकर्णी/ ४८०८रु.

आपल्या प्रत्येक लोकप्रिय कादंबरीतून, वाचकांच्या अंगावर काटा उभा करत, आपण सस्पेन्स कादंबरीची सम्राज्ञी आहोत हे करेन रोझ ह्या प्रतिभासंपन्न लेखिकेने आता निर्विवादपणे सिद्ध केले आहे. 'डाय फॉर मी' या गाजलेल्या कादंबरीची ही लेखिका आता आणखी एक काळजाचा ठोका चुकवणारे कथानक घेऊन, वाचकांच्या समोर येत आहे. एका छोट्याशा

गावात अचानक एक भयप्रद खूनसत्र सुरू होतं. आपल्या कामात निष्णात असणारा एक धाडसी गुप्तचर अधिकारी आणि एक पिसाट, विकृत खुनी ह्यांची आमने-सामने टक्कर होते.

गर्नसी वाचक मंडळ

मेरी अॅन शाफर/अॅनी बॅरोज / अनु. मैत्रयी जोशी/
२५० रु.

चार्ल्स लॅंबचा निःस्सीम भक्त असलेला डॉसी एका प्रतीवर ज्यूलिएटचं नाव पाहून तिला पत्र धाडतो. त्याला लॅंबची अन्य पुस्तकं कुठं मिळतील ते विचारायचं असतं आणि इथून सुरू

होतो हा पत्रांचा सिलसिला. 'गर्नसी लिटररी अॅण्ड पोटॅटो पील- पाय सोसायटी' असे लांबलचक आणि मजेदार नामकरण झालेल्या या वाचक मंडळातले अन्य सभासदही डॉसीच्या पाठोपाठ ज्यूलिएटचे 'पत्रमित्र' बनतात.

कृष्णायन

काजल ओझा वैद्य/

अनु. सुधीर कौठाळकर / १८० रु.

“कोणत्याही युगात, कोणत्याही वयाची स्त्री एकसारखाच विचार का करते? एकसारखाच अनुभव घेते? समान बाबतीत वेदना अनुभवते? का बरं एकसारख्या गोष्टींबद्दल रागावते? राग व्यक्त करण्याची रीत पण का बरं एकसारखीच असते....?” कृष्णाच्या

मनात प्रश्न आले आणि त्यावर तो स्वतःच हसलाही. या प्रश्नांना आता काही अर्थ होता का? आयुष्य जगून झालं होतं...आपल्या जीवनात आलेल्या महत्वाच्या तीनही स्त्रिया आपल्याबद्दल का बरं एकसारख्याच संवेदना अनुभवत होत्या? का बरं एकाच पद्धतीनं दुःखी होत होत्या?

मी का नाही?

पारू मदन नाईक/ ११० रु.

‘मी का नाही?’ हा प्रश्न विचारू धजणाऱ्या तृतीयपंथी समाजाची ही कहाणी! या कादंबरीची नायिका असलेल्या नाझच्या वाट्यालाही हे दुःख येते. पण तिचे वडील सोडून सगळे कुटुंब, विशेषतः तिची आई तिला भक्कम पाठबळ देते. या पाठबळाच्या

जोरावर नाझ ‘हिजडा समाज’ स्थापन करते. यातून ती या समाजाला स्वावलंबी आणि सुसंघटित तर करतेच; पण प्रसंगी आक्रमक भूमिका घेऊन त्यांचे प्रश्नही सोडवते. हिजडा समाजाला न्याय मिळवून देण्यासाठी एक चळवळ उभारते.

ब्लड मनी

खिस कोलेट / अनु. वैशाली रानडे/ २००८.

गुप्तहेर खात्यातील उपायुक्त मरिनर दिर्घकालीन रजा घेणार, इतक्यात 'डे' नर्सरीच्या पाळणाघरातून सहा आठवड्यांच्या जेसिका क्लिनमानचे अपहरण होते. त्याची रजा रद्द होते. या पब्लिक केसमध्ये मरिनर पुढाकार घेतो. सुरुवातीला केवळ एक अपहरण वाटणारी ती घटना नंतर नियोजनबद्ध योजना वाटू लागते. हेतू स्पष्ट होईपर्यंतच मरिनरला शोध लागतो की, अपहरण झालेल्या मुलीचे वडील शास्त्रीय संशोधन कंपनीत काम करत आहेत आणि प्राणी हक्कांसाठी लढणाऱ्यांचे ते लक्ष्य आहेत.

कीप ऑफ द ग्रास

करण बजाज / अनु. माधुरी शानभाग / १६०८.

तुम्ही जर वयाच्या पंचविसाव्या वर्षी येलसारख्या विद्यापीठातून पदवी घेऊन, वॉलस्ट्रीटवरील बँकेमध्ये वर्षाला पाच लाख डॉलर्स कमावू लागलात तर काय कराल? तुम्ही तुमची घास घास घासून वयाच्या तिसाव्या वर्षी कोट्यधीश बनता. पण तुम्ही जर सम्राट रतनसारखे स्थलांतरित भारतीय आईबापाच्या पोटी अमेरिकेत जन्माला आलेले असाल, तर तुम्ही हे सर्व सोडून भारतीय बीस्कूलमध्ये प्रवेश घेता. का?

दॅट थिंग कॉल्ड लव्ह

तुहीन ए. सिन्हा/ अनु. श्यामल कुलकर्णी/ २००८.

पावसाच्या पार्श्वभूमीवर, सारख्या मायानगरीमुंबईत रंगलेल्या प्रेमकहाण्या. आपली आदर्श पत्नी, सखी एका विवाहितेमध्ये शोधणारा उमदा, तरुण, जाहिरात व्यवस्थापक. पत्नीला पूर्वाश्रमीच्या प्रियकराला विसरता यावे, म्हणून वाट बघणारा सहनशील पती. स्त्रीलंपट पण दिलदार पुरुष आणि प्रत्यक्षात कॉलगर्ल असलेली रिसेप्शनिस्ट यांच्यात सुरू असलेल्या प्रेमाच्या शोधाचे भेदक दर्शन करणारी कादंबरी.

अल्टिमेटम

मॅथ्यू ग्लास / अनु. सुदर्शन आठवले/ ४४० रु.

पर्यावरणातील बदलांमुळे जागतिक तापमानवाढीचे परिणाम महासागरातील पाण्याची पातळी वाढण्यात दिसू लागतात. प्रचंड वेगाने घडणाऱ्या या बदलांना वायुवेगाने आळा न घातल्यास जगाचा विनाश अटळ असतो. या जागतिक समस्येवर तोडगा काढण्यासाठी सर्वांत जास्त प्रदूषण निर्माण करणाऱ्या चीन या देशाच्या शासनाबरोबर अमेरिकेच्या नवनिर्वाचित अध्यक्ष – ज्यो बॅटन बोलणी चालू करतो. परंतु पुढे त्याची परिणती निर्दयी कारस्थानांनी बजबजलेल्या अण्वस्त्रांच्या महायुद्धात होते. या युद्धातील मनोबलाच्या आणि तत्त्वनिष्ठतेच्या कसोटीला बॅटन पुरेपूर उतरतो.

मेल्टडाऊन

मार्टिन बेकर / अनु. सुभाष जोशी / ३०० रु.

सॅम्युएल स्पेन्डलव्ह फार घातक खेळ खेळण्याचे ठरवतो. बर्टनच्या साम्राज्याशी टक्कर घेतलेल्या दलालाची, खानची गुप्तपणे माहिती मिळवण्याचं काम प्रसारमाध्यमाच्या अनभिषिक्त सम्राटासाठी करण्याचं मान्य करतो. कारण बर्टनला खानचा सूड घ्यायचा असतो. हे काम त्याला पॅरिसच्या शेअर बाजारातून करायचं होतं. सुरुवातीला तिथलं तणावग्रस्त वातावरण सॅम्युएलला भावत नाही, पण नंतर तो रुळतो आणि त्याला ते आवडायला लागते. काही काळ सगळे सुरळीत चालते पण....

मी रुक्मिणी

सुवर्णा ढोबळे / ३२० रु.

श्रीकृष्णावर अनेक साहित्य कृती असल्या, तरी रुक्मिणीस्वयंवराचा प्रसंग वगळता रुक्मिणीवर फारसे लेखन आढळत नाही. रुक्मिणीने श्रीकृष्णाला पत्र लिहून आपले हरण करण्यास सांगितले, हे सर्वश्रुत असले तरी श्रीकृष्ण प्रदीर्घ काल द्वारकेबाहेर असताना द्वारकेचा राज्यकारभार खंबीरपणे हाताळणारी आणि उत्तम निर्णयक्षमता असलेली राज्यकर्ती ही रुक्मिणीची ओळख या पुस्तकातून समोर येते. अन्य सात राण्यांवर आपल्या पट्टराणीपदाचा पुरेसा वचक ठेवूनही त्यांच्याशी स्नेहाचे संबंध राखून राणीवशातील वातावरण शांत व स्थिर ठेवण्याचे कर्तव्यही रुक्मिणी पार पाडते.

संधिकाल

मिलिंद गाडगीळ / ३२० रु.

“गुरुजी, लौकिक जीवनात अशांतता... पारलौकिक जीवनाच्या अस्तित्वाविषयी खात्री नाही. कुणी तरी सांगतंय म्हणून विश्वास ठेवण्याइतका अडाणीपणा नाही. जगण्या-मरण्यातली गूढता उकललेली नाही. परंपरेनं सांगितलेल्या गोष्टींवर विश्वास नाही. निश्चित मार्ग दिसत नाही; उपलब्ध मार्गांनी केलेली निराशा लपत नाही. संधिकालाची अवस्था आहे गुरुजी... संक्रमणकाळी साऱ्या विचारप्रणाली निर्णायक उत्तर देण्यात असमर्थ ठरल्या आहेत. समष्टीला त्यांची खात्री नाही; पण समोर दुसरा मार्गही दिसत नाही. काळाच्या विचित्र धारेवरून प्रवास सुरू आहे.

अज्ञेय

रेखा बैजल / १०० रु.

“तुमच्या मूर्ती म्हणजे काय असतं?” आदिवासी “मूर्ती दगडाची, धातूची प्रतिकृती.” चेतन “प्रतिकृती कोणाची?” आदिवासी “माणसांची.” चेतन “माणसांच्या मदतीला येतात ते देव. आमच्या मदतीला आमची झाडं येतात म्हणून आम्ही त्यांची पूजा करतो. झाडात जीव असतो. ती पुनःपुन्हा उगवतात. तुमचे धातूचे देव असे पुनःपुन्हा उगवतात का? किमान मातीच्या मूर्ती तरी तुम्ही करायला हव्यात. माती गर्भार राहते. मूर्ती फुटली, तर त्या मातीतून काही ना काही जन्माला येतं; झाडं, किडे, प्राणी! कारण माती मूर्तिरूपात असताना आपण श्रद्धा पेरलेली असते. धातू तर साधा ध्वनी स्वीकारू शकत नाही.

तलवारीचा शोध

नॅन्सी यी फान / अनु. मंजूषा आमडेकर / १९० रु.

विंड-व्हॉइस नावाचा कबुतर पक्षी, जो आधी गुलाम होता. तो आता मुक्त झाला आहे. माल्दिओर हा एकपंख्या ऑर्किगॉप्टेरिक्स, सत्तापिपासू आहे. विंड-व्हॉइसला आणि त्याच्या शूर मित्रांना-एविगरेल, या लेखक असलेल्या सुतारपक्ष्याला; योद्धा असलेल्या स्टॉरमॅक या मैना पक्ष्याला आणि फ्लेड्यूर नावाच्या संगीतकार गुरुडाला- त्यांच्या जगाच्या उज्वल भवितव्याची जडणघडण करता येईल का? स्वोर्डबर्ड या आधीच्या न्यूयॉर्क टाइम्सच्या बेस्टसेलर पुस्तकाचा पुढचा उत्कर्णावर्धक भाग.

काठ

एस.एल. भैरप्या / अनु. उमा कुलकर्णी / २५० रु.

व्यक्तीला आयुष्यात नक्की काय हवे असते? स्त्री-पुरुषांना परस्परंकडून काय हवे असते? खरे प्रेम म्हणजे काय? मनोविकारांना आरंभ कसा होतो? अशा प्रकारच्या नात्यांना आपण एका साच्यात किंवा विवाहाच्या

चौकटीत बसवू शकतो का?

असे असेल, तर मग या नात्यांचे भवितव्य काय? अशा

अनेक मूलभूत प्रश्नांचा विचार अमृता आणि सोमशेखर यांच्या नात्याच्या माध्यमातून करायला लावण्यातच या कादंबराचे यश आहे!

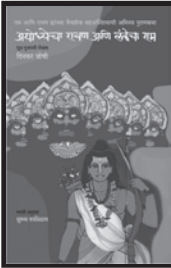

द लास्ट ज्यूरर

जॉन ग्रिशॉम / अनु. विभाकर शेंडे / ३०० रु.

मिसिसिपीमधल्या मनोरंजक, ढंगदार अशा साप्ताहिकांपैकी एक 'द फोर्ड कौंटी टाइम्स' हे १९७०मध्ये दिवाळखोरीत निघतं. पुष्कळांना वाईट वाटत असतं आश्चर्य असं की, कॉलेज सोडलेला एक तेवीस वर्षीय तरुण विली ट्रेनॉर त्याचा मालक बनतो. साप्ताहिकाचं भविष्य धड दिसत नसतं. याच सुमारास कुख्यात

डॅनी पॅडगिट एका तरुण विधवा स्त्रीवर अमानुष अत्याचार करून तिची निर्धृण हत्या करतो. विली ट्रेनॉर या घटनेची भीषण कथा त्याच्या पेपरमधून प्रसिद्ध करतो. साप्ताहिकाचा खप वाढतो.

अयोध्येचा रावण आणि लंकेचा राम

दिनकर जोषी / अनु. सुषमा शाळिग्राम / १२० रु.

रामकथेच्या नावाने आजमितीला वेगवेगळ्या भाषांत, वेगवेगळ्या प्रदेशांत आणि वेगवेगळ्या धर्मात मिळून सुमारे तीनेकशे रामायणे उपलब्ध आहेत, असा अंदाज आहे. सोळाव्या वर्षी रामाला वैराग्य येते, राम गृहत्याग करतो, वनवासी होतो आणि नंतर कुलगुरू वसिष्ठ त्याची समजूत घालून, त्याला उपदेश करून जीवनाचा अर्थ समजावून देतात अशी कथा योगवसिष्ठ

रामायणात आहे. कृष्णाच्या रासलीलेने अत्यंत भारावून गेलेल्या लेखणीबहादुरांनी रासलीला करणारा रामही रंगवायला कमी केलेले नाही. रामायणाच्या नावाखाली हे सगळे चालत आले आहे.

अ-मृत पंथाचा यात्री

दिनकर जोषी / अनु. सुषमा करोगल/ १८० रु.

हा आहे त्यांचा शब्दबद्ध केलेला जीवनप्रवास. भरलेल्या घरात लहानपणापासून एकटे पडलेले रवीन्द्र आपल्या कवितांमध्येच रमणारे, कवितांसाठी प्रेरणा देणाऱ्या भाभीराणीमुळे मिळालेली उभारी आणि त्यांच्या जाण्यामुळे परत निर्माण झालेली पोकळी, वडिलांच्या आज्ञेखातर पण मनाविरुद्ध बघितलेले जहागिरीचे काम, त्यातूनच येत गेलेली आजूबाजूच्या समाजाची जाण त्यांना घडवत गेली. रवीन्द्रनाथांच्या संपूर्ण आयुष्यावरच मृत्यूचे मोठे सावट राहिले आहे. एकामागून एक प्रियजनांचा चिरवियोग त्यांना अजूनच एकटे करत गेला.

अँडम

रत्नाकर मतकरी / २८० रु.

‘अँडम’चा नायक वरद याचा जीवनप्रवास थोड्याफार फरकाने बऱ्याच पुरुषांचा असतो, तसाच आहे. लहानपणी स्त्री देहाविषयीचे कुतूहल, ते नीटसे न भागणे. पुढे असमाधानी स्त्रियांकडून वापरले जाणे, नंतर खरेखुरे प्रेमात पडणे. त्याच्याविषयी प्रेम नसतानाही ‘श्यामले’ने सोयीसाठी त्याच्याशी लग्न करणे. आणि कालांतराने आपल्या पहिल्या प्रियकरांशी संबंध ठेवून वरदाचे जिणे उद्ध्वस्त करणे, जिला तिच्या मुलांसह विनाअट आधार दिला त्या ‘प्रेमा’ने पुढे घरामध्ये वाटा मागणे आणि ज्या ‘निर्मले’कडून किचिंत्काल प्रेम मिळाले तिलाही अखेर दुरावणे,असा वरदाच्या प्रेमाचा आलेख आहे.

सेक्रेड हार्ट्स

सारा ड्यनांट / अनु. सुनीति काणे / ४०० रु.

१५७० साल. इटलीतील एक बेनेडिक्टीन मठ. त्या मठात जोगीण म्हणून इच्छेविरुद्ध डांबली गेलेली एक उच्चकुलीन, देखणी, तरुण, बंडखोर युवती. मठातून निसटून आपल्या प्रेमिकाशी विवाह करण्यासाठी तिनं लढवलेल्या हजार हिकमती आणि मठातील राजकारणामुळे तिच्या प्रयत्नांमध्ये आलेली विघ्नं. पाकळीपाकळीनं उमलत उत्कंठा वाढवत नेणारं कथानक तुम्हाला सोळाव्या शतकातील इटलीच्या सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक पार्श्वभूमीचं यथार्थ दर्शन घडवून मंत्रमुग्ध करेल.

वन फूट राँग

सोफी लगूना / अनु. सुनीति काणे / १६० रु.

बालपणाच्या धास्तीभरल्या आठवणी जाग्या करता करता उदात्ततेला आवाहन करणारा आणि वास्तवापुढे मान तुकवणाऱ्या निरागसतेची वेदना टिपणारा सच्चा आवाज! सोफी लगूनानं रेखाटलेलं जग, व्यक्तिरेखा आणि व्यक्तिरेखेला साजेशी भाषा, यात वाचक गुंगून जातो. हे सारं एका दारुण वास्तवाच्या कथानकाद्वारे तीव्र आणि प्रभावशाली शैलीत

ती करते, ही तिच्या ठायीच्या चातुर्य, कलाकौशल्य आणि परिपक्वता या गुणांना मिळालेली पावती म्हटली पाहिजे.

बऊठाकुरानीर हाट

रवींद्रनाथ टागोर / अनु. मेधा तासकर / १६० रु.

प्रत्येक दीर्घ निःश्वासावर विस्तृत टीका आणि स्पष्टीकरणे दिली जात होती. विभेला हे सगळे आणखी सहन होईना, म्हणून ती निसटून बागेत आली होती. सूर्य आज ढगांआडूनच उगवला होता, ढगांआडच अस्तास गेला होता. दिवस कधी मावळला आणि संध्याकाळ कधी झाली, ते समजले नाही. संध्याकाळच्या वेळी पश्चिम दिशेला सोनेरी रेषा उमटली होती पण दिवस मावळताना ती विरून गेली. अंधार घनदाट होऊ लागला

होता. दशदिशा झाकोळून गेल्या होत्या.

कथासंग्रह

उधाण

पांडुरंग कुंभार / १३० रु.

श्री. कुंभार गुरुजी यांची ग्रामीण समाजाचे अंतरंग उकलून दाखविणारी कथा वास्तवातील नाट्य हेरणारी आहे. त्यांच्या कथेचा तो गाभाच असतो. ते कथेतील पात्रांना जिवंत करतात. वाचकांसमोर ही पात्रे या संवादांमुळे साकार होतात, प्रत्यक्ष समोर घटना घडते आहे, असे वाटू लागते. गुरुजींच्या कथांतील विषयही हलकेफुलके, वरवरचे नसतात. या कथा एकूण मानवाच्याच सखोल, सूक्ष्म, तरल मनांचा शोध घेणाऱ्या आहेत. अनेक कथांना शेवटी कलाटण्या दिलेल्या आहेत.

भावकल्लोळ

के. सत्यनारायण

अनु. प्रा. एन.आय.कडलास्कर/ १२० रु.

के. सत्यनारायण यांच्या कथांतील पात्रे, प्रसंग, घटना, निसर्ग, ग्रामीण व निमनागरी जीवनसरणी ही मंड्या, बेंगळुरु व आसपासची गावे यामध्ये बंदिस्त झालेली आहे. त्यात चित्रित झालेली कुटुंबव्यवस्था आणि त्यात मुरलेले धार्मिक व पारंपरिक संस्कार हे अस्सल कर्नाटकी आहेत. त्यामुळे या कथांचे स्वरूप कौटुंबिक कथा असेच आहे. काही कथांतून आधुनिक जीवनाचे कवडसे उमटलेले दिसतात. काही परदेशी पाहुणे अचानक उतरून वावरताना दिसतात; पण हे अपवादात्मक आणि कथासंग्रहाच्या मूळ वस्तूला ढळ न पोहचेल या रीतीने!

दर्पणी पाहता रूप

विद्युल्लेखा अकलूजकर / १०० रु.

कॅथलीनचा तो एक छंदच आहे स्वतःला सगळीकडून न्याहाळण्याचा. गंमत म्हणजे प्रत्येक वेळी त्या आरशात तिला आपलं रूप वेगळंच दिसतं.... स्वतःचं असं वेगवेगळं रूप बघताबघता ती अनेकदा भूतकाळात हरवून जाते. लहानपणच्या आशा-आकांक्षा, आपली जुनी स्वप्नं, यातलं काय आपण पुरं केलं, काय राहून गेलं, याचा शोध घेत राहते....

एका परीसाची कथा

मिलिंद जोशी / २०० रु.

या आपल्या गूढ जगात आणि या सान्या कोलाहलात माणूस वेगवेगळ्या नात्यांशी, वेगवेगळ्या संस्थांशी, संस्कृतींशी, ही नाती या संस्था या संस्कृती हे सारं एकमेकांशी आणि सगळं काही सगळ्यांशी असं काही जखडलं गेलंय आणि सारा गुंता एवढ्या मोठ्या प्रचंड अनामिक वेगानं फिरतोय की माणसानं या सान्यातून पाऊल बाहेर टाकायचं ठरवलं तर क्षणात तो लांब बाहेर फेकला जाईल... अगदी लांब..कदाचित पार या विश्वाच्याही बाहेर...

कथा गुर्जरी

अनु. अंजनी नरवणे / २५० रु.

- स्वतःचं अफाट दुःख मनात लपवून पोटापाण्यासाठी जिथे गरज असेल तिथं जाऊन, मन लावून काम करणारी वृद्धा....
- दिवस गेलेली, मूल हवं असलेली वेश्या; आणि मुलगी असेल तर दर वेळी गर्भपाताची सक्ती केली जाणारी 'घरंदाज' सून...
- मनःस्तापानं डोकं फिरलेल्या आईच्या अत्यंत तापदायक वागण्याला कंटाळून तिला कुंभमेळ्यात 'हरवून' येणारा मुलगा...
- येऊ घातलेल्या निवडणुकीत हटकून जिंकण्यासाठी गावात जातीय दंगल घडवून आणणारे नेते आणि त्यामुळं हकनाक बरबाद होणारी कुटुंबं... वेगवेगळ्या गुजराथी लेखकांच्या, मनाला भिडणाऱ्या कथांचा नजराणा.

नॉट पेड

हरिशंकर परसाई/अनु. उज्ज्वला केळकर / १४० रु.

- हिंदीत पुष्कळ लेखक व्यंगलेखन करतात. त्यांच्यातले सर्वोत्कृष्ट म्हणजे हरिशंकर परसाई होत, असे म्हटले तर ती अतिशयोक्ती ठरणार नाही. हा हरिशंकरजींच्या काही उत्कृष्ट व्यंगरचनांच्या अनुवादांचा संग्रह.
- भारतीय समाजजीवनाची सर्वच अंगे भ्रष्ट झाली आहेत. त्यांचे स्वरूप पूर्णपणे गढूळ झाले आहे. या सार्वत्रिक गढूळपणाचे विदारक दर्शन तीक्ष्ण उपहासाद्वारे लेखकाने आपल्या व्यंगलेखनातून घडविले आहे. त्यातून कोणतेच क्षेत्र सुटलेले नाही. लोकशाही, निवडणुका, राजकारण यांच्यापासून साहित्य, सरकारी पुरस्कार, प्रशासन, पोलीसयंत्रणा, शिक्षण आणि अध्यात्मसुद्धा! अशी सर्वच क्षेत्रे उपहासाच्या धारदार सुरीने सोलून काढून, लेखकाने वाचकांसमोर ठेवली आहेत. हरिशंकरजींचा उपहास झोंबरा आहे, व्यंग बोचरे आहे. पण सार्वत्रिक गढूळपणाबद्दलची खंत आणि चीड अस्सल आहे. उपहासासाठी त्यांनी कधी पुराणकथांचा वापर केला आहे. हरिशंकरजींच्या हिंदीतील व्यंगलेखनाचे तेवढेच धारदार मराठीकरण करण्याचे कठीण काम श्रीमती केळकर यांनी समर्थपणे पार पाडले आहे.

दिवा

प्रमोदिनी वडके-कवळे / २७० रु.

गेल्या पन्नास-साठ वर्षांत भारतीय स्त्रियांचं मनोविश्व खूप बदललं आहे. पण तरीही त्यांच्या भोवतीचं वातावरण फारसं बदललेलं नाही. समाजाच्या अपेक्षा बदललेल्या नाहीत. जगण्याची आधुनिक शैली स्वीकारताना त्यातला पारंपरिक बाज स्त्रियांनीच सांभाळावा आणि मध्यममार्गी जगण्याच्या चौकटीतून बाहेर न पडताच त्यांनी जगाचा वेध घ्यावा, अशी समाजाची अपेक्षा असते. अशा तळ्यातमळ्यात जगणाऱ्या स्त्रियांचा आणि त्यांनी आपल्या परीने सोडवलेल्या काही सामाजिक गणितांचा वेध या कथांमधे घेतल्याचं जाणवतं. स्त्रियांनी आपल्या निर्णयक्षमतेची ताकद ओळखल्याची खूण या कथांमधून उमटलेली आहे. सहजसुंदर भाषा आणि ओळखीचं वातावरण, यामुळे या कथेतली पात्रं अलगद मनात येऊन बसतात.

ती दोघं

डॉ. रमा मराठे / १३० रु.

वेगवेगळ्या स्वभावांची... वेगवेगळ्या काळातली.... नातं एकच - पती-पत्नी, नर-मादी, प्रियकर-प्रेयसीचं. पण भावबंध अनेकविध.... कधी यौवनाचं, सौंदर्याचं आकर्षण कधी तिचं विशाल आईपण, कधी त्याच्या मनाचं मोठेपण, कधी त्याचं फक्त व्यवहारी मन. कधी दोघांचं एकमेकांत विरघळून जाणं, कधी एकमेकांना पुरतं ओळखून असणं. कधी त्रिकोण प्रेमाचा... कधी खेळ दुर्दैवाचा, कधी न संपणारं रितेपण तर कधी जगावेगळं समर्पण.

अनुवादित सत्यकथन

२६/११ मुंबईवरील हल्ला

हरिंदर बावेजा/अनु. प्रा. मुकुंद नातू / २५० रु.

कराचीहून सागर मार्गाने आलेले दहशतवादी, साठ तास देशाच्या आर्थिक राजधानीत रक्तंरंजित थैमान घालतात; त्याची ही प्रत्यक्षदर्शी कहाणी. परदेशी पर्यटकांची, गर्दी असलेल्या कुलाब्यातील लिओपोल्ड कॅफे, ते हॉटेल ताज आणि हॉटेल ट्रायडेंट-ओबेरॉय पर्यतच्या मुक्त संचारात नरिमन हाऊस आणि सीएसटी येथेही त्यांनी बेबंद नरसंहार केला. हे सर्व वाचताना दुःख आणि वैफल्याने मन विषण्ण होते.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : मार्च २०१२ । ६३

ए रशियन डायरी

अॅना पोलितकोवस्व्या/
अनु. शोभना शिकनीस/ ३०० रु.

व्लादिमीर पुतिनच्या राजवटीतल्या, घायाळ करणाऱ्या आणि हादरवून टाकणाऱ्या सत्यांना अॅनाने तिच्या आधीच्या आणि या डायरीत ज्या प्रकारे उघड केलं आहे, त्यावरून तिला केव्हाना केव्हा कोणीतरी मारून टाकणारच होतं. एका प्रकारे ती एवढे दिवस जगली, हाच एक चमत्कार म्हणावा लागेल!

सर्वात आश्चर्यकारक गोष्ट ही की, सोव्हिएतनंतरच्या अस्थिरतेच्या काळात एक अशी पत्रकार उभी राहिली, जिने जवळजवळ एकहाती चेचन्याची कुप्रसिद्ध दुःखान्तिका, आधुनिक रशियाची गैरकृत्यं जगासमोर आणली.

श्री कप्स ऑफ टी

ग्रेग मॉर्टेनसन/डेव्हिड ऑलिव्हर रेलीन

अनु. सिंधु जोशी/ ३५० रु.

१९९३ साली के-२ शिखरावरील थरारक आणि अनर्थकारी मोहिमेवर अयशस्वी ठरलेला गिर्यारोहक ग्रेग मॉर्टेनसन, गारठलेल्या आणि पाण्यावाचून शुष्क झालेल्या अवस्थेत, वाट चुकून पाकिस्तानातील काराकोरम पर्वतराजीतील एका दरिद्री खेड्यात पोहोचतो. खेड्यातील लोकांच्या दयाळूपणाने भारावलेला मॉर्टेनसन परत येऊन मुलांसाठी शाळा बांधण्याचे वचन देतो. दिलेल्या वचनाची पूर्तता आणि मिळालेले विस्मयजनक यश याची गोष्ट म्हणजे 'श्री कप्स ऑफ टी'.

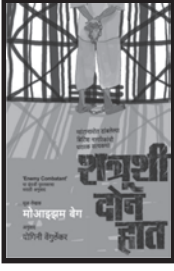

युवराज्ञी

जीन सॅसन / अनु. संयुक्ता कैकिणी / १८० रु.

सुलताना ही सौदी राजघराण्यात जन्माला आलेली, राजेसाहेबांची अगदी निकटवर्ती. वादग्रस्त बाल्यापासून नियोजित विवाहापर्यंत आयुष्याबद्दल सांगताना ती बुरखा बाजूला सारून स्त्रियांचे निर्घृण छळ, सक्तीचे विवाह, लैंगिक गुलामगिरी व देहान्तशासन यांसारख्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन करणाऱ्या घटनांचा धक्कादायक इतिहास उघड करते. 'प्रिन्सेस' ही स्त्रीच्या निर्भीड वृत्तीचा आणि प्रचंड साहसाचा पुरावा आहे. स्त्रियांच्या अत्याचाराविषयी स्पष्टपणे बोलून सुलतानाने स्वतःच्या आणि आपल्या मुलांच्या माथी सौदी समाजाचा रोष ओढवून घेतला आहे.

शत्रूशी देवे हात

मोएझम बेग / अनु. योगिनी वेंगुलेंकर / ४०० रु.

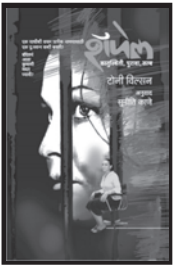
ग्वंटांनानामो बे मधील छावण्यांमध्ये जे नऊ ब्रिटिश नागरिक डांबले गेले होते, त्यापैकी मोआझम बेग हे एक होते. जो गुन्हा त्यांनी केलाच नव्हता आणि ज्या गुन्ह्यांचं नेमकं स्वरूप कधीही स्पष्ट झालं नाही, त्यासाठी त्यांना तिथे डांबून ठेवण्यात आलं. ९/११च्या हल्ल्यानंतर जे एक वातावरण तयार झालं, त्या काळात पाकिस्तानमध्ये तात्पुरतं बिऱ्हाड करून ते राहात असताना तिथून त्यांचं अपहरण करण्यात आलं. मोआझम बेग तीन वर्षं तुरुंगात राहिले. यातला बराच काळ एकांतवासात गेला. तिथे डांबलेल्या दोघांचे खून झाले. या घटनेचे ते प्रत्यक्षदर्शी साक्षीदार होते. त्या घटनेने आणि त्यामुळे त्यांना मृत्यूच्या धमक्या दिल्या गेल्या.

लव्हिंग नॅटली

बेथ हॉलोवे / अनु. पूर्णिमा कुंडेकर / २४० रु.

२००५च्या मे मध्ये बेथ हॉलोवेला तिची मुलगी नॅटली तिच्या हायस्कूल क्लासच्या ट्रीपला गेलेली असताना अरूबा बेटावरून बेपत्ता झाल्याचा फोन आला. ह्या घटनेला चार वर्षे झाल्यानंतर बेथने तिच्या मुलीच्या बेपत्ता होण्याची ही कथा आणि हृदय पिळवटून टाकणारा तिचा तो काळ, तसेच ज्या अतूट विश्वासाच्या जोरावर तिने ह्या परिस्थितीशी झुंज दिली, त्याबद्दल जगाला सांगायचे ठरविले. मुलीच्या शोधासाठी पूर्णपणे समर्पित स्वयंसेवकांच्या ताप्यासह परिश्रम घेतले. तरीही यातील अनेक प्रश्न अनुत्तरित होते आणि अजूनही आहेत.

शॅपेल

टोनी विल्सन / अनु. सुनीति काणे / २४० रु.

देनपसार एअरपोर्टवर शॅपेल कॉर्बीच्या बॅगेत ड्रग्स सापडल्यावर, इंडोनेशियात तिला वीस वर्षं कारावासाची शिक्षा ठोठावली गेली आणि साऱ्या जगाचं लक्ष तिच्याकडं गेलं. क्वीन्सलंडमध्ये ब्यूटी थेरपीचं प्रशिक्षण घेणारी ही मुलगी सध्या केरोबोकनच्या तुरुंगात नरकप्राय यातना भोगत आहे. तरीही उमेद न हारता आब राखून जगायचा प्रयत्न करते आहे. असं धीरानं जगणं सोपं नाही; कारण सध्या तरी ती २०२४ पूर्वी सुटेल अशी शक्यता दिसत नाही. शॅपेलच्या खटल्यासंदर्भात कोर्टांनं लावलेल्या शोधाभागचं सत्य...

फिट फॉर ५०+ फॉर मेन

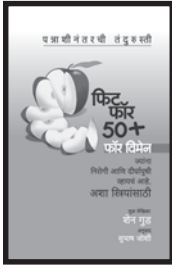
ग्रेन चॅपल / अनु. सुभाष जोशी/ ८० रु.

पन्नाशीचा गृहस्थ हा अठ्ठावीस वर्षांच्या जवानापेक्षा तंदुरुस्त असू शकतो.

मध्यमवयाकडे झुकत असलेल्या पुरुषांसाठी तंदुरुस्तीच्या व्यायामांची आखणी या पुस्तकात सोप्या भाषेत सादर केलेली आहे.

पन्नाशीकडे झुकलेले पुरुष नेहमीच आपल्या स्वास्थ्याविषयी, काळजी करताना आढळतात. याशिवाय व्यायामाच्या अभावामुळे ऑस्टिओपोरोसिसचा (हाडं ठिसूळ होण्याचा), दुसऱ्या क्रमांकाचा मधुमेह, कर्करोग आणि हृदयविकार यांचा त्रास होण्याची शक्यता असतेच. या पुस्तकात दिलेले व्यायामाचे प्रकार हे मध्यमवयीन पुरुषांना झेपणारे आहेत. यामध्ये एरोबिक्स, वजन उचलण्याचे व्यायाम, बळकटी वाढविण्याचे व्यायाम दिलेले आहेत. आयुष्याच्या वाटचालीत आपल्याला, आपलं आरोग्य आणि ऊर्जा गमावणं परवडणारं नाही.

या पुस्तकात दिल्याप्रमाणे व्यायामाला लागा आणि आयुष्यभर निरोगी रहा.

फिट फॉर ५०+ फॉर विमेन

शेन गुड / अनु. सुभाष जोशी/ ८० रु.

पन्नाशीनंतरची तंदुरुस्ती, या पुस्तकात मध्यमवयाकडे झुकत असलेल्या स्त्रियांसाठी तंदुरुस्तीच्या व्यायामांची सोप्या भाषेत आखणी सादर केलेली आहे.

पन्नाशीकडे झुकलेल्या स्त्रिया नेहमीच आपल्या स्वास्थ्याविषयी, कमी होत चाललेल्या लवचिकपणाविषयी फारच काळजी करताना आढळतात. याशिवाय व्यायामाच्या अभावामुळे ऑस्टिओपोरोसिसचा (हाडं ठिसूळ होण्याचा), दुसऱ्या क्रमांकाचा मधुमेह, कर्करोग आणि हृदयविकार यांचा त्रास होण्याची शक्यता टांगत्या तलवारीसारखी असतेच.

या पुस्तकात दिलेले व्यायामाचे प्रकार हे मध्यमवयीन स्त्रियांना डोळ्यांसमोर ठेवून आखलेले आहेत. यामध्ये एरोबिक्स, वजन उचलण्याचे व्यायाम, बळकटी वाढविण्याचे व्यायाम आणि कटिभागाला मजबुती देणारे व्यायाम दिलेले आहेत.

व्यायामाचा हा वास्तव, चपखल आणि संतुलित आराखडा आहे.

एक दिवस

शोभा चित्रे/ १४० रु.

यातील अकरा ललित लेख म्हणजे शोभा चित्रे यांच्या सातत्याने चाललेल्या संवेदनशील धडपडीचा आलेख आहे. अमेरिकेत ४० वर्षांहून अधिक काळ राहूनसुद्धा आपल्या मातीवरील, माणसांवरील, भाषेवरील प्रेम विरळ न होऊ देता 'तिथल्या' आणि 'इथल्या' संस्कृतींना अनुभवाच्या माध्यमात जोडून

मराठी साहित्य समृद्ध करण्याचा त्यांचा अनाहूत प्रयत्न, साध्या, सोप्या, सरळ भाषेतून वाचकांशी संवाद साधत त्यांच्या हृदयाचा नकळत ठाव घेण्याची त्यांची वृत्ती, आणि संयत व शांत स्वभावाच्या लेखनातून त्यांनी शमविलेली वादळे अथवा निर्माण केलेली खळबळ.

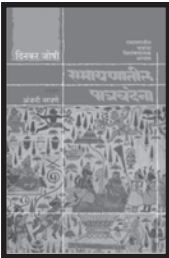

स्पर्श

विनीता परांजपे / ९० रु.

अगदी छोट्यात छोट्या विषयांवरून तात्त्विक विचार सहजतेने मांडण्याची डॉ. विनीता परांजपे यांची हातोटी विलक्षण आहे. लघुकथांच्या जवळ जाणारे हे छोटेखानी लेख त्यामुळेच वाचकाला आवडतात, वाचनाची असोशी असता असताच संपूनही जातात आणि मनात रेंगाळत राहतात. पहिल्या लेखात त्यांनी स्पर्श

किती प्रकारचे असतात, याविषयी सांगितले आहे. यात शारीरिक स्पर्शाबरोबरच मनावर मोरपिसासारख्या अलगद उमटत असणाऱ्या स्पर्शांचेही वर्णन आहे.

रामायणातील पात्रवंदना

दिनकर जोषी / अनु. अंजनी नरवणे / १८० रु.

भारतातील भाषांमध्ये व वेगवेगळ्या देशांमध्ये मिळून तीनशेच्या वर लहान मोठी रामायणं लिहिली गेली आहेत. बौद्ध, जैन, मुस्लिम रामायणंही आहेत! अर्थात मूळ अधिकृत ग्रंथ महर्षी वाल्मिकी लिखितच.

बऱ्याच जणांना हे वाचूनही आश्चर्य वाटेल की वाल्मिकी रामायणाप्रमाणेच श्रवणबाळाची कथा वेगळी आहे. जनक राजांना सीतेचं स्वयंवर मांडलं नव्हतं, रावण अत्यंत विद्वान व धार्मिक शिवभक्त होता आणि कुबेराचा सावत्र भाऊ होता, लक्ष्मणांना 'लक्ष्मणरेषा' काढलीच नव्हती!

जोहार मायबाप जोहार

मंजूश्री गोखले / ३०० रु.

चोखोबा तर कधीपासून या दिवसाची प्रतीक्षा करत होता. दीपमाळ तर कधीच बांधून झाली होती. सगळ्या पणत्यांतून तेल-वात घालून झाली, तेव्हा शुक्राची चांदणी आकाशात दिसत होती. दोन्ही दीपमाळांवरच्या सगळ्या पणत्यांच्या वाती त्यानं पेटवल्या आणि क्षणाधर्मात सारा आसमंत तेजस्वी प्रकाशाने उजळून निघाला. त्या गहिन्या अंधारात त्याची आभा क्षितिजापर्यंत पोहोचली आणि क्षितिजही प्रकाशमान झालं. चंद्रभागेच्या पाण्यावर उठणाऱ्या तरंगांमध्ये त्या पणत्यांची लक्षावधी प्रतिबिंबं हिंदकळून परावर्तित झाली.

हात विधात्याचे

डोरोथी क्लर्क विल्सन/ अनु. नीला चांदोरकर/ २५० रु.

'टेन फिंगर्स फॉर गॉड' हे पुस्तक म्हणजे डॉ. पॉल ब्रॅन्ड या तपस्व्याची विलक्षण जीवनगाथा. त्यांना वैद्यकीय व्यवसायातील संततच म्हणावे लागेल. कारण आपलं संपूर्ण आयुष्य आणि वैद्यकीय ज्ञान त्यांनी जगभरातल्या अगणित कुष्ठरोग्यांच्या हालअपेष्टा दूर करण्यासाठी वेचलं. शास्त्रक्रियांद्वारे, संशोधनाद्वारे, इतरांना दिलेल्या प्रेरणेद्वारे - आणि सगळ्यात महत्त्वाचं म्हणजे समाजानं दूर लोटलेल्या गरीब कुष्ठरोग्यांना दाखविलेल्या सहानुभूतीमुळे त्यांना वैद्यकीय जगतातच नव्हे तर जनमानसातही अलौकिक कीर्ती लाभली आहे.

स्मार्ट लीडरशिप

गीता पिरामल, जेनिफर नेतरवाला

अनु. माधुरी शानभाग / १५० रु.

बहुराष्ट्रीय उद्योगाच्या प्रमुखांना कार्यक्षमता वाढवायचे नवनवे मार्ग शोधवे लागतात. 'स्मार्ट लीडरशिप - सीईओसाठी नवी दृष्टी' या पुस्तकामध्ये बारा यशस्वी सीईओंनी (चीफ एक्झिक्युटिव्ह ऑफिसर म्हणजे प्रमुख कार्यकारी अधिकारी) आपले मनोगत व्यक्त केलेले आहे. या सर्वांनी विकासाचे आणि कार्यक्षमतेचे नवे मापदंड निर्माण केले, आपापल्या क्षेत्रात आपल्या कार्याचा ठसा उमटवला.

आनंदाचं पासबुक

श्याम भुके / ३०० रु.

दुर्दम्य इच्छाशक्ती असेल तर माणूस अनेक क्षेत्रात यश प्राप्त करू शकतो. श्याम भुके यांनी 'बँक ऑफ महाराष्ट्र' मध्ये उच्च पदे मिळवली. साहित्य व कला क्षेत्रात भरारी मारली. वि.स. खांडेकर, आचार्य अत्रे, पु.ल. देशपांडे, रणजित देसाई, जगदीश खेबूडकर, राम गबाले, भीमसेन जोशी, शरद तळवळकर, सुरेश भट, वामनराव चोरघडे,

प्रा. शिवाजीराव भोसले अशा अनेक नामवंतांसंबंधीच्या आठवणी आनंददायी आहेत.

इनसाइड द गॅस चेंबर

श्लोमो व्हेनेत्सिया/अनु.सुनीति काणे/ २०० रु.

श्लोमो व्हेनेत्सिया हे सालोनिका येथील इटालियन ज्यू समाजातील. वयाच्या २१व्या वर्षी त्यांची ऑश्विट्झ-बिकेर्नॉ या छळछावणीत रवानगी झाली आणि तेथील झँडरकमांडो या नावाने ओळखल्या जाणाऱ्या गटात त्यांना घालण्यात आले. तेथून ज्या काही मोजक्या लोकांनी आपली सुटका करून घेतली त्यापैकी ते एक आहेत. एस.एस. या जर्मन पोलीस दलाने गॅस चेंबर्स साफ

करण्यासाठी व त्या चेंबर्समध्ये मारल्या जाणाऱ्या माणसांचे मृतदेह जाळण्याकरता या 'खास गटा'ची स्थापना केली होती.

सर्चिंग फॉर डॅडी

ख्रिस्तिन जोआना हार्ट/अनु. डॉ. प्रमोद जोगळेकर/ २५० रु.

ती चार वर्षांची असताना तिला मरून जावंसं वाटलं. आपल्यावर प्रेम करणारे आईवडील आपल्याला मिळतील अशी लहानग्या ख्रिस्तीनची अपेक्षा होती, पण आधी आनाथालयांमध्ये आणि नंतर बाहेरच्या जगात ठोकरा खाताना तिच्या वाट्याला काय आलं, तर फक्त अवहेलना, तिरस्कार, अपमान आणि विलक्षण एकाकीपण. एकाकी ख्रिस्तीननं इंग्लंडच्या इतिहासातील सर्वांत

भयंकर खुन्याशी आपलं नातं आहे असं मानलं. त्या परिस्थितीपेक्षा आयुष्यात आणखी भीषण ते काय असणार असं तिला वाटलं खरं, पण सत्य वेगळंच असतं.

शेम

जसविंदर संघेरा / अनु. सुनंदा अमरापूरकर / २५० रु.

“तू आम्हाला मेलीस... तू आम्हाला मेलीस... मेलीस.”
जन्मदात्या आईबापांनी मला स्वतःपासून कायमचं तोडून टाकावं, एवढा भयंकर अपराध खरोखरच घडला होता का माझ्या हातून?

त्यांचा माझ्याविषयीचा जिव्हाळा करपून गेला होता?

माझ्या अवघ्या आयुष्याची आहुती देण्याइतका मोठा आहे का हा गुन्हा...?

मेकिंग द कट

डॉ. मोहम्मद खाद्रा / अनु. डॉ. देवदत्त केतकर / २०० रु.

सर्जन असण्याचा अर्थ असतो, मानवी यातनांच्या सागरात अविचल उभं राहणं. आपलं ज्ञान, कौशल्य आणि बुद्धिमत्ता पणाला लावून त्याच्याशी झुंज देणं. एक इंटरन, त्याचा पहिला छेद घेतो आणि शिक्षक त्याची खिल्ली उडवतात. आठवड्यांनंतर, एका वृद्धेच्या इच्छेविरुद्ध तिचा जीव वाचवण्याची अनपेक्षित घटना घडते. मेंदूच्या कर्करोगामुळे एका कुप्रसिद्ध सर्जनला वेद लागतं. ल्युकेमिया झालेल्या मुलाची आई अगतिक होऊन जाते.

ग्रीईंग अप बिन लादेन

नज्वा बिन लादेन, ओमर बिन लादेन आणि जीन सॅसन

अनु. बाळ भागवत / ४०० रु.

हा इतका कट्टर दहशतवादी बनला कसा हे कळणे अवघड होते; कारण अत्यंत धनाढ्य अशा कुटुंबात त्याचा जन्म झाला होता. पण आता त्याला ओळखणारे त्याच्या कुटुंबामधले कुणीही त्याच्याबद्दल बोलायला तोंड उघडायलाच तयार नव्हते.

आणि मग खरे तर आश्चर्यच घडले,

ओसामाची पहिली पत्नी नज्वा आणि त्यांचा चौथा मुलगा ओमर यांनी बोलण्याची तयारी दर्शवली.

द प्राइस ऑफ लव्ह

निकोला टी. जेम्स / अनु. मीना टाकळकर / २२० रु.

वडिलांच्या हिंसाचाराचा ब्रण, त्यातच शाळेत गुंड मुलांनी धाकदपटशा दाखवून केलेला लैंगिक अत्याचार, बलात्कार अशा अवस्थेत निकोलाकडे मदतीसाठी कोणताच मार्ग नव्हता. स्वास्थ्य हरवलेल्या तिच्या वर्तनाकडे तिच्या अवतीभवती असणाऱ्या वडीलधाऱ्यांनी दुर्लक्ष केले. तिची आत्मप्रतिष्ठा, आत्मसन्मान रसातळाला गेला. त्यानंतर थरकाप उडवणाऱ्या

एका अनोळखी माणसाच्या छळाची ती शिकार झाली.

त्याने तिचे आयुष्य जिवंत नरक बनवले.

फिफ्टी इयर्स ऑफ सायलेन्स

जॉन रफ ओ'हर्न / अनु. नीला चांदोरकर/ २७० रु.

मनातल्या खोल कप्प्यात दडवून ठेवलेली, नव्हे, गाडलेली ही गोष्ट आपल्या मुलींना, नातवंडांना कशी सांगायची? ही गोष्ट साधीसुधी नव्हतीच मुळी. तो एक अत्यंत लाजिरवाणा, दुर्दैवी भोगवटा होता. असा भोगवटा ज्याचं दुःख, तब्बल पन्नास वर्षांनंतरही कमी झालेलं नाही. एक दिवस आपलं मन त्यांच्याजवळ मोकळं करावंच लागणार आहे, त्याची जाणीव

मला होतीच पण मी कुठल्या तोंडानं त्यांना हे सांगणार होते.. “मग ठरवलं, ते सगळं आपण लिहून काढायचं, कागदावर उतरवायचं.”

(हे पुस्तक इंग्रजीमध्येही उपलब्ध)

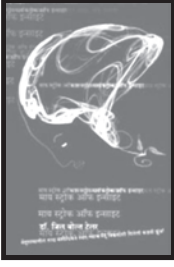

इन्फिडेल

आयान हिरसी अली / अनु. नीला चांदोरकर/ ४१० रु.

आयान हिरसी अली- एक झुंजार वृत्तीची इस्लामधर्मीय स्त्री... आईवडिलांकडून झुंजार वृत्तीचं बाळकडू मिळालेली आयान वडिलांच्या पसंतीच्या तरुणाशी लग्न करायला नकार देते. तिच्या अनुपस्थितीत झालेल्या निकाहला ती जिवाच्या आकांतानं विरोध करते तो हॉलंडमधील निर्वासितांच्या छावणीत. मुस्लिमांच्या

धर्मपंचायतीसमोर ती धीटपणे सांगते, “मला हा निकाह मंजूर नाही. कारण माझे मन तो मान्य करत नाही.” हा तिचा निर्भीड जबाब धर्ममार्तंड थोर मनानं स्वीकारतात आणि तिला मुक्तता मिळते...

माय स्ट्रोक ऑफ इन्साइट

डॉ. जिल बोल्त टेलर / अनु. दिगंबर बेहेरे / २००० रु.

दैनंदिन जीवनात विचारांचे ओझे घेऊन वावरत असताना आपण डाव्या मेंदूच्या प्रभावाखाली असतो. डाव्या मेंदूचा प्रभाव कमी होऊन जरा उजव्या मेंदूच्या अधिपत्याखाली वावरल्यावर आपले शारीरिक स्वास्थ्य आणि आंतरिक मानसिक शांतता यांचे विविध स्तर उलगडले जातात. मानवी मनाच्या या प्रवासाचा अभूतपूर्व आणि उत्कंठावर्धक आलेख डॉ. जिल बोल्त टेलर यांनी 'माय स्ट्रोक ऑफ इन्साइट' मध्ये मांडलेला आहे. झटका किंवा मेंदूला झालेल्या दुखापतीवरील शस्त्रक्रियेनंतर पूर्ववत तंदुरुस्त होण्याकरता मार्गदर्शक आणि अत्यंत उपयुक्त असे हे पुस्तक आहे.

क्लाराज वॉर

क्लारा क्रेमर, स्टीफन ग्लान्झ

अनु. डॉ. प्रमोद जोगळेकर / ३००० रु.

२१ जुलै, १९४२ रोजी नाझी सैन्याने पोलंडवर आक्रमण केलं आणि झोल्किव या छोट्या गावातल्या पंधरा वर्षीय ज्यू मुलीचं, क्लारा क्रेमरचं आयुष्य बदलून गेलं. तिचे मित्र नातेवाईक ठार केले जात असताना किंवा भट्टीत जळून खाक होण्यासाठी

नेले जात असताना, क्लारा नि तिचे कुटुंबीय एका तळधरात लपून जीव वाचवण्यासाठी झगडले. ते देखील कुठं तर वरकरणी ज्यूद्वेषा वाटणाऱ्या बेक नावाच्या जर्मन माणसाच्या तळधरामध्ये.

अनकंडिशनल लव्ह

नतालिया आगिआना, व्हेनेसा होवार्ड

अनु. नीला चांदोरकर / २६०० रु.

एल्हा अगियानोचा खून दहा वर्षांपूर्वी तिचा नवरा ब्रुनो यानं केला. त्यांच्या चार मुलांपैकी तिघांनी वडिलांशी संबंध ठेवणं नाकारलं, त्यांना वडिलांबरोबर एक शब्दही बोलायची इच्छा नव्हती. नवलाची बाब म्हणजे त्यांच्या तिसऱ्या अपत्यानं- नतालियानं- आपले वडिलांबरोबरचे संबंध कायम ठेवले. एवढंच नव्हे, तर तुरुंगात त्यांना वरचेवर भेटून तिच्या विश्वास, प्रेम आणि मैत्री सांभाळून केली. २००६ साली ब्रूनोला तुरुंगातच मूत्रपिंडाच्या कर्करोगानं मृत्यू आला.

मी, संपत पाल, गुलाबी साडीवाली रणरागिणी अनी बरथॉड / अनु. सुप्रिया वकील / १७० रु.

मी आवरून तयार होतीय. यांत्रिकपणे माझ्या हालचाली घडतायत. मी माझ्या छोट्याशा अंधाऱ्या खेळीत आहे. गेल्या दोन वर्षांपासून हे माझं मुख्य कार्यालय आहे. मी केसांचा अंबाडा वळते, मग गुलाबी साडीची घडी उघडून ती नेसते. बाहेर जमलेल्या गर्दीचा गलका केव्हापासूनच कानावर पडतोय. त्या सगळ्या जणी युद्धासाठी सज्ज आहेत. माझ्याकडून एक इशारा मिळायचा अवकाश, त्या आणखी मोठ्यांनं गर्जत उसळून उठतील! मी दारापाशी येताच आभाळाच्या दिशेनं उंचावलेल्या काठ्यांचं जंगल माझ्या स्वागतासाठी उत्साही आवाजात गगनभेदी गर्जना करतं : “गुलाबी गँग! गुलाबी गँग!”

कॅन्सर रोखू या-एका सजग जीवनशैलीसह डॅव्हिड सर्व्हन-श्रायबर

अनु. वन्दना अत्रे, डॉ. चंद्रकांत संकलेचा/ १८० रु.

वैद्यकशास्त्राने कितीही प्रगती केली असली तरी कॅन्सर हा विकार आजही असाध्य समजला जातो. कारण मानसिक व शारीरिकदृष्ट्या रुग्णावर मोठा आघात करणाऱ्या या आजारावर अजून तरी 'रामबाण' उपाय सापडलेला नाही. आधुनिक जीवनशैलीचा शाप म्हणून आज मोठ्या प्रमाणात कॅन्सर आपल्यासमोर येत आहे.

ए विल टू विन

ऑलिस पीटरसन / अनु. उदय कुलकर्णी/ २४० रु.

एकतर आजारपणाचं दुःख आणि भरीला टेनिस खेळण्यात इतकं प्रावीण्य असून तो खेळता येत नाही, याचं शल्य म्हणजे प्रचंड दुःख! माझ्या स्मृतींच्या कोशातून मला टेनिसचे दिवस पुसून काढायचे होते. जणू ते दिवस कधी अस्तित्वातच नव्हते, असं भासवायचं होतं; पण आता लिहिताना स्पर्धेच्या आठवणी जाग्या झाल्या. स्पर्धेतला थरार, चुरस, गंमत, टेनिस कोर्टावरचे आनंदाचे क्षण तर मला आठवलेच; पण मी किती जिद्दीने खेळत होते, जिंकण्याच्या ईर्ष्येने खेळत होते तेही आठवलं.

आमेन-द ऑटोबायोग्राफी ऑफ नन

सिस्टर जेस्मी / अनु. सुनंदा अमरापूरकर / १८० रु.

जेस्मी एका चांगल्या घराण्यातील, उत्साही, सुखवस्तू मुलगी. अल्लड, फुलपाखरी वृत्तीची. घरात पहिल्यापासून कॅथॉलिक धर्मश्रद्धा. वयाच्या सतराव्या वर्षी ज्युनिअर कॉलेजमधील एका प्रार्थना शिबिराच्या वेळी जेस्मी धार्मिक जीवनाकडे आकृष्ट झाली. सात वर्षांनी व्यावसायिक नन झाल्यानंतर, कॉन्व्हेंटमधले अनेक गैरप्रकार तिच्या लक्षात आले, पण त्याबद्दल बोलण्यास

बंदी असल्यामुळे तिची मनातल्या मनात घुसमट झाली.

वेदना आणि व्याधींसह चांगलं जीवन

विद्यमाला बर्च/ अनु. डॉ. सुभाष दांडेकर/ २४० रु

वैद्यकशास्त्राने कितीही प्रगती केली असली तरी कॅन्सर हा विकार आजही असाध्य समजला जातो. कारण मानसिक व शारीरिकदृष्ट्या रुग्णावर मोठा आघात करणाऱ्या या आजारावर अजून तरी 'रामबाण' उपाय सापडलेला नाही. आधुनिक जीवनशैलीचा शाप म्हणून आज मोठ्या प्रमाणात कॅन्सर आपल्यासमोर येत आहे.

व्यवस्थापन

द सिक्स व्हॅल्यू मेडल्स

एडवर्ड डी. बोनो/ अनु. सुभाष जोशी/ १२० रु.

सर्व गोष्टी 'मूल्य' या संकल्पनेशी निगडीत असतात. कुठल्याही उद्योगाचा अथवा सरकारी संस्थेचा 'मूल्य' निर्मितीवर भर असतो. आणि आता वाढत्या प्रमाणात आपण आपल्या वैयक्तिक आयुष्यातही त्या गोष्टीला महत्त्व देत असतो. हे खरं असलं, तरी 'मूल्य' ही अस्पष्ट आणि अनाकलनीय संकल्पना आहे. पारंपरिक विचारपद्धतीला छेद देत, आपल्या या पुस्तकाद्वारे

लेखक एडवर्ड डी बोनो यांनी एका वेगळ्याच विचारपद्धतीची साधी पण आकर्षक चौकट आपल्यासमोर मांडलेली आहे.

वुमन ऑन टॉप

सीमा गोस्वामी / अनु. शोभना शिकनीस/ १५०० रु.

‘वुमन ऑन टॉप’ किताबाच्या मानकरी ठरण्यासाठी नोकरीच्या वाटचालीत शेवटी त्या आभासमय, अभेद्य अशा ग्लास सिलिंगला छेद देण्याची, ‘बॉस’ होऊन खास तुमच्यासाठी अभिरुचीपूर्ण, कलात्मकतेने सजवलेल्या ऑफिसच्या खिडकीतून बाहेरचं विहंगम दृश्य न्याहाळण्याची मनोकामना नोकरी करणाऱ्या प्रत्येक स्त्रीच्या मनात सुप्तावस्थेत दडलेली असतेच. पण ते स्वप्न प्रत्यक्षात उतरवण्यासाठी निश्चित कोणत्या दिशेने प्रयत्न केले पाहिजेत, ह्याची मात्र त्यांना माहिती असतेच असं नाही.

येस! मनःपरिवर्तनशास्त्रातील ५० गुपितं

डॉ. नोह जे गोल्डस्टीन/स्टीव्ह जे. मार्टिन/रॉबर्ट बी सीअलडिनी

अनु. डॉ. धरणीधर रत्नाळीकर/ २००० रु.

छोटे छोटे बदल तुमच्या मनःपरिवर्तक शक्तीत मोठा बदल करू शकतात.

तुमच्या सहकाऱ्यांनी तुमच्याशी अधिक वेळा सहमत होणे, तुमच्या पाल्यांनी गृहपाठ करणे आणि शेजाऱ्यांनी तुमच्यावर कचरा न टाकणे हे बहुतेक तुम्ही निश्चितपणे पसंत कराल.

ब्रेन प्रोग्रॅमिंग

डॉ. रमा मराठे/ १५०० रु

हे पुस्तक तुम्हाला काय देईल?

तुमचं मन तुमच्या हाती .....आत्मविकासाची हरवलेली (गुरु) किल्ली, ब्रेन प्रोग्रॅमिंग कसं होतं? ‘ब्रेन प्रोग्रॅमिंग’ बदलतं तेव्हा चमत्कार घडतात, ब्रेन प्रोग्रॅमिंग तुमचं अवघं जीवन बदलू शकतं! संवाद आपुला आपणाशी, ब्रेन प्रोग्रॅमिंगला लागलेला व्हायरस, असाध्य ते साध्य, मेंदू नावाचा ‘अफलातून’ कम्प्युटर, मेंदू करीत असलेली गल्लत, तुम्ही रोजच ‘हिप्नोटाइज’ होत असता! तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार, सोनेरी स्वप्नांचे पंख, भगतसिंग – रंग दे बसंती – जेसिका लाल यांची रंगीत तालीम

चिकन सूप मालिका

चिकन सूप फॉर द सोल-भाग ४

मार्क व्हिक्टर हॅन्सन/जॅक कॅनफिल्ड

अनु. उषा महाजन/ २५० रु.

‘चिकन सूप फॉर द सोल’ या पुस्तकाच्या या चौथ्या भागात जॅक कॅनफिल्ड आणि मार्क हॅन्सन ह्यांनी देशविदेशातून, आत्मबळ वाढवणाऱ्या नव्या कथा मागवून त्यांची मेजवानीच वाचकांना दिली आहे. प्रेम, शिकवणूक, पालकत्व, बुद्धिमत्ता, अडचणींवर

मात, स्वप्नपूर्ती, मृत्यू, वाइटातनं चांगलं शोधण्याची कला अशा प्रत्येकाच्या जिवाळ्याच्या विषयांशी निगडित असलेल्या हृदयस्पर्शी कथांचा नवा ठेवा वाचकांसमोर खुला केला आहे.

चिकन सूप फॉर द सोल-भाग ५

मार्क व्हिक्टर हॅन्सन/जॅक कॅनफिल्ड

अनु. उषा महाजन/ ३०० रु.

मनाला अतिशय भावणाऱ्या हृदयस्पर्शी, स्फूर्तिदायक अशा कथांचा आनंद देण्यासाठी येत आहे तुमच्या आवडत्या ‘चिकन सूप फॉर द सोल’ या पुस्तकाचा पाचवा भाग! मानवी आयुष्याला व माणुसकीला मानाचा मुजरा करणाऱ्या या कथारूपी पुष्पगुच्छाचा सुगंध प्रत्येकाच्या मनात दरवळेल व असाच अनेकांच्या मनात

दरवळत जाऊन साऱ्या पृथ्वीतलावर सुगंधित वातावरण निर्माण होईल, शांती प्रस्थापित होईल अशी खात्री आहे.

चिकन सूप फॉर द सोल-भाग ६

मार्क व्हिक्टर हॅन्सन/जॅक कॅनफिल्ड

अनु. उषा महाजन/ २५० रु.

आत्मिक बळ वाढवणाऱ्या या ‘चिकन सूप फॉर द सोल’च्या मालिकेमधला हा सूपचा सहावा कप. सहा कप भरून असलेलं हे चिकन सूपचं भलमोठं वाडगं आता रिकामं होत आलंय, पण त्यामधले पहिले पाच कप सूप पिऊन वाचकांच्या मनाला अपरिमित शांती, समाधानाची अनुभूती लाभली आहे व त्यांचा

आशावादही चांगलाच फोफावायला लागलाय, हेही तेवढंच खरं! केवळ सूप पिऊनच खऱ्या अर्थानं पोट भरल्याचा, तृप्तीचा व हृदय भारावून गेल्याचा आनंद मिळेल.

चिकन सूप फॉर द फ्रेंड्स सोल

मार्क व्हिक्टर हॅन्सन/जॅक कॅनफिल्ड

अनु. प्रज्ञा ओक/ २५० रु.

अतिपरिचयात...नात्यामध्ये इतके सूक्ष्मातिसूक्ष्म कंगोरे असतात, हे यातल्या कथांमुळे लक्षात आलं. एखाद्या साध्यासुध्या कृतीचा फारसा विचार केला जात नाही; पण या कथांमध्ये अत्यंत 'मौल्यवान' असा सखोल विचार मांडलेला दिसतो. प्रत्येक कथेला बहाल केलेली 'कोटेशन्स' चिरकाल स्मरणात ठेवण्यासारखी आहेत. खरोखरंच अतिपरिचयात.. पुढे अवज्ञा असं लिहिण्या-

ऐवजी या नात्यामधले 'लोभस भाव' प्रकट करणाऱ्या या कथांना 'सलाम' करावासा वाटतो.

चिकन सूप फॉर द सोल डेली इन्स्पिरेशन्स फॉर विमेन

मार्क व्हिक्टर हॅन्सन/जॅक कॅनफिल्ड

अनु. सुनीति काणे/ २८० रु.

'स्त्रियांना दररोज प्रेरणादायी ठरणारे अनुभव' या चिकनसूप मालिकेतील पुस्तकातील त्या त्या तारखेच्या कहाणीचं तुम्ही दिवस संपता संपता वाचन केलंत तर, तुम्हाला आयुष्यात महत्त्वाचं काय याचा बोध होईल. या निवडक, चिमुकल्या कथा जगभरातील विसंवादी कोलाहलानं उद्विग्न झालेल्या मनांना थंडावा देतात.

चिकन सूप फॉर द ग्रँडपेरेंट्स सोल

मार्क व्हिक्टर हॅन्सन/जॅक कॅनफिल्ड

अनु. शीला कारखानीस/ २८० रु.

आजी-आजोबा आणि नातवंडं यांच्यातल्या हृद्य नात्यातले अनेक लोभस पदर उलगडून दाखवणाऱ्या या सुंदर सत्यकथा! या कथा अमेरिकेतल्या असल्या तरी अगदी आपल्या वाटतात. कारण या नात्याला स्थळ-काळाचं बंधन नाही. आजकालच्या जीवनपद्धतीमुळे आजी-आजोबा आणि नातवंडं एकमेकांपासून

कितीही दूर राहत असली तरी टेलिफोन, कॉम्प्युटर, व्हिडिओ, कॅमेरा या आधुनिक साधनांमुळे ती कायम एकमेकांच्या जवळ असतात.

द स्टार प्रिन्सिपल

रिचर्ड कोच / श्याम भुर्के/ १८० रु.

स्टार व्यवसाय शोधून रिचर्ड कोचने १०० मिलियन पौंडांपेक्षा जास्त पैसे कमविले. या त्यांच्या नव्या पुस्तकात ते त्यांच्या यशाचं गमक सांगताहेत. तुम्हीही स्टार शोधून कसे श्रीमंत होऊ शकता हे दाखवून देत आहेत. वेगाने वाढणाऱ्या व्यवसायाच्या क्षेत्रात, स्टार व्यवसाय कार्यरत असतात. ते त्यांच्या क्षेत्रात, बाजारात सर्वात पुढे असतात. स्टार दुर्मिळ असतात. या पुस्तकाचे शांतपणे वाचन करा. तुम्हीही स्टार शोधू शकाल किंवा तुमचा नवा स्टार निर्माण करू शकाल.

'स' सुखाचा !

जॉन ग्रे / अनु. शुभदा विद्वांस/ २९० रु

जर तुमच्या घरातल्या भिंतींना तडे जायला लागले, तर तुम्ही काय कराल?

प्रथम पायाबाबतची दुरुस्ती करण्याचा प्रयत्न कराल. जर तुमची झाडे सुकून पिवळी पडायला लागली, तर तुम्ही झाडाला हिरवा रंग देऊन ते ठीक करण्याचा प्रयत्न कधी कराल का? त्याऐवजी तुम्ही झाडांना पाणी घालाल, तसेच जेव्हा आपण आपली प्रेमाची सरोवरे भरतो, तेव्हा आपली अनेक संकटे आपली आपणच नाहीशी होतात. जसजसे आपल्याला हव्या असलेल्या गोष्टी मिळत जातात तसतशी आपल्या स्वतःलाच आपली ओळख पटत जाते.

धन्वंतरी घरोघरी

डॉ. ह. वि. सरदेसाई / डॉ. अनिल गांधी/ १५० रु

'फॅमिली डॉक्टर', ही संकल्पना काळानुरूप बदलली असली, तरी स्त्री-पुरुष, आबाल-वृद्ध अशा आपल्या सर्वांनाच आरोग्य विषयक समस्यांसाठी डॉक्टरांची आवश्यकता असते. बालकाच्या विकास-वाढीचा प्रश्न असो, नाक-कान-घसा यांचे विकार असोत. दात, डोळ्यांचे आजार असोत, अथवा आधुनिक सौंदर्यशास्त्र असो, भीतीसारखे मानसिक आजार असोत, अस्थिरोगासारखी जटील समस्या असो. स्त्रियांच्या आरोग्यविषयक समस्या असोत, अथवा वैवाहिक समस्या असोत... हे पुस्तक तुमच्यासाठी 'फॅमिली डॉक्टर'.

तुला आठवताना...

जॉन ग्रे / अनु. शुभदा विद्वांस/ ३००० रु

तुम्ही सहज तरून जाल! एखादी गोष्ट गमावण्याचे दुःख हे जरी अटळ असले तरी त्यापासून होणारे नुकसान मात्र आपण टाळू शकतो. तुम्ही तुमच्या भूतकाळातील वेदनांवर उपचार करू शकता आणि त्या अनुभवाकडे सकारात्मक नजरेने पाहून नवीन काही शिकू शकता. तुमचे आयुष्य अधिक वाईट होण्याऐवजी ते अधिक चांगले बनवू शकता. 'मार्स अँड व्हीनस स्टार्टिंग ओव्हर' हे पुस्तक प्रेमातून उद्धवणाऱ्या प्रसववेदनांबद्दल आहे. ही माझ्याकडून जगाला दिलेली भेट आहे आणि अठ्ठावीस वर्षे तुमच्यासारख्या लोकांची सेवा करण्याचे फलित आहे.

मित्र जोडा आणि लोकांवर प्रभाव पाडा

डेल कार्नेजी / अनु. शुभदा विद्वांस/ २००० रु

तुम्ही कोणत्याही संकटात सापडला असाल तर त्या संकटाचा उपयोग संधी म्हणून करा. डेल कार्नेजी ह्यांच्या अजरामर आणि काळाच्या कसोटीला उतरलेल्या उपदेशांमुळे आज अगणित लोकांनी यशाचे शिखर गाठले आहे. त्यांना व्यावसायिक यश तर मिळालेच पण त्यांचे व्यक्तिगत आयुष्यही समृद्ध झाले. त्यांच्या कालातीत अनेक उत्तम मार्गदर्शनपर पुस्तकांपैकी 'मित्र जोडा आणि लोकांवर प्रभाव पाडा' हे पुस्तक तुम्हाला अनेक गोष्टी शिकवते.

चिंता सोडा सुखाने जगा

डेल कार्नेजी / अनु. शुभदा विद्वांस/ २००० रु

डेल कार्नेजी ह्यांच्या बेस्टसेलरच्या कॉपीज नुकत्याच सुधारित स्वरूपात प्रकाशित झाल्या आणि लाखो लोकांना आपल्या चिंता करण्याच्या सवयीतून मुक्तता मिळाली. डेल कार्नेजींनी १९९० साली आपल्याला व्यवहारिक पातळीवर आचार विचारांची जी सूत्रे सांगितली होती ती आज सुद्धा तेवढीच उपयुक्त आहेत. हे पुस्तक मुलभूत मानवी भावना आणि विचार ह्यांना हळुवारपणे हाताळते. हे पुस्तक वाचणे म्हणजे एक रोमांचकारी अनुभव आहे. यातील सूचना आचरणात आणणे फार सोपे आहे. त्या सूचनांनी तुमच्यात आमूलाग्र बदल होईल.

श्रीमंत लोकांचे पाच नियम

डॉ. सुधीर मिश्रा / अनु. प्रशांत तळणीकर / २९० रु

सर्वसाधारणपणे समजलं जातं, तितकं काही श्रीमंत होणं कठीण नाही. वॉल्ट डिस्नेपेक्षा तर आपली परिस्थिती निश्चितच वाईट नसेल. ते इतके गरीब होते की, ते फाटकेच बूट घालायचे, कारण ते बूट शिवायला त्यांच्याजवळ पैसे नव्हते. धीरूभाई अंबानीपेक्षा आपली परिस्थिती नक्कीच चांगली असेल. ते एके काळी पेट्रोलपंपावर पेट्रोल भरणान्या पोऱ्याचं काम करत असत. आपली परिस्थिती अँड्र्यू कार्नेजीइतकी वाईट नाही. ते कधीकाळी हमाली करायचे. आणि हलेंन सँडर्सपेक्षा तर आपली परिस्थिती वाईट असणारच नाही. कारण ते वयाच्या साठव्या वर्षापर्यंत दरिद्रीच होते. हे सगळे आणि यांच्याचसारखे इतर अनेक लोक विलक्षण अडचणींचा आणि संकटांचा सामना करूनच श्रीमंतीच्या शिखरावर पोहोचले होते.

कारण कळत-नकळत, त्यांनी श्रीमंत होण्याच्या नियमांचं पालन केलं होतं.

खालील प्रश्नांची उत्तरं मिळवण्याकरता हे पुस्तक वाचा -

- हे लोक सामान्य परिस्थितीमध्ये राहत असूनही त्यांनी यशाचं शिखर कसं गाठलं?
- त्यांनी दारिद्र्य, शिक्षणाचा अभाव आणि अपयशाचा सामना कसा केला?
- कुठल्या सवयींमुळे ते श्रीमंत होऊ शकले?

माहितीकोश

शब्दचर्चा

डॉ. म. बा. कुलकर्णी / ३५० रु.

‘अठरा विश्वे दारिद्र्य’ असे सर्रास बोलले, लिहिले जाते. कोणती अठरा विश्वे?

नावे सांगता येतील? नाहीतच, तर कोठून सांगणार? मग हा शब्दप्रयोग आला कोठून?

डॉ.म.बा. कुलकर्णी सांगतात, ‘अठराविसे’ असा शब्दप्रयोग असायला हवा. अठराविसे = ३६०. म्हणजे बाराही महिने

दारिद्र्य! ‘शब्द’ हे अत्यंत प्रभावी माध्यम आहे. शब्दाला रंग-रूप असते. रस-गंध असतो. त्यामुळे ते जाणीवपूर्वक वापरता आले पाहिजेत. शब्दकोशामध्ये तर सर्वच शब्द असतात, पण तेथे ते एक प्रकारे निर्गुण-निराकार अवस्थेत असतात. देवळांमध्ये प्राणप्रतिष्ठा झाल्यानंतर जसे दगडाच्या मूर्तीला ‘देवत्व’ प्राप्त होते, तसेच शब्दांचे आहे. वापरतून त्यांच्यात प्राणप्रतिष्ठा होते. ते सजीव होतात. बोलू लागतात, डोलू लागतात. ही किमया डॉ. म.बा. कुलकर्णी यांनी या पुस्तकात उलगडून दाखवली आहे.

वैज्ञानिक लेख

शास्त्रज्ञांचे जग

निरंजन घाटे/ २००० रु.

आपण बऱ्याचदा कुणाकडून तरी स्फूर्ती घेतो. ही स्फूर्तिस्थाने प्रत्येकाच्या बाबतीत वेगवेगळी असतात. विज्ञानक्षेत्रातल्या व्यक्तींच्या दृष्टीने वेगवेगळे शास्त्रज्ञ हेच इतर वैज्ञानिकांचे स्फूर्तिदाते असतात. शास्त्रज्ञांचे वर्णन करायचे तर आपल्या मंद प्रकाशाने तेवत राहणाऱ्या या ज्योती पुढच्या अनेक पिढ्यांना वाट दाखवत राहतात.

या पुस्तकात केवळ शास्त्रज्ञांचीच चरित्रे आहेत असे नाही, तर काही विज्ञानलेखकांच्या चरित्रांचासुद्धा यात समावेश आहे.

प्रवासवर्णनपर

चाय चाय

विश्वनाथ घोष/अनु. पूर्णिमा कुंडेकर/१५०० रु.

काही वर्षापूर्वी एका पत्रकाराने काही वेगळेच क्षण अनुभवले होते. कानपूर ते मद्रास प्रवासादरम्यान इटारसी स्थानकावर विश्वनाथ घोष पाय मोकळे करायला आणि एक कप चहा प्यायला उतरले. तेव्हा त्यांच्या लक्षात आले की, लाखो प्रवासी त्यांच्या मुक्कामाकडे जाणारी पुढची गाडी येण्यापूर्वी इटारसीसारख्या जंक्शनवर कदाचित करोडो तासांचा वेळ घालवत असतील.

पण स्थानकापलीकडचे शहर कसे आहे हे शोधण्याची तसदा कधी कोणी घेत नाही.

अध्यात्मिक

संवाद परमेश्वराशी

नील वॉल्श/अनु. वृषाली पटवर्धन/२४०० रु.

जीवनाला कलाटणी देणारा अनुभव. एक असामान्य संवाद. संवाद परमेश्वराशी कल्पना करा तुम्ही देवाला अस्तित्व, प्रेम आणि श्रद्धा, विश्वास, जन्म आणि मृत्यू, चांगलं आणि वाईट या बद्दल गोंधळात टाकणारे प्रश्न विचारलेत- कल्पना करा देवानं त्यांची अगदी निःसंदिग्ध, स्पष्ट आणि सहज समजतील अशी उत्तरं दिली- नील डोनाल्ड वॉल्श यांच्या बाबतीत हे घडलं- तुमच्याही बाबतीत हे घडू शकतं!

द. मा. मिरासदार यांचे साहित्य

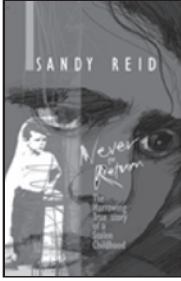
कथा	किंमत	चकाट्या	१५०
जावईबापूंच्या गोष्टी	६०	कादंबरी	किंमत
खडे आणि ओरखडे	११०	नावेतील तीन प्रवासी	१२०
सरमिसळ	१२०	वगनाट्य	किंमत
गुदगुल्या	१२०	मी लाडाची मैना तुमची	७०
चुटक्याच्या गोष्टी	१२५	विनोदी नाटिका	किंमत
माकडमेवा	१२५	गाणारा मुलुख	४०
विरंगुळा	१३०	एकांकिका संग्रह	किंमत
गप्पांगण	१३०	सुट्टी आणि इतर एकांकिका	७०
माझ्या बापाची पेंड	१३०		
हसणावळ	१४०		
गंमतगोष्टी	१४०		
भोकरवाडीच्या गोष्टी	१४०		
बेंडबाजा	१४०		

विक्रम वेताळ मालिका / लेखिका - वैशाली कार्लेकर

- दैवी सिंहासन आणि इतर कथा	- जादूची साखळी आणि इतर कथा
- समुद्रातली अप्सरा आणि इतर कथा	- जादूचा रत्नहार आणि इतर कथा
- ज्योतिषाचं नशीब आणि इतर कथा	- राजपुत्राचा निर्णय आणि इतर कथा
- पुतळे जिवंत झाले आणि इतर कथा	- खरं बक्षीस आणि इतर कथा
- टेकडीवरचं देऊळ आणि इतर कथा	- गुप्त खजिना आणि इतर कथा

१० पुस्तकांचा संच / किंमत प्रत्येकी ५००.

Never to Return /Sandy Reid / ₹ 255

When Sandy Reid was taken into care he was just one year old. Little did his mother know that she would never see him again. Never to Return is the extraordinary true story of Sandy Reid and his big sister Maggie and what happened to them when they were taken away from their parents and their way of life. It was the middle of winter when the authorities swooped on the travellers' woodland camp, determined to take the youngest children into care and give them a better life. But it didn't work out that way.

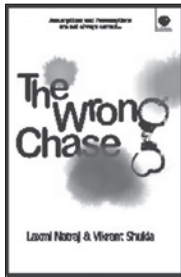
One Foot Wrong /Sofie Laguna / ₹ 200

'Outside was forbidden. It was dangerous because it had no walls or roof telling you when to stop.' An authentic voice, an evocation of childhood and memory that, for all its terrors, evokes the sublime, tragic moment when innocence submits to experience. Laguna creates a world and a character and a language that we become immersed within. That she does it with a subject matter of such destructive cruelty, that she does it with such rigour and power, is a testament to her craft, skill and maturity.

The Fountain's Magic /Marya Rahato/ ₹ 140

Magical metamorphosis of an Indian woman, Maya, who dreams about a simple life like any ordinary girl, only to be shattered by the cruel blow of an acrid matrimony. When she has given up all hopes and life had become complainant with Maya plummeting to the pits of utter desolation her desire to outsmart her discouraging fate re-surges. Will she be able to over-shadow the nemesis of the demon by her optimism and sheer resilient mettle?

**The Wrong Chase
Vikrant Shukla/Laxmi Natraj / ₹ 300**

Story starts with murder of a Tourist in Mumbai, followed by a couple of more tourists losing their lives. Mumbai was not a safe city for Tourists anymore. Bhani, a lady who devoted her life to serve orphan and mentally retarded children was held accused of killing the owners of the orphanage. - Did she kill them for some personal gain? Bhani admitted in the court that she was the killer but still some people thought she is innocent and someone is trying to trap her in that case of double murder.

Fifty Years of silence/Jan Ruff-O'Herne/ ₹300

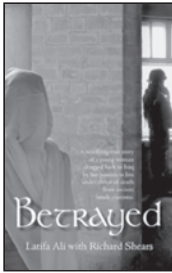
How can you tell your daughters? Your grandchildren? I mean, the shame, the shame was still so great. I knew I had to tell them but I couldn't tell them face to face... So I decided to write it down. Jan Ruff-O'Herne's idyllic childhood in Dutch colonial Indonesia ended when the Japanese invaded Java in 1942. She was interned in Ambarawa Prison Camp along with her mother and two younger sisters. In February 1944, when Jan was just twenty-one, she was taken from the camp and forced into sexual slavery in a brothel for the Japanese military, where she was repeatedly beaten and raped for a period of three months.

Schapelle/Tony Wilson/ ₹280

Schapelle Corby's face moved the world as she was imprisoned in Indonesia for 20 years for drugs found in her baggage in Denpasar Airport in 2004. While the former beauty therapy student from Queensland struggles in the daily hell of Kerobokan Prison, she salvages any dignity she can muster knowing her current release date could be as far away as 2024. In SCHAPELLE, journalist investigator Tony Wilson writes the truth behind the court's findings, the media allegations and the hype that surrounded the case. Tony Wilson has never faltered in his belief that Schapelle is innocent and he sets out the truth behind the headlines of Schapelle's shocking case.

Betrayed/Latifa Ali/Richard Shears/ ₹400

This is the true story of Latifa Ali, betrayed by her mother and left prisoner to her father in Kurdistan, northern Iraq. She has no allies, no liberty as a Muslim woman and no access to an embassy. As the war on terror rages around her, Latifa is at war with her culture and customs. Imprisoned, abused and violated, her efforts to escape Iraq fail and her impending forced marriage could end in her death by the

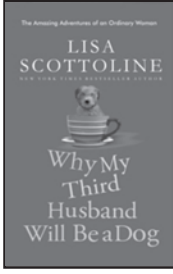
ancient custom of honor killing. She has to get out. When the US military occupies Kurdistan, she has a chance to break free.

Parenting the Office/Doris S. Davidoff/ ₹350

Many of us view our fellow office workers as a "second family." The office and home environments share many similar situations and dynamics. The Davidoffs present common management situations on a casebycase basis, presenting solutions that are effective, concise, and sometimes even fun.

Why My Third Husband Will Be a Dog Lisa Scottoline/ ₹400

This one's for you, extraordinary ordinary women everywhere! It's time for seriously hilarious girl-talk with "New York Times" bestselling author Lisa Scottoline. She's shared this collection of scenes from her real life, and she bets her life sounds a lot like yours . . . if you crave carbs, can't find jeans that fit, and still believe that these two things are unrelated. Pick up this book--you'll laugh, you'll cry, and you'll swear off pantyhose. Here are some examples of Lisa's wit and wisdom:

In the Hands of Taliban Joanie de Rijke/ ₹250

What did it take to survive? A Dutch-Belgian female journalist who was taken hostage in November 2008 by Taliban warriors talks openly about her kidnapping. How did she experience the frightening days in the mountains, far away from Kabul, hardly any contact with the outside world? With salient details on the hostage takers, the negotiators, and the role of the Belgian and Dutch government.

सभासद वर्गणी भरण्यासाठी, व पुस्तके मागविण्यासाठी
खालील पत्त्यावरही संपर्क साधू शकता

मेहता बुक सेलर्स

३२२, भाऊसिंगजी रोड, भवानी मंडपाजवळ,

कोल्हापूर ४१६ ०१२.

वेळ : सकाळी ९.३० ते रात्री ८

(शनिवारी बंद)

फोन : (०२३१)२५४२९०१.

टेलिफॅक्स : (०२३१)२५४१८८१.

Email : mehtabooks@eth.net

मेहता मराठी ग्रंथजगत : मार्च २०१२ । ८५

अ प्रिझनर ऑफ बर्थ

जेफ्री आर्चर / अनु. लीना सोहोनी/ ५०० रु.

जेव्हा फिर्यादी पक्षाकडून चार नामांकित साक्षीदार आणण्यात येतात; एक बॅरिस्टर, एक लोकप्रिय अभिनेता, एक उच्चकुलीन प्रतिष्ठित व्यक्ती आणि एक नावाजलेल्या फर्ममधला तरुण, धडाडीचा पार्टनर... तेव्हा तुमची बाजू कोर्टात कोण ऐकून घेणार? डॅनीला बावीस वर्षांच्या जन्मठेपेची शिक्षा होते. त्याला

बेलमार्श तुरुंगात पाठवण्यात येतं. देशातल्या सर्वांत जास्त कडक सुरक्षाव्यवस्थेसाठी प्रसिद्ध असलेला हा तुरुंग! आजवर कोणताही कैदी तिथून पळून जाऊ शकलेला नाही.

द स्फिरिच्युअॅलिस्ट

मेगन चॅन्स / अनु. एम.व्ही. कुर्लेकर/ ३२० रु.

१८५६च्या बोचऱ्या थंडीच्या रात्री एव्हेलिन अँथरटनचा पती एका खास बैठकीमधून परत येताना त्याचा खून होतो. त्याची पत्नी एव्हेलिनच खुनी असावी असा संशय घेतला जातो; पण खुन्याचा शोध लागल्याशिवाय तिला या किटाळातून बाहेर पडता येणार नसते. या वेळी तिच्या पतीचा जिवलग मित्र तिच्या मदतीला येतो. तो तिचे वकील-पत्र घेतो. पण

याच वेळी परलोक विद्येच्या गूढ विश्वात तिचा प्रवेश होतो.

लेनिनग्राडचा वेढा

मायकेल जोन्स/ अनु. प्रमोद जोगळेकर / ३२० रु.

हिटलरच्या फौजांनी सोव्हिएत महासंघाचा मानबिंदू असणाऱ्या लेनिनग्राड शहराभोवती पक्का फास आवळला. यामागे होती, एक थंड डोक्यानं आखलेली क्रूर योजना आणि लोकांची उपासमार करून शहर नष्ट करण्याची निर्दयी नाझी विचारसरणी. सलग ८७२ दिवस पडलेला हा वेढा, हे मानवी इतिहासातलं एक भीषण प्रकरण आहे. विनाशासाठी टपलेलं शत्रूसैन्य

आणि अत्यंत भ्रष्टाचारी नेत्यांची गलथान हुकूमशाही यांच्यात भरडले जाऊन, दहा लाखांपेक्षा जास्त नागरिक भुकेनं तडफडून मेले. लेनिनग्राडचा वेढा झुंजीची मन सुन्न करणारी कहाणी.

असामान्य यशप्राप्तीसाठी दहा सामान्य सूत्रे

ए.जी. कृष्णमूर्ती / अनु. सुप्रिया वकील/ १००० रु.

- सूत्र १ : स्वप्न पाहा. भव्य स्वप्न पाहा...
सूत्र २ : तुमच्या उद्योगात प्रवीण बना
सूत्र ३ : सकारात्मक बना
सूत्र ४ : मी हे करू शकतो / शकते
सूत्र ५ : पैसा हे जोडउत्पादन आहे
सूत्र ६ : तुमच्या स्वप्नावर पकड मिळवा
सूत्र ७ : तुमच्या 'टीम'च्या भवशावर धोके पत्करा
सूत्र ८ : आव्हानांचं स्वागत करा
सूत्र ९ : प्रत्येकाची भरभराट झाली पाहिजे
सूत्र १० : आयुष्य फक्त एकदाच मिळते

असे शास्त्रज्ञ असे संशोधन

निरंजन घाटे/ १९०० रु.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान क्षेत्रातील व्यक्तींबद्दल सामान्य माणसांच्या मनात नेहमीच कुतूहल असतं. शास्त्रज्ञांचा विक्षिप्तपणा, त्यांची एककल्ली वृत्ती संशोधकांची धडपड, पेटंट मिळाल्यानंतर एकाच पेटंटवर अमाप श्रीमंत बनलेल्या संशोधकांची कहाणी, ह्या गोष्टी सत्य हे कल्पनेपेक्षा अद्भुत असतं, हे पटवून देतात. त्यामुळं अशा व्यक्ती घडल्या कशा हे जाणून घ्यायचीही आपल्या मनात इच्छा असते.

अंतरिक्षाच्या अंतरंगात

लीना दामले/ १५०० रु.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान क्षेत्रातील व्यक्तींबद्दल सामान्य माणसांच्या मनात नेहमीच कुतूहल असतं. शास्त्रज्ञांचा विक्षिप्तपणा, त्यांची एककल्ली वृत्ती, संशोधकांची धडपड, पेटंट मिळाल्यानंतर एकाच पेटंटवर अमाप श्रीमंत बनलेल्या संशोधकांची कहाणी, ह्या गोष्टी सत्य हे कल्पनेपेक्षा अद्भुत असतं, हे पटवून देतात. त्यामुळं अशा व्यक्ती घडल्या कशा हे जाणून घ्यायचीही आपल्या मनात इच्छा असते.

साहित्यिक जडण-घडण

डॉ. आनंद यादव/ १५० रु.

जीवन जगताना माणसाने गतानुगतिक पद्धतीने, सांकेतिक रीतीने जगू नये. जीवनात येणाऱ्या अनुभवांना संवेदनशील वृत्तीने सामोरे जावे. जीवनात अनेक घडामोडी घडत असतात; त्यांचा अनुभव स्वतंत्र वृत्तीने, आपल्या आवडी-निवडीनुसार घ्यावा. असे केले तर जीवनातील एरवी साधे, सरळ, सांकेतिक वाटणारे अनुभवसुद्धा नवनव्या संवेदना, नवनवे जीवनार्थ, नवनवे चिंतन देऊन जातात. परिणामी आपण नेहमीच्या सांकेतिक, सरळ, सोप्या, साध्या जीवनातसुद्धा 'अनुभव-समृद्ध' होऊन जातो.

लव्ह, मेडिसिन आणि मिरॅकल्स

बर्नी सिगेल/ अनु. डॉ. शुभदा राठी लोहिया/ १९० रु.

बंधनमुक्त प्रेम हे प्रतिकार क्षमता वाढविणारे सर्वात शक्तिशाली प्रेरक होय. प्रेमाने माणूस दुरुस्त होतो ही एक सत्य बाब आहे. ज्या रुग्णांमध्ये प्रेम करण्याचे धैर्य असते व दुरुस्त होण्याच्या प्रक्रियेत तसेच त्यावर परिणाम व्हावा म्हणून डॉक्टरांसोबत काम करण्याचे धैर्य असते असे अपवादात्मक रुग्ण रोज एक नवीन आश्चर्य अनुभवतात उठा, त्वरा करा, नजीकच्या पुस्तकालयात जा व तुम्ही स्वतःला आजारी अगर निरोगी कसे 'बनवता' याचे स्पष्टीकरण देणारे हे अद्भूत पुस्तक मिळवा... प्रत्येक कुटुंबाकडे याची एक प्रत असायला हवी.

चिकन सूप फॉर द सोल इंडियन टिचर्स

जॅक कॅनफिल्ड/ अनु. सुषमा जोशी/ २५० रु.

शिक्षण ही निरंतर चालणारी प्रक्रिया आहे. यात देणारा आणि घेणारा दोघंही शिकत, शिकवत असतात. कित्येक शिक्षक विद्यार्थ्यांना तळमळीनं शिकवत असतात. शिक्षकांच्या आचारविचारांमुळे, त्यांच्या शिकवण्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या आयुष्याला कलाटणी मिळत असते. शिक्षक ज्याप्रमाणं विद्यार्थ्यांना शिकवतात, त्याप्रमाणेच विद्यार्थीही काही वेळा आपल्या वागण्यातून शिकवतात, प्रेरणा देतात. शिक्षकांचा विद्यार्थ्यांवर नकळत पडणारा प्रभाव, कळत-नकळत होणारे संस्कार यामुळे विद्यार्थ्यांचं आयुष्य समृद्ध होत असतं.

बिट्रेयल

पॉल कार्सन / अनु. मुकुंद कुर्लेकर/ १५० रु.

हार्मन सुधारणागृह हा युरोपमधील सर्वात भयानक तुरुंग...डॉ. फ्रँक रयान यांच्याकडं बंदिजनांच्या आरोग्याची जबाबदारी असते. एका पहाटे रयानला फोन करून तुरुंगात बोलविण्यात येते. पण तो सापडतो एका सापळ्यात! शुद्धीवर आल्यावर त्याला वाटतं की, तो हॉस्पिटलमध्ये आहे पण काहीतरी चुकतंय. परिचारिका खोलीचे दार कुलूप लावून का बंद करतेय? लिसा का भेटायला येत नाही? रयान तुरुंगात तर नाही? परस्परविरोधी आणि गोंधळात टाकणाऱ्या पुराव्यामुळे डॉ. रयान चक्रावून जातो. त्याचा माग काढताना डॉ. रयान तुरुंगातील संवेदनाशील 'जे' कक्षापर्यंत पोहोचतो. तिथे एका गूढ व्यक्तीचे वास्तव्य असते....

सहा संशयित

विकास स्वरूप/अनु. वन्दना अत्रे/४५० रु.

विकी रायचा, एका अत्यंत प्रतिष्ठित मंत्र्याच्या मुलाचा त्यानेच आयोजित केलेल्या झगमगत्या पार्टीत खून होतो. पार्टीला आलेल्या पाहुण्यांपैकी एकाने हा खून केला आहे. सगळे पाहुणे अतिशय प्रतिष्ठित; पण त्यात पोलिसांना सहा अशा तऱ्हेवाईक व्यक्ती आढळतात ज्यांच्याकडे पिस्तूल होते आणि मनात विकी रायच्या हत्येची छुपी, पण धगधगती प्रेरणा ही होती!

एक पायरी वर

स्वाती चांदोरकर/१६० रु.

मी आज एका दारातून आत शिरले. एकच पाऊल टाकलं आणि तशीच उभी राहिले. ते उघडं दार इतकं सुंदर दिसत होतं की... दाराच्या आतलं पाऊल पुन्हा बाहेर घेतलं. उघड्या दाराची चौकट इतकी छान होती, की मंत्रमुग्ध झाले. असं दार दिसायला हवं. पण माणसं अधाशी असतात. जरा फट दिसली, तरी धक्के मारमारून आत घुसतात. आतलं सर्व काही ओरबाडून घेतात, तरीही समाधान मिळत नाही. समाधान होत नाही. मग दुसरी फट...! असा अधाशीपणा मीही केलाच केव्हातरी. आता मात्र सताड उघडं दार, सहजी आत जाता येतंय, पण... आपल्यासाठी एक दार उघडं आहे, हे बघूनच समाधान होतंय.

काळी

पर्ल बक / अनु. भारती पांडे/ २८० रु.

वांगलुंगच्या लग्नाच्या विधीपासून या कादंबरीची सुरुवात होते, ती त्याचे प्रौढ, सुशिक्षित, शहरी मुलगे त्याच्या मरणाची वाट पाहत आहेत, इथं संपते.

मधल्या कालखंडात जमिनीवर प्रेम करत आयुष्याचे टप्पे ओलांडणारा, संपन्नतेच्या काठावर उभा राहून तटस्थपणे गतजीवनाकडे बघणारा वांगलुंग दिसतो. एका गरीब चिनी शेतकऱ्याच्या धकाधकीच्या आयुष्याचं अगदी सोप्या भाषेत वर्णन करणारी ही कादंबरी अमेरिकन साहित्याचा मानदंड ठरली आहे. एकूण तीस भाषांमध्ये अधिकृतरीत्या या कादंबरीची भाषांतरे झाली आहेत.

जॅपनीज रोझ

रेई किमुरा / अनु. स्नेहल जोशी / २०० रु.

दुसऱ्या महायुद्धात दोस्त राष्ट्राकडून मार खाणारे जपानी राष्ट्र पार पिळखिळले झाले होते. राष्ट्रप्रेमाने प्रेरित होऊन सतरा-अठरा वर्षांची पोरंही युद्धात सैनिक म्हणून भरती होतात. मुली नर्स आणि इतर कामे करतात. सायुरी मियामोटो अशीच एक तरुणी. टोकियोला नर्स म्हणून काम करत असताना ती आपली मैत्रीण रैकोच्या

वाग्दत्त वराचा मृत्यू पाहते युद्धात तिचा भाऊ बोटीवर आणि मैत्रीण रैको बॉम्बहल्ल्यात मरण पावते.

ह्या सर्वांचा सूड घ्यायचा म्हणून ती 'कामिकाझी' पायलट बनते, तेही पुरुष वेष धारण करून.

नीलकंठ

स्नेहल जोशी / २४० रु.

जीवनप्रवासाच्या नानाविध वाटांवर कित्येक माणसं भेटतात. निव्वळ चेहऱ्यावरून तळातला खळाळ हाती लागणं तसं कठीणच! व्यक्ती-व्यक्तीमधले परस्परसंबंध, त्यांच्या वागण्याच्या विलक्षण तऱ्हा, भावनांचे कंगोरे आणि कळत-नकळत उफाळणारे तरंगया साऱ्याचा मनोज्ञ वेध या कथासंग्रहातून प्रतीत होत राहतो.

उत्कंठा जागवणाऱ्या, आतला तळ ढवळून टाकणाऱ्या, भ्रम आणि वास्तव यांच्या सीमारेषेवर रेंगाळायला लावणाऱ्या या कथा म्हणजे एक तरल अनुभूती!

मातीखालची माती

डॉ. आनंद यादव/ १४००रु.

ग्रामीण जीवनातील हे विविध दर्शन. अस्सल शैलीतला हा आविष्कार. मातीवर उगवलेल्या कोवळ्या अंकुराइतकीच लेखकाच्या मनाला मातीतल्या गहिऱ्या थरांची ओढ लागली आहे. ही विविध व्यक्तिचित्रे संवेदनाशील मनाने टिपली आहेत. त्यातला प्रत्येक माणूस जिताजागता वाटतो... आणि त्यासोबत वाचकांच्या मनालाही अंकुर फुटतो.

सभोवारच्या माणसांचेही 'माणूसपण' त्यांच्या मनाला जाणवू लागते. ती जाणीव मनातल्या मातीत रुजते, बहरते. असे हे जिवंत पुस्तक आणखीही खूपसे पालवून जाते!

नारायण मूर्ती: मूल्य जपणारं एक अद्वितीय आयुष्य
एन. चोक्कन/अनु. अंजनी नरवणे/ १२००रु.

आय.आय.टी.मध्ये प्रवेश मिळाला होता; परंतु ते तिथे शिकायला जाऊ शकले नव्हते, कारण त्यांच्या वडिलांकडे त्यांना ते शिक्षण देण्याइतके पैसे नव्हते. त्यांच्या सात मित्रांबरोबर नवी कंपनी सुरू करण्यासाठी त्यांनी त्यांच्या पत्नीकडून १०,०००/- रुपये उसने घेतले होते! क्षुल्लक कारणाने झालेल्या गैरसमजापायी एका साम्यवादी

देशाच्या तुरुंगात त्यांना साठ तास कोंडून ठेवलं होतं! कॉम्प्युटरच्या दुनियेत प्रवेश मिळवण्यासाठी त्यांनी अहमदाबादच्या आय.आय.एम.मध्ये अत्यल्प पगारावर नोकरी पत्करली. आणि आज?... आज नारायण मूर्ती आणि त्यांच्या मित्रांची कंपनी 'इन्फोसिस'मध्ये १,३०,००० कर्मचारी नोकरी करत आहेत आणि कंपनीचा वार्षिक नफा १,००० कोटी रुपयांपेक्षाही जास्त आहे!

जाईची सुगंधी फुले

किसन दगडू शिंदे / ५०००रु.

सर्वार्थाने बहिष्कृत केल्या गेलेल्या समाजात जन्मलेल्या एका व्यक्तीने प्रतिकूल सामाजिक परिस्थितीवर स्वतःच्या प्रयत्नाने मात करून जगण्याच्या संघर्षात यश कसे प्राप्त केले, आपल्या जगण्याला अर्थ देण्याचा आणि ते सुंदर करण्याचा सर्वशक्तीनिशी कसा प्रयत्न केला, त्याचा ओघवत्या भाषेत अभिव्यक्त केलेला

तपशील म्हणजे श्री. शिंदे यांचे आत्मकथन आहे. या तपशिलात कुठेही कृत्रिम भडकपणा नाही किंवा अनाटायी अभिनिवेश नाही. म्हणून हे आत्मकथन वैशिष्ट्यपूर्ण आहे.

१०-१०-१०

१० मिनिटे-१० महिने-१० वर्षे

सुद्धी वेलसा/अनु. विदुला टोकेकर/ ५०० रु.

तुमच्या कोणत्याही निवडीला -

कोणत्याही निर्णयाला -

१०-१०-१० मुळे फायदाच होईल.

आपल्या सर्वांनाच स्वतःचे आयुष्य स्वतः घडवण्याची इच्छा असते, पण आजच्या गतिमान जगात, त्यातील प्राधान्यांच्या चढाओढीत, माहितीच्या महापुरात आणि जखडणाऱ्या पर्यायांमध्ये आपण सहजच ऊर्मी, तणाव आणि उपयुक्ततेबरोबर वाहवत जातो, असं आपल्या लक्षात येतं. आपले निर्णय बरोबर असतात का? की आपण पुन्हा-पुन्हा, आपल्या जोरदार इच्छेविरुद्ध वागून त्या क्षणाच्या मागणीला शरण जातो?

१०-१०-१० म्हणजे -

- प्रभावी निर्णय प्रक्रियेचा एक परिवर्तनीय नवा मार्ग -
- आयुष्यातील अनेक अडथळ्यांवर योग्य मार्ग दाखवणारी एक नवी संकल्पना.
- निवडलेल्या क्षेत्रात क्षणा क्षणाला सकारात्मक परिणामांकडे वाटचाल.
- जीवनातील उद्दिष्टे आणि मूल्यांची एक नवी ओळख.
- आनंद, स्पष्टता व शक्तीसामर्थ्याबद्दल सर्व काही सांगणारे मार्गदर्शन.
- कल्पनारम्य मनात गुदगुल्या होतील असा विचार प्रवाह.

१०-१०-१०च्या वापराची विस्तृत शक्यता फार वैशिष्ट्यपूर्ण आहे.

ते एखाद्या कॉलेजकुमाराने किंवा एखाद्या व्यस्त मातेने किंवा ज्येष्ठ व्यावसायिकाने; कलाकाराने, सहकारी अधिकाऱ्याने किंवा उद्योजकाने वापरले असले तरी

१०-१०-१०ने आपली परिणामकारकता लहानमोठ्या, नेहमीच्या आणि अपवादात्मक अतिमहत्त्वाच्या निर्णयांमध्ये दाखवली आहे.

आणि त्यामुळे जीवन अधिक चांगले केले आहे.

Like a Willow a Tree/Rei Kimura/ ₹350

A Willow Tree, soft and flowy on the outside, unbreakable and strong on the inside, left to brave the lashings and extremities of wind and storm, but never quite breaking. This book is based on the true story of the turbulent life of Hanako Ishigaki as she was tossed around by the winds of migration, war internment camps and an incredibly unlikely and impossible love affair woven into it to add poignance to a story of great courage and determination to survive and succeed against all odds. How will it end?

The Spare room /Helen Garner/ ₹250

When Helen offers her spare room to her old friend Nicola, she has little idea what lies ahead. For Nicola is very ill. Her battle in the weeks that follow will turn not only her life upside down, but also those of everyone around her. This is an unforgettable journey, heartbreaking and inspiring, which will test their friendship to its limit.

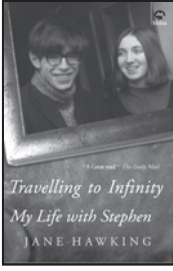
Shattered Silence

Melissa Moore/M.Bridget Cook/ ₹350

In Shattered Silence, Melissa Moore shares the true story of her life as the daughter of notorious "Happy Face" serial killer. In this inspiring story, Melissa grows from a confused child to an outraged adolescent to an accepting adult. As she slowly connects the dots and realizes the full extent of the terrifying and gruesome crimes her father has committed,

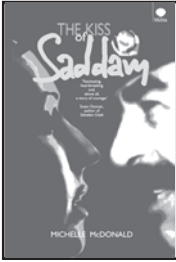
Melissa also begins to realize that she cannot change her father—all she has control over is her own life and deciding how she will react to everything that has happened.

Told with heartbreaking sincerity, this uplifting story of optimism and discovering joy, even in the face of overwhelming adversity, will inspire you to face your own challenges with a similar attitude of hope.

Travelling to Infinity My Life with Stephen Jane Hawking/ ₹550

Professor Stephen Hawking is one of the most famous and remarkable scientists of our age, and author of the scientific bestseller *A Brief History of Time*, which sold over 25 million copies across the world. In this compelling memoir, his first wife Jane relates the inside story of their extraordinary marriage. As Stephen's academic renown soared, his body was collapsing under the assaults of motor-neuron disease, and Jane's candid account of trying to balance his twenty-four-hour care with the needs of their growing family will be inspirational to anyone dealing with family illness. The inner strength of the author, and the self-evident character and achievements of her husband, make for an incredible tale that is always presented with unflinching honesty; the author's candour is no less evident when the marriage finally ends in a high profile meltdown, with Stephen leaving Jane for one of his nurses, while Jane goes on to marry an old family friend.

The Kiss of Saddam/Michelle McDonald/ ₹350

After growing up in a privileged and cosmopolitan Iraq during 1950s and 1960s, Selma Masson is plunged into a world of despair and intrigue when she discovers first-hand the brutality of her country's dictator. While Iraqi Ambassador to Spain, her husband is imprisoned and tortured by the Hussein government - for Selma, securing his freedom will mean an unforgettable encounter with Saddam Hussein.

Now an Australian citizen, Selma has told her story to Michelle McDonald - this book grew out of the friendship between these two women from very different cultures.

The Kiss of Saddam takes you on Selma's incredible journey, drawing an evocative picture of life in Iraq. It shows just what one woman will do to save the people she loves.

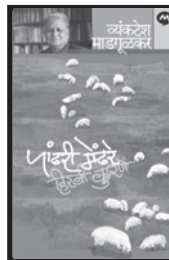
व्यंकटेश माडगूळकर यांचे साहित्य
नव्या रूपात लवकरच वाचकांच्या भेटीला

पुढचं पाऊल
ओझं
हस्ताचा पाऊस
पारितोषिक
वाटा
पांढऱ्याचर काळे
कोवळे दिवस
सुमीता
उंबरठा
बाजार
वाघाच्या मागावर
काळी आई
गावाकडच्या गोष्टी
सिंहाच्या देशात
गोष्टी घराकडील
वावटळ
चित्रे आणि चरित्रं

सीताराम एकनाथ
करुणाष्टक
सत्तांतर
प्रवास एका लेखकाचा
जंगलातील दिवस
डोहातील सावल्या
वाळूचा किल्ला
परवचा
सरवा
वारी
माणदेशी माणसं
जांभळाचे दिवस
जनावनातली रेखाटणं
एक एकर
चरित्ररंग
मी आणि माझा बाप

चित्रकथी
मंतरलेलं बेट
रानमेवा
छोटा जवान
पांढरी मेंढरे हिरवी कुरणे
अशी माणसं:अशी साहसं
बेलवण
नागझिरा

ओळख व. पु. काळे

लेखकांची

जन्म : २५ मार्च १९३२

मृत्यू : २६ जून २००१

लेखक, कथाकथनकार, आर्किटेक्ट, व्हायोलिन, हार्मोनियम वादक, उत्तम रसिक आणि उत्तम फोटोग्राफर. सुंदर हस्ताक्षर आणि सुंदरतेचे वेड असणारे. सुंदर रस्ता, सुंदर इमारत, सुंदर सजावट आणि मनाने सुंदर असणाऱ्या माणसांचे चाहते. म्हणूनच त्यांच्या कथा ह्या सुंदर मनांवर आणि विचारांवर आधारित असणाऱ्या. मनाचे कंगोरे उत्तम निरीक्षणामुळे मांडता येणाऱ्या.

विनोदी कथांमध्येही एक सत्याची किनार असणाऱ्या कथा. विनोदी कथांमधून हसवता हसवता एक शल्य भिडत राहतं आणि चटका लावून जातं. ही अशीच जीवनाची तऱ्हा आहे, हे सहज सोप्या शब्दांत प्रकट होत जातं.

व.पु.काळे यांना महाराष्ट्र सरकारकडून उत्तम लेखकाचा मानसन्मान मिळाला आहे. पु.भा.भावे पुरस्कार, फाय फाऊंडेशनचा पुरस्कार यांनी ते सन्मानित झाले आहेत. अमेरिकेत भरलेल्या साहित्य संमेलनाचे अध्यक्षपद व.पु.काळे यांनी भूषविले होते.

अनेक 'रंग मनाचे' दाखवणाऱ्या वपुंना अनेकजण आपला 'पार्टनर' मानतात. हा पार्टनर आजही अनेकांच्या मनात अगदी खोलवर विराजमान झालेला आहे.

व. पु. काळे यांची साहित्यसंपदा

कथा	किंमत	कादंबरी	किंमत
वपु ८५	६०	ठिकरी	७०
संवादिनी	७०	तू भ्रमत आहासी वाया	८०
मोडेन पण वाकणार नाही	८०	ही वाट एकटीची	१३०
नवरा म्हणावा आपला	१००	(राज्य पुरस्कार १९७०-७१)	
वपुर्वाई	१००	पार्टनर	१३०
मी माणूस शोधतोय	१००		
गुलमोहर	१००	वैचारिक	किंमत
चतुर्भुज	१००	आपण सारे अर्जुन	१२०
स्वर	११०		
वन फॉर द रोड	१२०	ललित	किंमत
गोष्ट हातातली होती!	१२०	दुनिया तुला विसरेल	६०
मायाबाजार	१२०	पाणपोई	७०
इन्टिमेंट	१२०	माझं माझ्यापाशी?	१००
वलय	१२०	प्रेममयी	११०
झोपाळा	१२०	फॅण्टसी एक प्रेयसी	११०
बाई बायको कॅलेंडर	१२०	निमित्त	१२०
हुंकार	१२०	कथाकथनाची कथा	१३०
भुलभुलैय्या	१२०	प्लेझर बॉक्स भाग-१	१६०
काही खरं काही खोटं	१२०	प्लेझर बॉक्स भाग-२	२००
दोस्त	१२०	वपुर्झा	२००
कर्मचारी	१३०	रंगपंचमी	२००
का रे भुललासी	१४०		
ऐक सखे	१४०	व्यक्तिचित्र	किंमत
तप्तपदी	१४०	सांगे वडिलांची कीर्ती	७०
घर हरवलेली माणसं	१४०	चिअर्स	११०
सखी	१४०	माणसं	१४०
महोत्सव	१५०		
रंग मनाचे	२००		

□

शी इज बार्न फॉर डहाणूकर्स, गरवारेज् अँड आपटेज्

१

पार्टनरने अचानकपणे विचारलं,
“तुला नरक म्हणजे काय ते माहीत आहे ?”
मी म्हणालो, “नाही !”
“सांगू ?”
“जरूर !”

पार्टनर उत्साहाने म्हणाला,
“एक तरुण देखणी पोरगी... तिच्याबरोबर दोन तरुण.”
मी मध्येच म्हणालो, “म्हणजे हिंदी सिनेमा.”
“एकदम करेक्ट ! तर साहजिकच तिघांचं एकमेकांवरचं तुफान प्रेम. तिला ‘हाही’
आवडतो आणि ‘तोही.’ मग पुढे काय ? तर तिघांच्याही आत्महत्या.
आता तिघंही स्वर्गात. इथं कसं शांत वाटतंय. मागं नोकरीचा ससेमिरा नाही.
गर्दी नाही. कुणाचा वॉच नाही.
आता जगाच्या अंतापर्यंत गप्पा मारायच्या.
तिघं गुंग झाले. बोल-बोल बोलले.
मग एकाने तिचा डावा हात हातात घेतला.
दुसऱ्याने उजवा.
एकाने डाव्या खांद्यावर मान टेकली.
दुसऱ्याने उजव्या खांद्याचा आधार घेतला.
आणि मग त्या दोघांना समजलं की, आता ह्याच्यापुढे समान वाटणी अशक्य आहे.
आता इथं दोघंच हवीत.

Two is company.

पण त्या दोघांपैकी कुणीही स्वतःला crowd म्हणून घ्यायला तयार होईना, मुलीबद्दल प्रश्नच नव्हता.

दुसरा crowd होता. आता दुसरा कोण, हे ठरवायला हवं. पण ते काय सोपं होतं ?

वाटाघाटी सुरू झाल्या.

त्याही संपल्या.

मग कृती सुरू झाली. अस्तन्या मागं सरल्या.

ते दोघं एकमेकांना भिडले. जीवघेणे वार करू लागले.

आणि मारता-मारताच त्यातला एकजण एकाएकी हसू लागला.

दुसरा चक्रावून गेला.

हसणारा म्हणाला, 'मला कितीही मार. मी मरणार नाही. तूही मरणार नाहीस.

मेल्यावरच आपण इथं आलेलो आहोत. आता आपल्याला मरण आहेच कुठे ?'

त्यांचा आवेश ओसरला. नरक म्हणजे काय, हे त्यांना एका क्षणात समजलं.

आपल्याला हवा तेव्हा तिसरा माणूस न जाणं हाच नरक !'

बोरिवलीच्या गाडीत बसलो आणि हीच कथा वारंवार आठवायला लागली. पार्टनरने पहिल्या भेटीत ऐकवलेली. कोणत्या तरी साहेबाच्या नाटकातली. काय-काय वाचतो आणि सांगत सुटतो.

'बोरिवलीला चल' म्हणालो तर 'नाही' म्हणाला. आला असता, तर हे विचार थांबले असते.

'तिसरा न जाणं' — हा नरक.

माझ्या घरात हा तिसरा कोण ? — आई, अरविंद, मनोरमा की खुद्द मी ?

मी हसलो.

मी बनवलेल्या यादीत मी माझं नाव शेवटी टाकलं. अरविंदने यादी बनवली तर त्या यादीत माझं नाव पहिलं असेल.

पाठीला पाठ लावून आलेले आम्ही भाऊ. आता खरं म्हणजे, असं म्हणण्यात तरी काय अर्थ आहे ? — पाठीला पाठ लावून आलो, म्हणजे नक्की काय केलं ? —

हे काय आमचं कर्तृत्व ? कोणीतरी कुणाच्या पोटी जन्माला येणारच. अरविंदच्या पाठोपाठचा मी.

कुणी सांगावं ?

कदाचित त्या काळी अरविंदनंतर इतक्या झटपट झालेलं दुसरं बाळंतपण माझ्या आईला नकोही झालं असेल. समाधानासाठी किंवा तुलनेसाठी शब्द रचायचे. काय ?

— तर पाठीला पाठ लावून.

छे !

नको नको वाटणारे विचार मनातून हुसकता न येणं हाही नरकच !

खिशातून कागद काढला.

वर्तमानपत्राचं ते कात्रण होतं. काल औषधाची बाटली बांधून देताना हाताला लागलं.

आठ मजली इमारतीचं चित्र पाहून तो कागद तसाच ठेवला. बाटली दुसऱ्या कागदात बांधून दिली.

हा पत्ता शोधायचा.

नव्या हाऊसिंग सोसायटीचा पायाभरणी समारंभ. जाहिरातीत नेहमीची आश्वासनं.

स्टेशनपासून पाच मिनिटांच्या अंतरावर.

हीच पहिली थाप.

बोरिवली स्टेशनपासून मी पंधरा मिनिटं चालतोय. जागेचा पत्ता नाही.

रस्त्यावर गर्दी मात्र ह्या एवढ्या सकाळी आहे. स्वाभाविक आहे.

पहिली कुदळ कोणते तरी पुढारी मारणार आहेत.

पत्ता सापडणं ही तशी कठीण बाब नाही. बरीच माणसं चाललेली आहेत त्या दिशेने आपणही गतिमान व्हायचं. बाबा म्हणायचे, 'माणूस गर्दीचा झाला म्हणजे हरवत नाही. एकटा राहिल्या की हरवतो.'

काही माणसं गर्दीच्या मागे धावतात तर काही माणसांमागे गर्दी धावते.

दीनदयाळ दुसऱ्या प्रकारातला.

चंद्रकिरण हाऊसिंग सोसायटीचा हा नक्की कोण ?

चालक, मालक, प्रमोटर, सेक्रेटरी ? — की सबकुछ ?

हा शब्द चांगला आहे.

ह्या सबकुछभवती आज ही गर्दी होती.

सहा फूट अडीच इंच उंची. चेहरा त्या भव्य यष्टीला साजेसा.

डोळ्यांवर बिनफ्रेमचा चष्मा, त्या काचांना किंचित गुलाबी छटा, नाक पारशासारखं बाकदार. नजर जग कच्चं खाल्ल्याप्रमाणे.

अंगावर टेरिलीनची पॅण्ट, वर तसलाच शर्ट.

टिनोपॉलच्या जाहिरातीतील कपडे मळके वाटावेत इतके दोन्ही कपडे शुभ्र. ह्या मंडळींच्या अंगावरचा कपडा इतका स्वच्छ राहतोच कसा ? अनेक न सुटलेल्या कोड्यांपैकी एक कोडं.

नाहीतर आम्ही !

हौसेने पांढरा बुशशर्ट शिवायची खोटी, पांढऱ्याची अॅलर्जी असावी त्याप्रमाणे लगेच वाट लागते. काउण्टर आणि त्याची बॉर्डर, भिंतीची पिवळी माती, जिऱ्याचा कठडा, गळणारं पेन, लोकलची दरवाजाची कडी आणि कधीनवत टॅक्सी केली तर दरवाजाला

लावलेलं ग्रीस — किती शत्रू असावेत ?

मातोश्री म्हणतात, ‘धार्जिणं नाही बाबा, दुसरं काय ?’

बड्याबड्यांच्या गाड्या येत होत्या. भारी भारी कपड्यांतली माणसं उतरत होती.

सगळीच स्वतःवर खूष होती. हेही स्वाभाविक होतं.

ते सगळे मालक होणार होते.

ह्या अफाट पृथ्वीवरच्या काही स्ववेअर फूट जागेवर आज त्यांच्या नावाची पाटी लागणार होती.

सर्वात मोठं सुख कोणतं ?

पार्टनर म्हणाला होता,

“मालकीहक्काची भावना हेच मोठं सुख. टिचभर रुमालापासून पंजाब, सिंध, गुजराथ, मराठापर्यंत...”

तेवढ्यात पळापळ झाली. मी बाजूला झालो. पुढारी आले. मग टाळ्यांचा गजर, फटाफट् विजा चमकवीत फोटो. हुकमी हास्याचा फवारा मारीत पुढारी खाली उतरले.

कृत्रिम कंबरा किल्ली दिल्याप्रमाणे वाकल्या.

पुढाऱ्यांचं धोतर नेहमीप्रमाणे लोंबत होतं. ही लोंबणारी, लटकणारी धोतरं कोणत्या दुकानात मिळतात, हे पुढे होऊन त्यांना विचारावं असा व्रात्य विचार मनात डोकावून गेला. बावळटपणाचाच अभिमान बाळगणाऱ्या माणसाची मी कीवसुद्धा करू शकत नाही.

धोतर सावरीत पुढाऱ्यांनी कुदळ उचलली.

पुन्हा फोटो.

उद्या वर्तमानपत्रात हा फोटो कसा येईल त्याचं दृश्य आता माझ्या नजरेसमोर तरळून गेलं. एक दिवस त्या फोटोचं कौतुक. परवा त्याच पेपरमध्ये मी कुणाला तरी एनिमा पॉटसुद्धा गुंडाळून देईन.

मग टाळ्या.

मीही वाजवल्या — अभावितपणे.

मग भाषण. छापिल, आखलेलं, ठरलेलं.

“घर उभी करणारी माणसं, राष्ट्र उभं करतात.”

ह्या वाक्यावर दीनदयाळ, पुढाऱ्यांना लाज वाटावी इतकं, हुकमी कृत्रिम हसला.

मी त्या दोघांना हसलो.

आणि त्याच क्षणी डोळ्यांसमोर लखकन् वीज चमकली.

“थँक्स !” म्हणत फोटोग्राफर दूर झाला.

माझा फोटो ? कशासाठी ?

एकशे पाचातील हे असे माझ्यासारखे हुतात्मे किती असतील ?
 डोळ्यांसमोर क्षणभर आलेली अंधेरी दूर झाली. नजर बाजूला वळली आणि नजरबंदी
 व्हावी तशी तिथेच खिळून राहिली.
 समोर एक घडवलेली मूर्ती उभी होती.
 लांबसडक, दाट आणि कुरळे केस, गोरापान वर्ण, उभा चेहरा, काळेभोर डोळे,
 धारदार नाक आणि एवढीशी जिवणी, चटका लावेल असा बांधा आणि चेहऱ्यावर
 एक विलक्षण आत्मविश्वास.
 तिच्याकडे बघत-बघत मी नकळत हात जोडले. तिचं माझ्याकडे मुळीच लक्ष नव्हतं.
 मग तो नमस्कार कुणाला ?
 माझं हे असंच होतं. आपोआप हात जोडले जातात.
 निसर्गाचा, सौंदर्याचा, मोठेपणाचा, कशाचाही हा साक्षात्कार झाला की हात जुळतात.
 इतका वेळ तिच्याकडे पाहणं बरं नाही.
 मला माझ्याच नजरेची भीती वाटली.
 मी इतर माणसांकडे बघायला लागलो. ही माणसं कशी असतील ?
 मोजणं अशक्यच. पण प्रत्येकजण निराळा होता. नाकं वेगळी, डोळे वेगळे, उंची,
 बांधा, कपडे, केस, दात, ओठ सगळं वेगळं. प्रत्येकाचं स्वतंत्र. तीच बाब बायकांची.
 मी प्रत्येकीकडे पाहत होतो आणि पुन्हा तिच्याकडे पाहत होतो.
 अनेक सुंदर होत्या. पण ही निराळीच होती. किती तऱ्हेचं सौंदर्य असू शकतं ?
 सगळेच नमुने सुखदायक होते, डोळ्यांचं पारणं फेडणारे होते.
 आणि तरीही ती निराळी होती.
 इतकी विविधता कुणी निर्माण केली ?
 दोन डोळे, दोन कान, नाक, ओठ, वर्ण, भुवया, गाल, केस अशा मोजक्या
 अवयवांतून हे एवढं प्रचंड निर्माण करता येतं ?
 त्याच्याजवळचे सौंदर्याचे नमुने अद्यापही संपले कसे नाहीत ? हिला निर्माण केल्यावर
 आता त्याच्याजवळ काही उरलं असेल का ?
 मी पुन्हा हात जोडले.
 आणि लोकांनी प्रचंड टाळ्या वाजवल्या.
 मी भानावर आलो.
 पुढारी मोटारीत बसले होते. त्या टाळ्या त्यांना होत्या. माझे विचार कुणालाच
 समजले नव्हते.
 माणूस किती एकटा असतो हे मला नव्याने जाणवलं.

समारंभ संपला.

गर्दीत ती हरवली. मी कधीच हरवलो होतो, तिला तिचे व्याप होते. त्यात मी कुठेही नव्हतो. मला खूप व्याप होते पण तिला पाहिल्यावर सगळाच विसर पडला होता. पार्टनर म्हणतो,

“पोरगी म्हणजे झुळूक. अंगावरून जाते, अमाप सुख देऊन जाते, पण धरून ठेवता येत नाही.”

ही झुळूकच होती का ?

होय ! पण ती गेली नव्हती. ती माझ्याभोवती फेर धरून होती. स्पर्शाचा गोफ विणत होती. अमाप सुख देत होती. तितक्याच वेदनाही देत होती. मोरपिसाने कधी अंगावर ओरखडा उठतो का ?

पण तसं घडत होतं.

मी तिला कधीही धरून ठेवू शकणार नव्हतो.

ती फार बडी होती. असावीच. एका क्षणात दिसेनाशी झाली याचा अर्थ मोटारीतून गेली असणार. तिच्यापर्यंत आपले हात कधीच पोहोचणार नाहीत.

केव्हातरी झोकात, पेपरला फोटो आल्याचं पाहावं, वाचावं लागेल—

Miss so and so married to...

ह्या to नंतर आपलं नाव नक्कीच नाही.

She in born for— डहाणूकर्स, किलोस्कर्स, गरवारेज् अॅण्ड आपटेज्.

घरी कुणाशीच बोललो नाही. जेवलोही नाही. अरविंदने कोरड्या आवाजात विचारलं. ‘नाही’ म्हणालो. कानावर वहिनीचं वाक्य आलं, “त्यांना काय कमी आहे ? बाहेरून जेवून आले असतील चमचमीत !”

मन उदास. बेचैन. सैरभैर.

बेचैनी कशाची हे समजलं होतं. त्यामुळे बेचैनीमागचं कारण शोधायचा जास्तीचा मनःस्ताप वाचला होता.

नाव-गाव माहीत नसलेली झुळूक मला छळत होती. काय मजा आहे !

आजवर कमी मुली पाहिल्या का ? दुकानात तर पाच-पाच मिनिटांनी एखादी झुळूक येते. पण सगळ्या तेवढ्यापुरत्या. पाटी पुन्हा कोरी व्हायला वेळ लागत नसे.

आजच ही ओढ का ?

जीवघेणी तरफड का ?

तहानभूक हरपून जावी, असं का ?

ती माझ्यासाठी नाही हे कुठंतरी पटलेलं असताना हा चटका का ? ह्या तहानेला काही अर्थ आहे का ?

‘शकुंतला’ सिनेमा पाहून आल्यावर, दुष्यंताचा उल्लेख मी पार्टनरजवळ ‘मॅडोबा’

म्हणून केला होता. राजवाड्यावर म्हणाल ती अप्सरा टाळीच्या इशान्यावर नाचवण्याची ज्याची ताकद, तो येडबंबू शकुंतलेसाठी पागल व्हावा ? — असं म्हणताना मी तुफान हसलो होतो. आज मी मनातल्या मनात दुष्यंताला दहा वेळा 'सॉरी' म्हणून घेतलं. आजूबाजूला असंख्य अप्सरा असल्या तरी शकुंतला एक असते. दुष्यंत भेटणं शक्य नव्हतं.

पार्टनर नक्की भेटेल.

पण त्याला काय सांगू ? नाव-गाव माहीत नसलेल्या एका मुलीपायी मला वेड लागायची पाळी आली आहे असं सांगू ? पार्टनर मला काय म्हणेल ?

“तू साला भोट आहेस !”

पार्टनर किंचाळलाच. मी गप्प होतो. पाखरू आपल्याच हातातून निसटल्याप्रमाणे पार्टनर चिडून म्हणाला,

“एक तर साल्या, कार्तिकस्वामीसारखा राहतोस, इकडेतिकडे बघत नाहीस आणि कधीनवत एक बया मनात भरली तर तिला तशीच सोडलीस ?”

“मग काय करायला हवं होतं ?”

“कमीत कमी नाव विचारायचं !”

“आणि चप्पल खायची.”

“हेच तुला साल्या समजत नाही. एवढा मोठा समारंभ असला की, आपण होऊन ओळख करून घेणं ह्यालाच 'मॅनर्स' म्हणतात.”

“मला तसं आयुष्यात जमणार नाही.”

“मग गमिनी कावा करायचा.”

“कसा ?”

“दीनदयाळ तिथं होता ना ?”

“होता.”

“त्याला सांगायचं, सगळ्या मॅबर्सना Self introduction करून द्यायला सांग, म्हणजे एकमेकांत ओळखी होतील. आता एकत्र राहायचं म्हणजे...”

“पार्टनर, मी स्वतः मॅबर नसताना गेलो होतो. 'तुम्ही कोण ?' — असं त्याने मलाच विचारलं असतं तर ?”

पार्टनर शांतपणे म्हणाला,

“सांगायचं, मी जोशांचा भाचा !”

“जोशी कोण ?”

“अरे, एवढ्या मोठ्या हाऊसिंग सोसायटीत चार-पाच जोशी सहज असणार !”

“खरं ?”

“जोशी कुठंही असतात. जोशींचा भाचा असं सांगून मी तर साल्या आत्तापर्यंत रेशनकार्डापासून रेल्वे, नाटक, सिनेमा, एस्. टी., आर. टी. ओ. सगळी कामं रांगेत उभं न राहता केली आहेत.”

मी पार्टनरकडे नुसता पाहत राहिलो. माझ्या पाठीवर थाप मारीत तो म्हणाला, “अरे बेवकूफ, फार कशाला, त्या पोरीचंच नाव कदाचित जोशी असेल.”

मी निषेधाने मान हलवली.

ती तर साक्षात् परी. तिला हे सर्वत्र गवतासारखं पसरलेलं ‘जोशी’ हे आडनाव ? □

* विश्वनाथ ओगले

रुचिरा पुस्तकाच्या लेखिका श्रीमती कमलाबाई ओगले यांचे सुपुत्र श्री विश्वनाथ ओगले यांचे नुकतेच निधन झाले. विश्वनाथ ओगले यांचा जन्म ८ जुलै १९२९ रोजी सांगली येथे झाला. ते डेप्युटी डायरेक्टर ऑफ इंडस्ट्रिज ऑफ महाराष्ट्र स्टेट येथून निवृत्त झाले होते.

कमलाबाई ओगले यांनी बनविलेल्या प्रत्येक पदार्थाची चव घेऊन त्यात काय कमी काय जास्त आहे हे ते अचूक सांगत.

विश्वनाथ ओगले यांचा स्वभाव चौकस आणि अतिशय मिस्किल होता. भव्य आणि सुंदर मॉडेल्स बनविण्यातही त्यांचा हातखंडा होता. १९८५ साली सावरकर जन्मशताब्दीच्या निमित्ताने ओगले यांनी १३०० स्क्वेअर फूटांमध्ये कागदाच्या लगद्यापासून अखंड भारताचा नकाशा बनविला होता.

मेहता पब्लिशिंग हाऊस बरोबर लेखक आणि प्रकाशक या नात्याने त्यांचे घनिष्ठ संबंध होते.

* सुधाकर लवाटे

मेहता पब्लिशिंग हाऊसचे अनुवादक श्री. सुधाकर लवाटे यांचे नुकतेच निधन झाले जेफ्री आर्चर लिखित 'फॉल्स इम्प्रेसन' या कादंबरीचा अनुवाद सुधाकर लवाटे यांनी केला आहे. त्यांची 'द सिम्पल टूथ' ही दुसरी अनुवादित कादंबरी प्रकाशनाच्या वाटेवर आहे.

चित्रकला या विषयावर लिहिलेले 'चित्रवेध' हे त्यांचे पुस्तक प्रसिद्ध आहे. वृत्तपत्र, नियतकालिके व वार्षिक तथा अनेक दिवाळी अंकातून त्यांचे चित्रकला

विषयक लिखाण प्रसिद्ध झाले आहे.

* जालंदर सोनुने

अंदमान निकोबार-भारताचे दुसरे नंदनवन, काला पानी, देस-परदेस वगैरे पुस्तकांचे लेखक जालंदर सोनुने यांचे जानेवारीत हृदयविकारचा तीव्र झटका येऊन निधन झाले. लोणार तालुक्यातील हिरवड या गावी १३ ऑगस्ट १९४७ रोजी त्यांचा जन्म झाला. बीएस्सी, डीएनएफ, डीआयटी, डीजे झाल्यावर केंद्रीय लोकसेवा आयोगाद्वारे त्यांची आरोग्य विभागात प्रशासकिय अधिकारी म्हणून नेमणूक झाली. अंदमानला १९७७-१९९२ या काळात ते कार्यरत होते. पुण्याच्या केंद्रीय खाद्यान्न प्रयोगशाळेचे संचालक म्हणून ते २००५ मध्ये निवृत्त झाले. त्यांचे सात कथासंग्रह, कादंबऱ्या, प्रवासवर्णने अशी १६ पुस्तके प्रकाशित झाली आहेत. मेहता मराठी ग्रंथजगतच्या २०११ च्या दिवाळी अंकात त्यांनी आपले प्रशासकिय अनुभव लिहिले होते.

* ज्येष्ठ समीक्षक डॉ. मंचरकर

ज्येष्ठ समीक्षक व संत साहित्याचे अभ्यासक डॉ. रत्नाकर बापूराव मंचरकर (वय ६९) यांचे कर्करोगाने खाजगी रुग्णालयात निधन झाले. त्यांच्या मागे पत्नी, एक मुलगा व तीन मुली असा परिवार आहे.

‘र. बा.’ या आद्याक्षरांनी सर्वपरिचित असलेले डॉ. मंचरकर फुफ्फुसाच्या कर्करोगाने आजारी होते.

डॉ. मंचरकर मूळचे वडझिरे (पारनेर) येथील. सातारा, विटा, पंढरपूर, कराड, कोल्हापूर, सांगलीचे विलिंग्डन महाविद्यालय येथे मराठी विभागप्रमुख म्हणून त्यांनी काम केले होते.

* ज्येष्ठ पत्रकार गो.आ. भट

जिद्दीने बातमी मिळवणारा पत्रकार म्हणून लौकिक असलेले ज्येष्ठ पत्रकार गो. आ. भट यांचे अल्पशा आजाराने निधन झाले. ते ८१ वर्षांचे होते. भट यांनी प्रदीर्घ काळ ‘महाराष्ट्र टाइम्स’मध्ये सेवा केली होती.

सिद्धार्थ कॉलेजमधून पदवी शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर त्यांनी हौस म्हणून पत्रकारितेचा अभ्यासक्रम पूर्ण केला. १९६२मध्ये ‘महाराष्ट्र टाइम्स’मध्ये ते वार्ताहर म्हणून रुजू झाले. विशेष बातम्या देण्यात त्यांचा हातखंडा होता. त्यांनी दिलेल्या अनेक बातम्या खूपच गाजल्या होत्या.

व्ही. व्ही. गिरी राष्ट्रपती असताना ते मुंबई दौऱ्यावर आले होते. त्यावेळेस ते गिरगावतील आपल्या कामगार मित्राला गुपचूप भेटायला गेले होते. याची कुणकुण लागताच भट यांनी गिरगावात जाऊन ती बातमी मिळवली होती. दुसऱ्या दिवशी ही बातमी प्रचंड गाजली होती. सुरक्षाकवच, गाड्यांचा ताफा...बाजूला ठेवून राष्ट्रपती गुपचुप गिरगावात आले याची कुणाला साधी माहितीही नव्हती. भट यांनी मात्र ती

बातमी शोधून काढली.

लोकोपयोगी बातम्या देण्यांकडे त्यांचा विशेष कल होता. मंत्रालयातील अनेक बातम्या देऊन त्यांनी तत्कालीन सरकारला निर्णय बदलण्यास भाग पाडले होते. दुधातील भेसळ उघड करून प्रशासनाची झोप उडवली होती. 'वांद्रे कलानगरचा परिसर खचतोय' ही त्यांची बातमीही गाजली होती. भट साहित्य सहवासमध्ये रहायचे. त्यांनी साहित्य सहवासची जडण-घडण जवळून बघितली होती. तिच्यावर आधारित 'अजब सहवास' नावाचे त्यांचे पुस्तक ग्रंथालीने 'वाचक दिनी' प्रसिद्ध केले होते. १९८९ साली ते 'मटा'मधून मुख्य वार्ताहर पदावरून निवृत्त झाले.

* होमाइ व्यारावाला

भारताच्या पहिल्या महिला वृत्तछायाचित्रकार होमाइ व्यारावाला यांचे अकस्मात निधन झाले . त्या ९८ वर्षांच्या होत्या . काही दिवसांपूर्वी घरातील पलंगावरून खाली पडल्याने त्यांना हॉस्पिटलमध्ये दाखल करण्यात आले होते .

त्यांच्या पश्चात झारखंडमधील जमशेदपूर येथे राहणाऱ्या त्यांच्या आजारी सुषा आहेत. स्वतः : व्यारावाला या गेल्या कित्येक वर्षांपासून एकांतवासात रहात होत्या .

गुजरातमधील नवसारी येथे ९ डिसेंबर १९१३ रोजी पारसी कुटुंबात जन्मलेल्या व्यारावाला यांनी तत्कालिन बाँबे युनिव्हर्सिटीतून शिक्षण पूर्ण केले . त्यानंतर सर जे. जे . स्कूल ऑफ आर्ट्समधून त्यांनी डिप्लोमा केला . १९३०च्या सुमारास त्यांनी फोटोग्राफी क्षेत्रात काम करण्यास सुरुवात केली . १९४७ साली भारत स्वतंत्र झाला, त्यावेळच्या ध्वजवंदनाचे छायाचित्रणही व्यारावाला यांनी केले होते . भारतीय स्वातंत्र्याचा लढा , फाळणी , महात्मा गांधी , जवाहरलाल नेहरू आणि लालबहादूर शास्त्री यांच्या अंत्यविधीचेही त्यांनी छायाचित्रण केले होते . त्यांच्या छायाचित्रांना भारतीय स्वातंत्र्याच्या इतिहासाचे साक्षीदार म्हणून महत्त्व आहे. १९३९ ते १९५० या कालावधीत त्या एकमेव महिला वृत्तछायाचित्रकार होत्या .

* अरविंद बिडकर

श्री अक्कलकोट स्वामी समर्थ दिवाळी अंकाचे सहसंपादक, संत साहित्याचे अभ्यासक अरविंद बिडकर (वय७१) यांचे अल्प आजाराने निधन झाले. त्यांच्या मागे पत्नी, मुलगा, सून, दोन मुली, जावई, नातवंडे असा परिवार आहे. संरक्षण खात्यातील नोकरीतून निवृत्तीनंतर त्यांनी गेली दहा वर्षे श्री अक्कलकोट स्वामी समर्थ या दिवाळी अंकाचे काम पाहिले. नाना महाराज तराणेकर त्रिपदी परिवाराचे ते सदस्य होते.

* दत्ता पुराणिक

साने गुरुजींचे विचार आणि 'श्यामची आई' पुस्तक घोषरी पोचविणारे दत्ता

पुराणिक (वय ८१) यांचे निधन झाले. त्यांच्या मागे एक मुलगा व मुलगी असा परिवार आहे.

पुराणिक यांनी 'श्यामची आई' या पुस्तकाच्या वीस हजारांहून अधिक प्रति, पंचवीस हजार माहितीपत्रकांचे वाटप व साडेचार हजार सीडींची विक्री करून साने गुरुजींचे विचार मुलांपर्यंत पोचविण्याचे काम केले. मुळचे अंमळनेरचे असलेल्या पुराणिक यांना साने गुरुजींचे सान्निध्य लाभले होते. गुरुजींच्या कार्याचा वसा पुढे समाजापर्यंत पोचविण्याचे काम त्यांनी केले. 'संगम रंगभूमी'च्या माध्यमातून त्यांनी बालनाट्येही बसविली होती. 'श्यामची आई' पुस्तकावर आधारित कथाकथनाचा कार्यक्रमही ते सादर करीत असत.

* सुषमा वाटवे

दिवंगत गायक गजाननराव वाटवे यांच्या पत्नी सुषमाताई वाटवे (वय ८३) यांचे दिर्घ आजाराने निधन झाले.

सुषमाताईंनी पुण्यात ३५ वर्षे वैद्यकीय व्यवसाय केला. स्वामी माधवनाथ यांच्या पारमार्थिक विचारधनाचा प्रसार करण्यासाठी त्यांनी स्वामी माधवनाथ साहित्य प्रकाशनाद्वारे सुमारे साठ ग्रंथांचे प्रकाशन केले. 'पसायदान', 'श्री ज्ञानदेवांची अभंगवाणी', 'श्री चांगदेव पासष्टी', 'सद्गुरूंच्या सान्निध्यात', यांसारखे ग्रंथ तसेच 'सार्थक वाटे झालिया वेचाचे' ही त्यांची जीवनगाथा आणि 'कशी मी? अशी मी!' हे त्यांचे वैद्यकीय विषयावरील पुस्तक लोकप्रिय झाले.

* द. पं. जोशी

ज्येष्ठ साहित्यिक प्रा. दत्तात्रय पंढरीनाथ जोशी (वय ७९) यांचे हैद्राबाद (आंध्र प्रदेश) येथे अल्पशा आजाराने ३१ डिसेंबर रोजी निधन झाले. द.पं. आंध्रातील मराठी साहित्य परिषदेचे अध्यक्ष होते. तसेच मराठी साहित्य महामंडळाचे ते माजी उपाध्यक्षही होते. 'पंचधारा' या त्रैमासिकाचे चार दशकांहून अधिक काळ त्यांनी संपादन केले.

* अशोक अंतरकर

हंस प्रकाशन या संस्थेचे भागीदार आणि हंस प्रिंटिंग प्रेसचे व्यवस्थापक अशोक अंतरकर यांचे पुण्यात निधन झाले. ते ७२ वर्षांचे होते.

अशोक अंतरकर हे ज्येष्ठ पत्रकार अरुणा अंतरकर, ज्येष्ठ लेखिका अनुराधा औरंगाबादकर, दिग्दर्शिका हेमलता अंतरकर, 'हंस'चे संपादक आनंद आंतरकर यांचे बंधू होत.

मा. सौ. ज्योत्सना लेले

आपण मराठीत अनुवाद केलेली केन फॉलेट यांची 'ऑन द विंग्ज ऑफ ईगल्स' ही कादंबरी नुकतीच वाचण्यात आली. सविस्तरपणे अनुवाद झाल्यामुळे वाचण्यात आनंद वाटला. आपली भाषाशैलीही ओघवती आहे. अलिकडे पूर्वीसारखे कसदार व दमदार लेखन वाचनात येत नाही. त्यापेक्षा अनुवादित साहित्य वाचण्यास बरे वाटते. आपण इंग्रजी साहित्यातील बेस्टसेलर कादंबऱ्या मराठी भाषेत अनुवाद करुन वाचकांपर्यंत पोहोचवाव्यात

रमेश रामचंद्र गटकळ
बारामती

मा. संपादक

'मेहता मराठी ग्रंथजगत'

सर्व दिवाळी अंकांहून वैशिष्ट्यपूर्ण असा आपला यंदाचा दिवाळी अंक विशेष आवडला. विविध क्षेत्रातील लेखकांचे आत्मचरित्रात्मक लेख खूपच बोलके आहेत. हे लेख वाचून अनेकांना प्रेरणा व स्फूर्ती मिळेल यात शंका नाही. ग्रंथविशेष आणि व्यक्तिविशेष या सदरांनी सर्व लेख वाचनिय आहेत. संग्राह्य असा हा अंक म्हणजे अनोखी दिवाळी भेट आहे.

बाळ राणे
मुंबई

बालगरी

भारतीय साबरी विद्येच्या पार्श्वभूमीवरील अफलातून फॅटसी
विद्याधरांचे दुकान
(मागील अंकावरून)

चित्ररूप नम्रतेने म्हणाला, 'मोहोरा दाखवा कृपया! किती आहेत?'
त्याच्या चेहऱ्यावर, गालांच्या खळ्यांत एक छद्मी हसू होते.

ओमने तेजाकडे पाहिल. तिने मानेने काढ म्हणून खुणावले. ओमने
एकेक करून पाचही मोहोरा टेबलाच्या मखमलीवरती मांडल्या. त्यांच्याकडे
पाहून एक एक करत उचलून त्या चित्ररूपाने तपासल्या. हे सारे फक्त
आरशातच घडत होते. प्रत्यक्षात टेबलावर असलेल्या मोहोरा त्यांच्या
जागेवर होत्या. पुन्हा एकदा छद्मी हास्य करित चित्ररूपाने लाकडी झुलती
दारे घडीसारखी बाजूला केली. तिथे आता मोठे मोठे खण दिसत होते.
त्यांच्यात काचेच्या रंगीबेरंगी नानाविध आकारातल्या बरण्या होत्या.
त्यात अजब अजब पदार्थ होते.

या सर्वात वरच्या बरण्यात हजार मुद्रांच्या गोष्टी आहेत. त्या खालच्या
बरण्यांत शंभर मुद्रांपर्यंतच्या वस्तू आहेत. त्या काही आपल्या कामाच्या
नाहीत. नाही का मुलांनो? माझ्या देवाघरच्या लाडक्या फुलांनो, पाहूया
हं. दहा मुद्रांखाली काही आहे का? हे सूर्यकान्त मण्यांच्या ज्योतीवर
शिजवलेले अनंगरंग मधाचे पोळे, अं,.. पन्नास मुद्रा. नको. या चंद्रकान्त
मण्यापासून पाझरलेल्या रसात बनवलेल्या चिरोट्या? पंचवीस मुद्रा.
नको. पाकात मुरवलेल्या या चाफ्याच्या शेंगा, फक्त पंधरा मुद्रा. नाही
जमणार. सापडेल तरी पाच मुद्रांत काही तरी. अंकदाण्यांचे हे भांडार,
दहा साठी दहा मुद्रा.

'आम्हाला पाच मोहोरांत पाच द्या ना.' तेजाने लगेच संधी साधली.

'पाच मुद्रात अर्ध्या. अशी तडजोड नाही चालत. मंत्रविधींमध्ये दोष
येतो आम्हाला. डोकं नाही वापरत लोक कामाला. मी किती खजिल
आहे म्हणून सांगू. आमच्याकडे तुमच्या मुद्रांयोग्य एकही वस्तू नाही हे
कबूल करताना माझा जीव तीळ तीळ तुटतो आहे. आमचे हे सारे भांडार
किती कुचकामाचे आहे, हे आज माझ्या लक्षात आले. पाच मुद्रात

देण्याजोगी एकही वस्तू नसावी. काय हा दैवदुर्विलास!' असे मोठ्या नाटकीपणे म्हणून त्याने ती कवाडे परत बंद करून त्यांच्याजागी लाकडी दारे उघडली.

ओम, तेजा निराशेने उठणार तोच ती पुन्हा एकदा फिरली आणि म्हातारे मालक आत आले. त्यांचा जामानिमाही काही और होता. काही वेगळ्या प्रकारची सुंदर सप्तरंगी पाकळ्यांची फुले चित्ररूप विद्याधराप्रमाणे त्यांच्या अंगभर होती.

त्यांनी नाराज सुरात चित्ररूपाला दटावले, 'अतिथीगणांशी वागायची ही रीत सभ्यपणाची नाही. अतिथींचा उचित सन्मान केला नाही, तर लवकरच भाग्यलक्ष्मी देखील आपल्याकडे दुर्मुख करून निघून जाईल.'

आपण मुलांशी फार सौजन्याने वागलोय अशी कैफियत चित्ररूपाने मांडायचा प्रयत्न केला. पण वृद्ध विद्याधरांनी त्याला फटकारल, 'असले तोंडी दाखविले जाणारे दुतोंडी सौजन्य काय कामाचे?'

चित्ररूपाला त्यांनी मग तशाच खोट्या नम्रभावाने तिथून हाकलून लावले. तेव्हा त्याला त्यांचे म्हणणे पटले असावे. चरफडत तो निघून गेला. मुलांकडे वळून सुरूप विद्याधरांनी त्यांची झाल्या प्रकाराबद्दल माफी मागितली. एवढ्या थोर गृहस्थांनी स्वतःची चूक नसताना माफी मागितल्याबद्दल ओमला ओशाळवाणे वाटले. सुरूपांनी पुन्हा ते लाकडी खण उघडले आणि खालच्या बरण्यांतून मंत्रावळी सुपारीचे एक पाकीट काढले. त्यातल्या सुपाऱ्या त्यांनी हातावर धरल्या. दिसायला तरी त्या आवळा सुपारीप्रमाणे होत्या.

'या बघा, एका मुद्रेत एक एक येतील किंवा पाहिजे तर एकेका मुद्रेत अंकदाण्याची एक एक पुडी बांधून देतो. बोला सगळ्या पाचात काय काय हवे आहे?'

चित्ररूप तर पाच मुद्रात काहीच नाही म्हणत होता. उलट आता पाच मुद्रांत निवड करायला वाव मिळत होता.

'दोन अंकदाण्याच्या पुड्या द्या. एक मला. एक ओमला आणि उरलेल्या तीनांच्या मंत्रावळी.' तेजाने लगेच निर्णय दिला.

देतो हां, म्हणत सुरूपांनी तीन मंत्रावळी मोजून टेबलावर ठेवल्या. आणि काय आश्चर्य? त्या प्रत्यक्षातल्या टेबलावर प्रगट झाल्या. त्या कशा आहेत हे पाहण्यासाठी ओमने घाईने त्यांच्याकडे हात नेला, तोच

एकदम गुलाबाचा काटा त्याला टोचला. रक्ताचे थेंब सांडले. एक थेंब मोहोरेवर पडला.

तशी तेजा एकदम ओरडली, 'ओम, हात मागे घे.'

ओमने बिचकून हात मागे घेतला. तेजा ओरडली म्हणून सुरूपांनी वळून पाहिले. त्यांनी शेंगदाण्याप्रमाणे दिसणाऱ्या दोन अंकदाण्यांच्या पुड्या कागदात बांधलेल्या होत्या. त्यांचे लक्ष टेबलावरील मोहोरेवर पडलेल्या रक्ताकडे गेले.

'ती मुद्रा चालणार नाही. आता यातले काय कमी करू?' त्यांनी तेजाला विचारले.

'एक अंकदाणा पुडी नका देऊ.' तेजा खट्टू होत म्हणाली. त्याप्रमाणे पुडी टेबलावर ठेवून, चार अकलंकित मोहोरा उचलून, आभार मानून ते निघून गेले.

ओमने पुढे पाहिले. तीन छोट्या सुपाऱ्या व एक पुडी काळ्या मखमलीवर होती. चार मोहोरा गायब होत्या, एक तिथेच होती.

विद्याधर मानवी रक्ताला स्पर्श करत नाहीत. तेजाने त्याला स्पष्टीकरण दिले.

त्या खास वस्तू व मोहर खिशात घालून दोघे निघाले.

त्या कक्षाबाहेर खुल्या जगात परतल्यावर ओमला हायसे वाटले. खरे जग आणि आरशापलीकडले जग यातला फरक तो हळूहळू विसरू लागला होता. कदाचित तोही त्या आरशातला हिस्सा बनून गेला असता. प्रत्यक्षातून गायब झाला असता अशी भीती सारखी त्याला तिथे वाटत होती. जिना उतरून ते खाली आले. तो गल्ल्यावर मालक आणि गिन्हाइकांत चित्ररूप व्यस्त दिसले. जणू ते कायम तिथेच होते. वर होते ते कोण होते? ओम तेजा त्या भुलभुलैय्यातून आईस्क्रिम केंद्रातून बाहेर रस्त्यावर आले. त्यांची फिरती वाचनालय गाडी आता त्या जागेवर दिसत नव्हती. त्यांचे सारे सहपाठी आपापल्या घरी गेले असणार.

(क्रमशः)

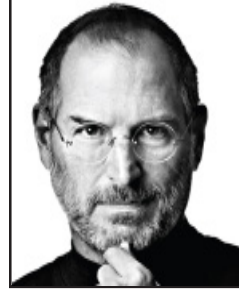
समीर बागायतकर, वेंगुर्ला

९८६०४९८८६२

ई-मेल : ssbagayatkar@yahoo.co.in

ओळखा पाहू

संगणक क्षेत्रात क्रांती करणारा
आयफोन, आयट्यून्स, आयपॅड
यांचा संकल्पक

विजेत्यास रु. १०१ चे रोख
पारितोषिक दिले जाईल.

आपली उत्तरे दिनांक १५ एप्रिल २०१२ पर्यंत आम्हाला मिळायला हवीत.

बरोबर उत्तरे देणाऱ्यांपैकी एकाची ड्रॉ पद्धतीने निवड करण्यात येईल.

निकाल मे २०१२ च्या अंकात जाहीर होईल.

उत्तरे पाठविण्याचा पत्ता :

मेहता पब्लिशिंग हाऊस, मेहता मराठी ग्रंथजगत विभाग, १९४१ सदाशिव पेठ,
माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड, पुणे टेलिफोन भवनसमोर, पुणे-४११ ०३०.

‘जानेवारी’ अंकातील ‘ओळखा पाहू’चे उत्तर

८५ व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष - वसंत आबाजी डहाके

स्पर्धेचे विजेते - निलीमा देशमुख, पनवेल

प्रतिक्षा बनसोडे - कंधार, राधेश्याम भालेराव, केशव मराठे - अहमदनगर, स्नेहल फणसे, रमेश थेटे - पुणे, कौस्तुभ सदरे, काशिनाथ बेले, सुजाता क्षिरसागर, साहिल ठकार - मुंबई, आशिष पचलोड - अमरावती, रमेश गटकळ - बारामती, आशिष काजवे, नानासो कागले, रेखा पवार, अमोल गाडे- कोल्हापूर, राजेश चव्हाण, योगिता सासवडकर, श्रीराम ताकवणे - नांदेड, महेश नाशिककर, संभाजी देशमुख, अर्चना सूर्यवंशी - ठाणे

प्रायोजक

श्री.राजू जगदीशचंद्र मेहता, मे. हिराचंद नानचंद अँड कंपनी,
साडी आडतीचे व लुंगीचे होलसेल व्यापारी
टिळक चौक, मालेगाव, जि.नाशिक.

सूचना - प्रायोजकांच्या पत्त्यावर उत्तरे पाठवू नका.

११४ । मार्च २०१२ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

मेहता मराठी ग्रंथजगत

वर्गणीदारांसाठी पुस्तक खरेदीवर सवलत

एक वर्षाला २०% तीन वर्षांना २५% पाच वर्षांना ३०%

एक वर्षाची

वर्गणी १५० रु.

तीन वर्षाची

वर्गणी ३५० रु.

पाच वर्षाची

वर्गणी ५०० रु.

तीन किंवा पाच
वर्षांसाठी वर्गणीदार झाल्यास पुस्तक भेट

३ वर्षांची वर्गणी पाठवल्यास

‘लोखंड खाणारे उंदीर’ आणि ‘नशीबवान शेखर’

लेखिका - वृषाली पटवर्धन

प्रत्येकी ३० रु.ची

पुस्तके भेट

पोस्टेज २० रु.

५ वर्षांची वर्गणी पाठवल्यास

‘चला जाणून घेऊ या मंत्रसामर्थ्य’

आणि ‘चला जाणून घेऊ या प्रार्थना’

प्रत्येकी ४० रु.ची

पुस्तक भेट

पोस्टेज २० रु.

भेट पुस्तके
प्रती शिल्लक
असेपर्यंतच

मेहता मराठी ग्रंथजगत, द्वारा मेहता पब्लिशिंग हाऊस,

१९४१ सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड,

टेलिफोन भवन समोर, पुणे ४११ ०३०. फोन - (०२०) २४४७६९२४

वर्गणी मनीऑर्डर अथवा डिमांड ड्राफ्टने वरील पत्यावर पाठवावी.

नवीन

आपली सृष्टी

लेखक

प्रा. डॉ. किशोर पवार

प्रा. सौ. नलिनी पवार

आपल्या सृष्टीतील विविध पक्षी, प्राणी, जलचर, उभयचर, सर्पसृष्टी अशा विविध प्राण्यांच्या जगाची सफर तसेच त्यांच्या शास्त्रीय व मनोरंजक माहितीचा एकत्र खजिना वाचकांना नक्कीच आवडेल.

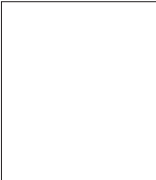

किंमत ११०/- रु. प्रत्येकी

BOOK POST
Printed Matter

मेहता पब्लिशिंग हाऊस

१९४१, सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड,
टेलिफोन भवन समोर, पुणे-३०. फोन-०२० २४४७६९२४

प्रति,

_____

_____

_____

_____